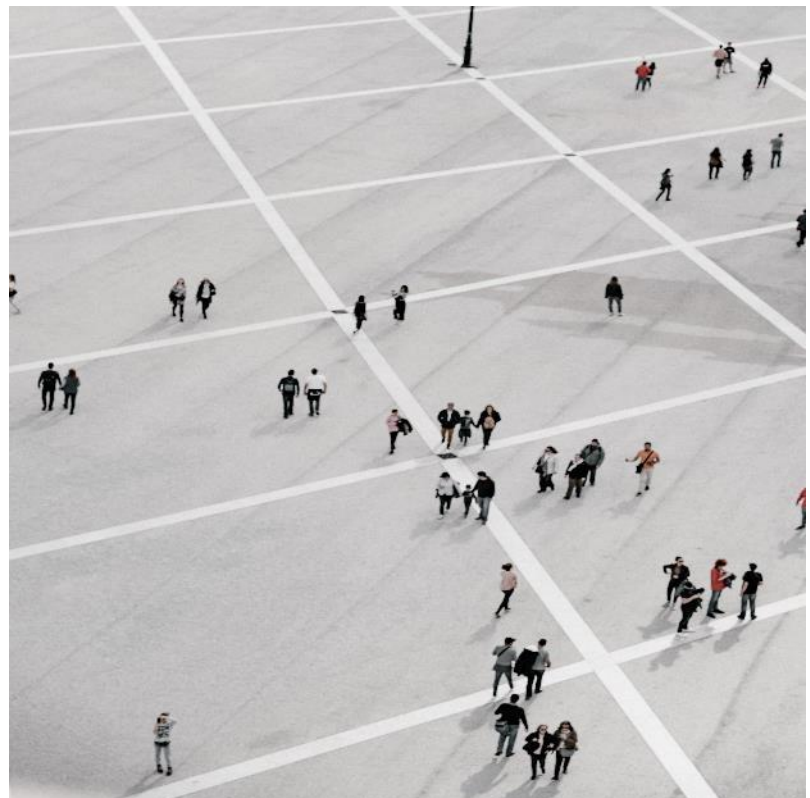

Oplevelse af livssituation og nabolag blandt borgere i udsatte boligområder

Københavns Kommune

Rapport – April 2020

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Centrale konklusioner.....	5
3. Selvpfattet socioøkonomisk situation	8
3.1 Selvpfattet økonomi	9
3.1.1 Tilfredshed med økonomisk situation.....	10
3.1.2 Mulighed for at forbedre økonomisk situation.....	12
3.1.3 Evnen til at håndtere uventede udgifter.....	14
3.1.4 Mulighed for at ændre økonomisk situation.....	16
3.2 Selvpfattet uddannelsessituation.....	18
3.2.1 Tilfredshed med uddannelsessituation.....	19
3.2.2 Mulighed for at ændre uddannelsessituation.....	21
3.3 Selvpfattet beskæftigelsessituation	23
3.3.1 Tilfredshed med beskæftigelsessituation	24
3.3.2 Accept af beskæftigelsessituation	25
3.3.3 Mulighed for at ændre beskæftigelsessituation	27
4. Opfattelse af livet som helhed	28
4.1 Tilfredshed med livet som helhed.....	29
4.1.1 Tilfredshed med tilværelsen og mulighed for forbedring.....	29
4.1.2 Mulighed for at ændre livssituation.....	32
4.2 Helbred.....	33
4.2.1 Selvpfattet helbred.....	33
4.2.2 Begrænsninger på baggrund af fysisk helbred.....	34
4.2.3 Begrænsninger på baggrund af følelsesmæssigt helbred	36
4.3 Muligheder for børn og unges fritidsliv	38
4.4 Tillid til Københavns Kommune.....	40
5. Oplevelse af nabolag.....	45
5.1 Nabolagsanalyse	46
5.1.1 Nabolagenes størrelse og borgernes tilknytning	46
5.1.2 Geografisk nabolagsanalyse.....	47
5.1.3 Kulturelle tilbud i nabolag.....	50
5.1.4 Interne subkulturer i de udsatte boligområder	51
5.2 Tilfredshed med bolig og mulighed for fraflytning	52
5.2.1 Generel tilfredshed med boligsituation	53
5.2.2 Ønske og mulighed for fraflytning	54

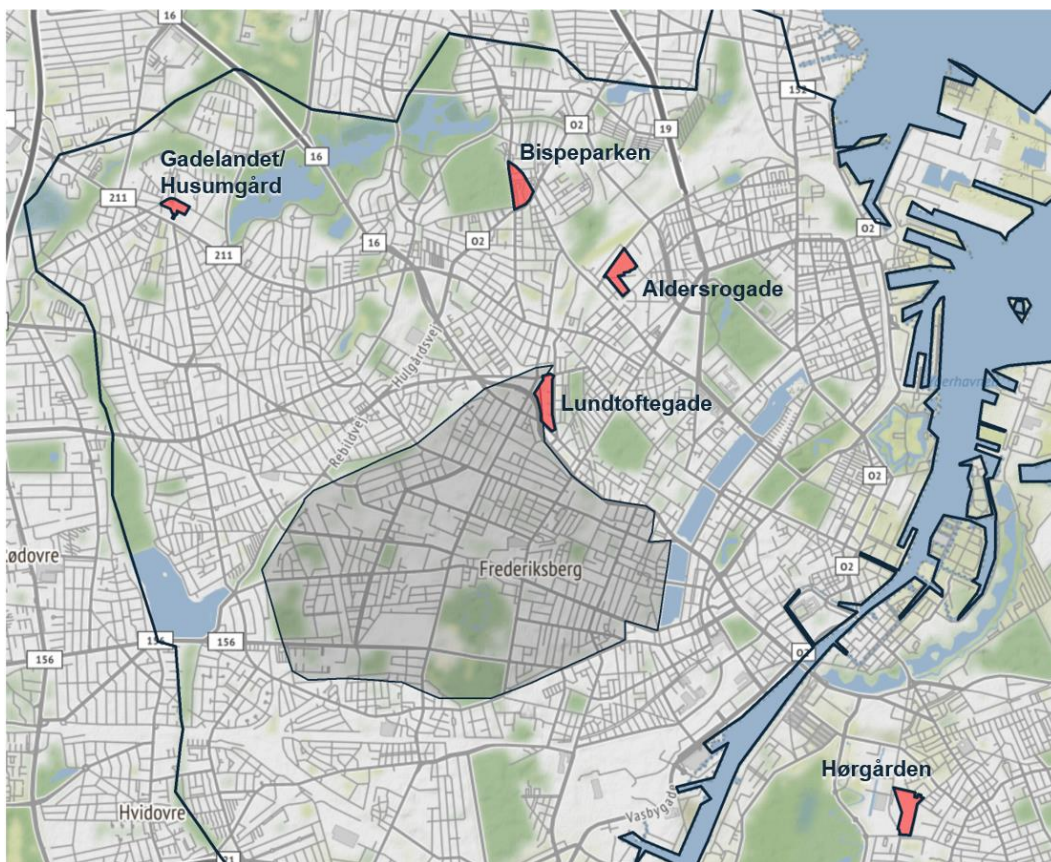
5.2.3	Flyttemobilitet	56
5.3	Tryghed	58
5.3.1	Tryghed ved børns opvækst	60
6.	Karakteristik af de fem udsatte boligområder	63
6.1	Aldersrogade	64
6.2	Bispeparken.....	67
6.3	Gadelandet/Husumgård.....	70
6.4	Hørgården	73
6.5	Lundtoftegade.....	76
7.	Perspektiver	80
8.	Bilagsliste	81

1. Indledning

På statens ghettoliste d. 1. december 2018 havde Københavns Kommune syv boligområder. Hvis København skal sikre en positiv udvikling i de udpegede boligområder og samtidig undgå eller begrænse de konsekvenser, den nye parallelsamfundslovgivning medfører, er det afgørende at opnå en dybere viden og et mere nuanceret blik på de udsatte boligområder og de beboere, der bor der. En sådan viden kan nemlig gøre det muligt at målrette indsatser, der kan støtte borgerne og boligområderne.

Som led i dette arbejde har Center for Byudvikling i Københavns Kommunes Økonomiforvaltning i 2019 gennemført en omfattende registeranalyse, som identificerer en række centrale karakteristika ved borgerne i de udsatte boligområder¹. Nærværende rapport tager afsæt i resultaterne fra disse analyser, og målet her er at give et dybere og mere nuanceret indblik i boligområderne. Med rapporten her kommer vi altså tættere på borgernes oplevelser af deres egen livssituation og det boligområde, de bor i.

Her fokuserer vi på de fem områder Aldersrogade (Sigynsgade), Bispeparken, Gadelandet/Husumgård, Hørgården og Lundtoftegade, mens de to områder, der er kategoriseret som 'hårde ghettoområder' – Mjølnerparken og Tingbjerg/ Utterslevhuse – ikke indgår i analyserne. Når vi i denne rapport skriver 'de udsatte boligområder' er det altså alene med henvisning til ovenstående fem områder, mens de to såkaldte 'hårde ghettoer' ikke indgår i analyserne.

¹ Se 'Analyse: Karakteristik af beboerne i de syv udsatte boligområder i Københavns Kommune', Center for Byudvikling, Økonomiforvaltningen (2019)

Analyserne i denne rapport bygger på to tæt koblede datakilder. Indledningsvist har Epinion i perioden 19. december 2019 til 29. januar 2020 gennemført en spørgeskemaundersøgelse, hvor 2.500 borgere fra de udsatte boligområder har været inviteret, og hvor 603 har svaret på undersøgelsen. Det samme spørgeskema er sendt til 1.000 tilfældigt udvalgte borgere i Københavns Kommune, hvoraf 335 har besvaret. Disse svarprocenter er på niveau med lignende undersøgelser, og Epinion har i den efterfølgende databehandling sikret, at resultaterne også her er repræsentative for de forskellige målgrupper, så det udgør et validt grundlag for analyserne i denne rapport.

Dette har dannet afsæt for 25 kvalitative interviews med borgere, som er udvalgte repræsentanter for de segmenter af beboere i udsatte boligområder, der i registeranalyserne har vist sig særligt interessante. Her har vi gennem interviews af en varighed på 2 timer i borgernes hjem inklusiv en gåtur i boligområdet gået i dybden med en række tematikker omkring oplevelsen af egen livssituation og livet i de udsatte boligområder.

Deltagerne til de kvalitative interviews blev rekrutteret, så de afspejler følgende fem segmenter:

- De selvforsørgende, som ikke modtager offentlige ydelser og har meget lille årsindkomst
- De, der både er ledige, ingen uddannelse har og har en lav indkomst
- De, der er i beskæftigelse, men ingen uddannelse har og har en lav indkomst
- De ressourcestærke, med uddannelse over grundskoleniveau, job og høj indkomst
- De unge mellem 16 og 29 år

Analyserne i rapporten forsøger løbende at adressere, om de forskellige oplevelser af ens livssituation og nabolag kan tilskrives det at bo i et udsat boligområde, eller om det i stedet kan skyldes forhold ved den enkelte borger eller sammensætningen af borgere i boligområdet generelt. Dette er en central sontring, da vi herigennem kommer nærmere, om det at bo i et boligområde fra statens ghettoliste har betydning for, hvordan man oplever sin hverdag og muligheder, eller om de udfordringer, som borgerne i udsatte boligområder oplever i stedet kan tilskrives andre forhold.

Det gør vi ved en kombination af deskriptive og dybdegående statistiske analyser, som løbende sammenholdes med resultaterne fra det omfattende kvalitative studie af livssituationen for borgerne i de udsatte boligområder.

Rapporten er bygget op, så vi indledningsvist kort opsummerer analysernes centrale konklusioner. Herefter går vi i dybden med borgernes oplevelse af deres egen socioøkonomiske situation, hvor vi både ser på deres oplevelse af deres økonomiske situation, deres uddannelse og beskæftigelse. Herefter stiller vi skarpt på borgernes opfattelse af livet bredere set, herunder deres tilfredshed med tilværelsen, deres selvopfattede helbred og tillid til kommunen.

I det efterfølgende afsnit fokuserer vi mere bredt på, hvordan borgerne oplever det område, de bor i, og hvad de egentligt forstår som deres nære nabolag. Her dykker vi også ned i, hvordan borgerne oplever deres boligsituation, om de oplever at have mulighed for at flytte, og hvad der kendetegner de borgere, der ønsker at flytte.

Afslutningsvis opsummeres forskellene imellem de fem udsatte boligområder, inden analysen kort afrundes.

2. Centrale konklusioner

Denne rapport peger på en række centrale konklusioner om borgerne i Københavns udsatte boligområder og tegner et komplekst billede af, hvordan borgerne oplever deres livssituation og nabolag. Her sonderer vi mellem, om borgernes oplevelser kan forklares af karakteristika ved dem selv, om det kan henføres til beboersammensætning i deres nabolag, eller om det skyldes noget særskilt ved at bo i et udsat boligområde. Dette er kort opsummeret i figuren herunder.

	 Individuelle forklaringer Borgerens alder, køn, uddannelse, indkomst, beskæftigelse og statsborgerskab	 Sociale forklaringer Nabolagets beboersammensætning ud fra alder, køn, uddannelse, indkomst, beskæftigelse og statsborgerskab	 Stigma Noget selvstændigt gældende for udsatte boligområder, selv når vi tager højde for andre forklaringer
Selvoplevet socioøkonomi			
Selvopfattet økonomi	✓		
Uddannelsessituation	✓		
Beskæftigelsessituation	✓		
Oplevelse af livet som helhed			
Tilfredshed med livet	✓		
Oplevelse af helbred	✓		
Børn og unges muligheder	✓		
Tillid til Københavns Kommune	✓		
Oplevelse af nabolag			
Analyse af nabolag	✓	✓	✓
Tilfredshed med boligsituation	✓	✓	✓
Tryghed i boligområdet	✓	✓	✓

På tværs af analyserne tegner der sig et billede af, at borgernes oplevelser af deres socioøkonomiske situation og livet som helhed primært kan forklares ved de individuelle faktorer, der kendetegner hver enkelt borger.

Samtidig viser analyserne, at oplevelsen af ens nabolag både kan forklares af individuelle forhold ved hver enkelt borger og af den samlede beboersammensætning i ens nabolag. Foruden disse to forklaringer ser vi, at noget særskilt ved at bo i et af de fem udsatte boligområder også har betydning for, hvordan man oplever sit nabolag.

At forklaringer på borgernes opfattelser af livssituation og nabolag kan findes på forskellige analytiske niveauer, giver samlet et komplekst billede af, hvad der kendetegner de udsatte boligområder og de borgere, der bor i dem. Det betyder samtidig, at man på nogle områder må arbejde med indsatser rettet mod de enkelte borgere, mens man i andre tilfælde må tilrettelægge indsatser rettet mod områderne som helhed.

Følgende generelle konklusioner opsummerer kortfattet rapportens overordnede resultater:

Borgerne i de udsatte boligområder er lige så tilfredse med deres livssituation som københavnere generelt

Analyserne viser, at borgerne i de udsatte områder på en række områder vurderer deres livssituation som marginalt mere udfordret end københavnere generelt. På trods af statistisk signifikans, er de fleste af disse forskelle små. Man kan derfor diskutere, hvor substantielle disse forskelle er.

De kvalitative interviews viser, at borgerne i de udsatte boligområder i høj grad italesætter eksempelvis det at have knappe økonomiske ressourcer som et aktivt tilvalg for at have mulighed for og frihed til at prioritere eksempelvis familieliv. Dette afspejles også ved, at en stor del af borgerne i udsatte boligområder vurderer, at de har mulighed for at forbedre deres situation, hvis de er interesserede i det.

Der er store forskelle i oplevelsen af og de faktiske udfordringer for borgerne i udsatte boligområder

Selvom borgerne i de udsatte boligområder objektivt set er mere udfordrede end københavnernes som hele, når vi ser på økonomi, uddannelsesniveau og beskæftigelsesstatus, tegner analysen et billede af, at de ikke oplever disse udfordringer. Vi kan således se, at borgerne i udsatte boligområder rapporterer større vanskeligheder ved at håndtere økonomiske udfordringer, men at de generelt er tilfredse med deres økonomiske situation; at de har større læse- og stavevanskeligheder, men oplever, at deres uddannelse understøtter deres jobmuligheder; og at flere modtager kontanthjælp, men stadig er tilfredse med deres beskæftigelsesstatus. Der er altså store forskelle i deres egne vurderinger og deres faktiske udfordringer.

Disse paradokser er væsentligt at adressere, når man arbejder med eksempelvis tilrettelæggelsen af indsatser. At borgerne eksempelvis ikke anerkender, at de er udfordrede i forhold til økonomisk formåen kan formentligt være en barriere for at arbejde med aktive indsatser for at forbedre deres vilkår.

Forskellene i oplevelsen af livssituationen blandt borgere i udsatte boligområder er større end blandt borgere i København generelt

Både når det gælder opfattelsen af ens økonomiske situation og ens helbred viser analyserne, at der stor spredning i svarene fra borgere i de udsatte områder, hvor flere oplever, at de er meget utilfredse med deres situation. Mens mange borgere i udsatte boligområder føler at være i en udfordrende situation, er der blandt flere en oplevelse af at have mulighed for at ændre denne.

Dette understøtter, at borgerne i de udsatte boligområder ikke skal ansues som en homogen gruppe. Der er langt fra unge studerende med udsigt til snart at øge deres indkomst markant til kontanthjælpsmodtagere med psykiske udfordringer i forhold til, hvordan de kan ændre deres livssituation.

Det er altså væsentligt at understrege, at de udsatte boligområder ikke kan ses som en samlet størrelse, men at der er en stor diversitet i gruppen, som man må tage højde for i politiske beslutninger. Selvom analysen samlet tegner et billede af positive resultater, er der således en gruppe, som oplever at være i en meget udfordrende situation.

Tilfredsheden med livet generelt afhænger af alder, beskæftigelsesstatus og etnicitet – ikke af at bo i et udsat boligområde

Generelt viser analyserne, at oplevelsen af ens livssituation for borgere i de udsatte boligområder i høj grad kan tilskrives deres egne personlige karakteristika som eksempelvis alder, beskæftigelsesstatus og etnicitet. Omvendt finder analyserne kun begrænset selvstændig betydning af det at bo i et udsat boligområde.

Når det gælder oplevelse af livssituation, peger analysen mod, at borgerne i udsatte boligområder skal ses som summen af en gruppe individer med en række forskellige udfordringer, og at der ikke

er belæg for at slutte, at det at bo i et udsat boligområde selvstændigt har betydning for, at man oplever sin egen livssituation som værende værre.

Dog er der en tendens mod, at ældre i udsatte boligområder oplever deres helbredssituation som mere udfordret end ældre i andre dele af København. Dette skal ses som udtryk for, at ældre i udsatte boligområder har et særligt dårligt helbred, men det kan ikke slutes, at de har det, fordi de bor i områderne.

Borgernes tilfredshed med deres bolig er lavere i de udsatte boligområder

Når vi vender blikket mod oplevelsen af ens bolig og sammenligner tilfredsheden blandt borgere i de udsatte boligområder med københavnere generelt, viser undersøgelsen større forskelle. Disse forskelle kan ikke alene forklares ved borgernes individuelle karakteristika i de respektive områder. I stedet viser de dybdegående statistiske analyser, at beboersammensætningen i nærområdet er med til at forklare forskellene i oplevelsen af ens bolig. Det er altså ikke det faktum at bo i et udsat boligområde, som er udslagsgivende for tilfredsheden med ens bolig, men snarere sammensætningen af borgere, der bor i ens nærområde, som har betydning.

Borgerne i udsatte boligområder er mere utrygge end københavnere og mener ikke, at områderne er gode for børn at vokse op i

De kvalitative interviews afdækker, at selvom de færreste borgere i de udsatte boligområder selv føler sig utrygge, så er de meget opmærksomme på børnenes trivsel og muligheder. Her finder spørgeskemaanalyserne substantielle forskelle mellem borgere i udsatte boligområder og København generelt, når det gælder både trygheden ved at lade børn færdes i nabolaget og i vurderingen af, om boligområdet er et godt sted at lade børn vokse op.

Disse forskelle kan ikke alene forklares af hverken individuelle forhold eller den sammenlagte beboersammensætning. I stedet er der formentlig noget særligt ved de udsatte boligområder, der har betydning for forskellene i holdninger. Dette kan forklares som et territorielt stigma², hvilket er et fænomen, der opstår, når et afgrænset område betragtes som problematisk, både af folk, der er bosat udenfor og indenfor området.

Sådanne stigma kan være en utilsigtet konsekvens ved eksempelvis italesættelsen af udsatte boligområder som 'ghettoer'. Idet disse mekanismer medvirker til at forstærke negative oplevelser blandt borgerne, er de problematiske i forhold til at kunne løfte områderne. Derfor er det væsentligt at være opmærksomme på, hvordan sådanne stigma og forestillinger om udsatte boligområder får betydning for selvopfattelsen blandt områdernes beboere.

Oplevelsen af både livssituation og nabolag er mest positiv blandt borgere i Lundtoftegade, mens borgere i Gadelandet/Husumgård og Hørgården oplever at være mest udfordrede

Ser man på forskellene mellem de forskellige boligområder, træder der også en række interessante resultater frem. På tæt ved halvdelen af spørgsmålene i undersøgelsen svarer borgerne i Lundtoftegade som de mest positive blandt de udsatte boligområdets borgere. Det gælder særligt på spørgsmålene om oplevelsen af nabolaget og i forhold til deres tillid til Københavns Kommune. Samtidig viser undersøgelsen, at borgerne i Bispeparken i højest grad oplever at have muligheder for ændre deres situation, mens de også er mest positive i forhold til deres økonomi.

² Wacquant, Loïc (2007), "Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality"

Borgerne fra Gadelandet/Husumgård svarer omvendt, at de er mest utilfredse, hvad angår deres nuværende økonomiske situation, og de er samtidig de mindst trygge. Analysen viser samtidig, at beboere i Hørgården i lavest grad oplever at have muligheder for at forbedre deres situation, og de oplever i størst grad helbredsmæssige udfordringer.

3. Selvopfattet socioøkonomisk situation

I dette afsnit fokuserer vi på at beskrive oplevelsen af den socioøkonomiske situation blandt borgere, som bor i udsatte boligområder, og hvordan det adskiller sig fra oplevelser blandt borgerne i Københavns Kommune generelt. Dette er afsættet for en analyse af, hvorfor borgerne oplever at være i bestemte socioøkonomiske situationer. Her fokuserer vi bredt på socioøkonomi forstået som både opfattelsen af ens økonomi, uddannelse og beskæftigelse.

Foruden en række forklaringer, som knytter sig til den enkelte borgers karakteristika, afdækker disse analyser, om det at bo i et udsat boligområde har en selvstændig betydning for oplevelsen af ens socioøkonomiske situation. På tværs af analyserne ser vi ikke indikationer på dette. Det vil med andre ord sige, at en borgers egen oplevelse af sin socioøkonomiske situation primært kan henføres til den enkelte borgers egen situation, og ikke til karakteristika ved det boligområde, borgeren bor i.

Afsnittet behandler både, hvordan borgerne beskriver deres nuværende situation, samt hvilke tanker de har om deres fremtidige muligheder.

Tilfredsheden med den økonomiske situation hænger tæt sammen med en tro på at kunne ændre egen situation, men ikke nødvendigvis med nuværende indkomst

Analysen viser, at der generelt ikke er substantielle forskelle i tilfredsheden med ens økonomiske situation, når vi sammenligner borgerne i de udsatte boligområder med borgere i det øvrige København. På trods af en større sandsynlighed for at føle sig fastlåst i en udfordrende økonomisk situation blandt borgere med lavere indkomst, er der i de udsatte boligområder en oplevelse af, at man har mulighed for at forbedre sin situation, hvis man vil. Det kan have en positiv, afsmittende betydning for vurderingen af ens økonomiske situation. Selvom den økonomiske tilfredshed ikke varierer mellem de udsatte områder og det øvrige København, er den selvopfattede evne til at kunne betale en uventet udgift markant lavere blandt borgerne i de udsatte områder. Denne forskel kan primært henføres til de objektive forskelle i den økonomiske situation, hvor borgerne i udsatte boligområder er mere udfordrede. Der er dog også indikationer på, at borgere i disse områder generelt oplever det vanskeligere at håndtere pludselige økonomiske udfordringer.

Mens der er bred enighed om vigtigheden af uddannelse, er der forskelle både i uddannelsesniveau og oplevelse af egne boglige vanskeligheder

Der er ikke tydelige forskelle på tilfredsheden med uddannelse og oplevelsen af, hvorvidt ens uddannelse forbedrer chancen for at få et arbejde, når vi sammenligner borgere i de udsatte boligområder med borgere i det øvrige København. Borgerne i de udsatte boligområder vurderer generelt, at de har større boglige vanskeligheder i forhold til at læse og stave, men de forventer i samme grad som andre at påbegynde nye uddannelser. Bevidstheden om uddannelses betydning går igen i borgernes holdninger til deres børn. For at sikre børnenes fremtidige muligheder og skolegang fortæller flere af de interviewede borgere, at de overvejer at lade deres børn gå i skole væk fra de udsatte boligområder.

På trods af både lavere beskæftigelsesgrad og lavere forventninger til at kunne komme i job blandt borgere i de udsatte boligområder er tilfredsheden med beskæftigelsessituationen på niveau med København

Analysen viser, at der mere eller mindre ingen forskelle er i tilfredshed med beskæftigelsessituation på tværs af de udsatte boligområder og København som helhed. Dette til trods for, at en langt større andel af borgerne i de udsatte boligområder er udenfor beskæftigelse. De kvalitative interviews i undersøgelsen peger på, at dette kan skyldes en udbredt resignation i forhold til egen beskæftigelsessituation blandt borgerne i de udsatte boligområder. Om dette gælder særskilt for de fem udsatte boligområder i denne undersøgelse, eller om det gælder generelt i socialt belastede boligområder, afdækker undersøgelsen ikke.

3.1 Selvpfattet økonomi

Analysen her giver en række interessante og relevante indsigter i borgernes selvpfattede økonomi – herunder borgernes tilfredshed med deres økonomiske situation, mulighederne for at forbedre deres økonomiske situation, evnen til at håndtere uventede udgifter og borgernes økonomiske mobilitet.

Overordnet set er der ikke substantielle forskelle i tilfredsheden med ens økonomiske situation blandt borgerne i de udsatte boligområder sammenlignet med borgere i det øvrige København. På trods af store forskelle i den faktiske økonomiske situation³ afspejler undersøgelsen her altså ikke, at borgerne i de udsatte boligområder oplever tilsvarende store udfordringerne.

Blandt en stor gruppe af de borgere, der er mindst tilfredse med deres økonomiske situation, er der en oplevelse af, at de har mulighed for at forbedre deres situation, hvis de vil. Denne konklusion harmonerer med undersøgelsens kvalitative spor, hvor borgerne italesætter, at de selv har valgt deres aktuelle økonomiske situation, men at de føler, at de har mulighed for at ændre den. Der er dog også flere, som i de dybdegående interviews fortæller om store økonomiske udfordringer, og om hvordan det er en stressfaktor i hverdagen. Her er flere, som oplever at være fastlåste, og således tegner undersøgelsen et bredt billede oplevelsen af økonomiske muligheder for borgerne i udsatte boligområder.

Undersøgelsen tegner altså ikke et billede af, at det at bo i et udsat boligområde har betydning for din oplevelse af din økonomi, men det er i stedet generelt på tværs af Københavns Kommune særligt personer med lav indkomst, dem der er uden for beskæftigelse, ældre, og statsborgere i Danmark og andre vestlige lande, der særligt føler, at de er fastlåste i en negativ økonomisk situation.

Selvom den økonomiske tilfredshed i de udsatte områder og det øvrige København ikke varierer, er der stor forskel i borgernes selvpfattede evne til at betale en uventet udgift på 8.000 kr. Borgerne i de udsatte områder vurderer deres betalingsevne markant lavere end københavnerne generelt. Dette kan i en vis grad henføres til indkomstniveauet for borgerne i de udsatte områder, men det kan samtidig skyldes, at gruppen af ledige i de udsatte boligområder i en vis grad består af personer på kontanthjælp og personer med forsørgende ægtefæller, mens denne gruppe i det øvrige København især består af personer på dagpenge.

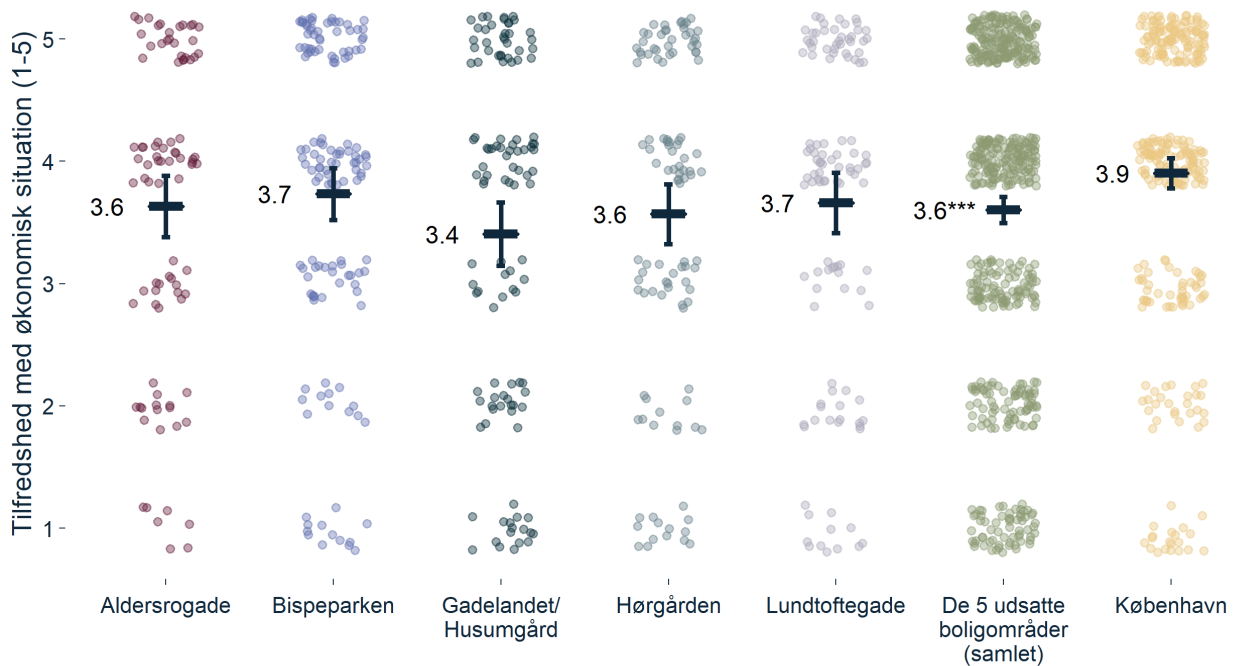
³ Se 'Analyse: Karakteristik af beboerne i de syv udsatte boligområder i Københavns Kommune', Center for Byudvikling, Økonomiforvaltningen (2019)

3.1.1 Tilfredshed med økonomisk situation

Den økonomiske tilfredshed med borgernes og deres families økonomi er relativt høj generelt set på tværs af grupper, der har deltaget i denne undersøgelse. Tilfredsheden er dog signifikant lavere i de udsatte områder end i det øvrige København. Forskellen er imidlertid kun på 0,3 skalapoint på en skala fra 1 til 5, så selvom der statistisk set er en forskel, er den ikke særlig stor substantielt set. Den lavest målte tilfredshed med borgernes egen økonomiske situation ses i Gadelandet/Husumgård, men forskellen i tilfredshed mellem de fem udsatte områder er ikke statistisk signifikant.

Et naturligt spørgsmål er, om denne forskel kan tilskrives det at bo i et udsat boligområde, eller om forskellen alene skyldes systematiske forskelle i hvilken type borgere, der bor i de udsatte områder sammenlignet med det øvrige København. Da andelen af borgere med lav indkomst er større i de udsatte områder, kan man forvente, at også den økonomiske tilfredshed i gennemsnit vil være lavere her.

Tilfredshed med økonomisk situation (1-5)

Note: Figuren viser respondenternes tilfredshed med deres egen økonomiske situation på en skala fra 1 (meget utilfreds) til 5 (meget tilfreds). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

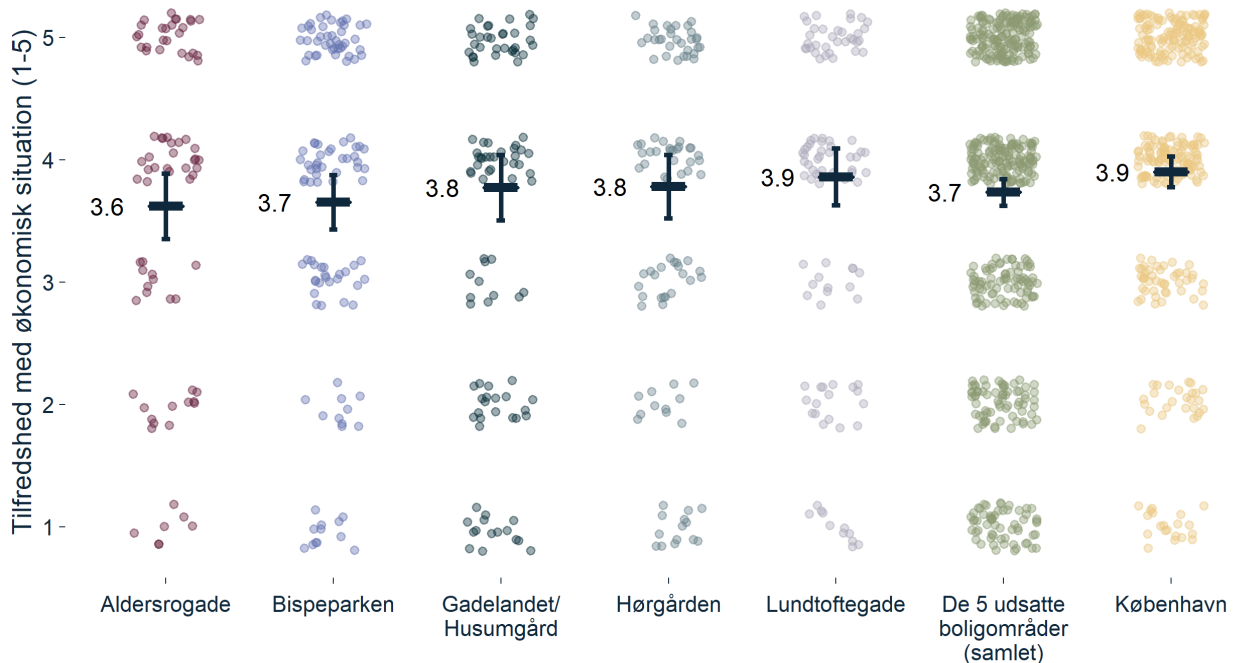
Denne forskel i individuelle beboerforhold tager vi højde for analytisk ved at begrænse vores gruppe af respondenter fra de udsatte boligområder til de respondenter, der matcher borgerne i de København generelt. Det vil sige, at vi her kun ser på resultater, hvor der er to matchende respondenter fra de udsatte boligområder og København generelt. Denne matching sker i forhold til alder, køn, indkomst, uddannelse, beskæftigelse og herkomst⁴.

Når vi ser på forskelle i selvopfattet økonomisk situation i den matchede stikprøve, bliver forskellen mellem de udsatte boligområder og det øvrige København mindre og statistisk set insignifikant. Dette

⁴ Se rapportens metodebilag (bilag A) for en nærmere beskrivelse af den statistiske matching-proces

tyder på, at forskellen mellem de udsatte boligområder og det øvrige København netop kan tilskrives de individuelle forhold hos de beboere, der bor i området.

Tilfredshed med økonomisk situation (1-5) – Matchet stikprøve

Note: Figuren viser den matchede stikprøves tilfredshed med deres egen økonomiske situation på en skala fra 1 (meget utilfreds) til 5 (meget tilfreds). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=863

I de kvalitative interviews ser vi også dette blandede billede af både borgere, der er tilfredse med deres økonomi, og andre som er utilfredse og oplever, at de sidder stramt i det økonomisk. Blandt de borgere, der generelt virker tilfredse med deres økonomiske situation, beskriver flere, at de lever et liv med råd til det vigtigste, men hvor de samtidig er afklarede om visse økonomiske begrænsninger. I de kvalitative interviews er der flere, som har opsparinger og generelt har luft i deres økonomi.

Vi er ikke fattige, men heller ikke rige - det ville jeg ikke sige. Vi er nok sådan middelklasse. Men vi har ikke råd til meget af alt det nye boligbyggeri rundt om i byen. Det er altså ikke for almindelige mennesker

48-årig ledig fra Bispeparken

På trods af lave indkomster og høj ledighed får de fleste borgere tilværelsen til at hænge nogenlunde sammen. En borger fra Hørgården fortæller eksemplificerende, at hun har, hvad hun har brug for, men ikke har råd til ferier i udlandet. Der er dog råd til at give børnebørnene en is, men det kan så betyde, at der ikke er råd til cigaretter.

Generelt er der stor bevidsthed blandt de interviewede personer om, at man i de udsatte boligområder har en relativ lav husleje, og for nogle er valget om at bo i det udsatte boligområde en prioriteringssag. Flere er flyttet til området, fordi de her har råd til den altan, det ekstra værelse eller det antal kvadratmeter, som de prioriterer.

I modsætning til ovenstående findes der imidlertid en gruppe af borgere som lever med meget begrænsede økonomiske midler til rådighed – det er særligt udtalt blandt de borgere, som har en lav indkomst, og som enten er udenfor beskæftigelse eller modtager offentlige ydelser. Denne gruppe af borgere er økonomisk afhængige af andre (familie eller venner) i hverdagen. Mens nogle får fast hjælp, får andre sporadisk støtte. En borger, som sidder i kørestol, fortæller, at hun på trods af boligstøtte kun har 200 kr. tilbage til sig selv på en måned. En anden borger fortæller om et rådighedsbeløb på kun 100 kr., når regningerne er betalt.

En tredje borger fortæller på samme måde, at det er en stressfaktor for hende, aldrig at vide om hun har penge til, at hende og hendes 2-årige søn kan komme godt igennem måneden. Nogle gange må hun låne 100 kr. af sin mor eller en ven.

"Nogle dage kigger jeg i køleskabet og ville gerne kunne gå ud og handle, men må lige vente 2 dage, til jeg får løn. Det er hårdt. Men så har jeg lært at være kreativ med, hvad jeg har og lever meget af ris. Og så tager vi heller ikke i tivoli eller i biografen - det gider jeg ikke bruge penge på. Der er masser af tilbud, som er gratis eller meget billigere. Vi spiser heller ikke ude så tit, og hvis jeg gør, så er det måske en kebab til 25 kr. Jeg behøver ikke bruge 150 kr. på en middag. Men vi rejser meget, fordi vi har et rigt netværk, så vi kan bo hos venner og familie - og flybilletter koster ikke meget i dag. Og så går jeg op i genbrug og donerer også selv når min søn er vokset ud af noget"

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Dette tegner samlet et komplekst billede, hvor borgerne anerkender at have begrænsede økonomiske midler, men hvor alle ikke nødvendigvis ser dette som negativt – de giver snarere udtryk for, at dette er et aktivt valg. Hvor det for nogen er en stor udfordring i hverdagen at have en begrænset økonomi er det for andre snarere et tilvalg, som giver dem frihed til andet. Dette viser, at der ikke nødvendigvis er overensstemmelse mellem ens objektive økonomiske situation, og hvordan den opleves af den enkelte borger.

Analysen her åbner dermed op for en vigtig sondring mellem objektiv og subjektiv økonomi. Hvor analysen peger på, at mange borgere oplever at have tilstrækkelig økonomisk råderum, har tidligere registerbaserede analyser tegnet et billede af store indkomstmæssige forskelle på borgere i udsatte boligområder og i København generelt.

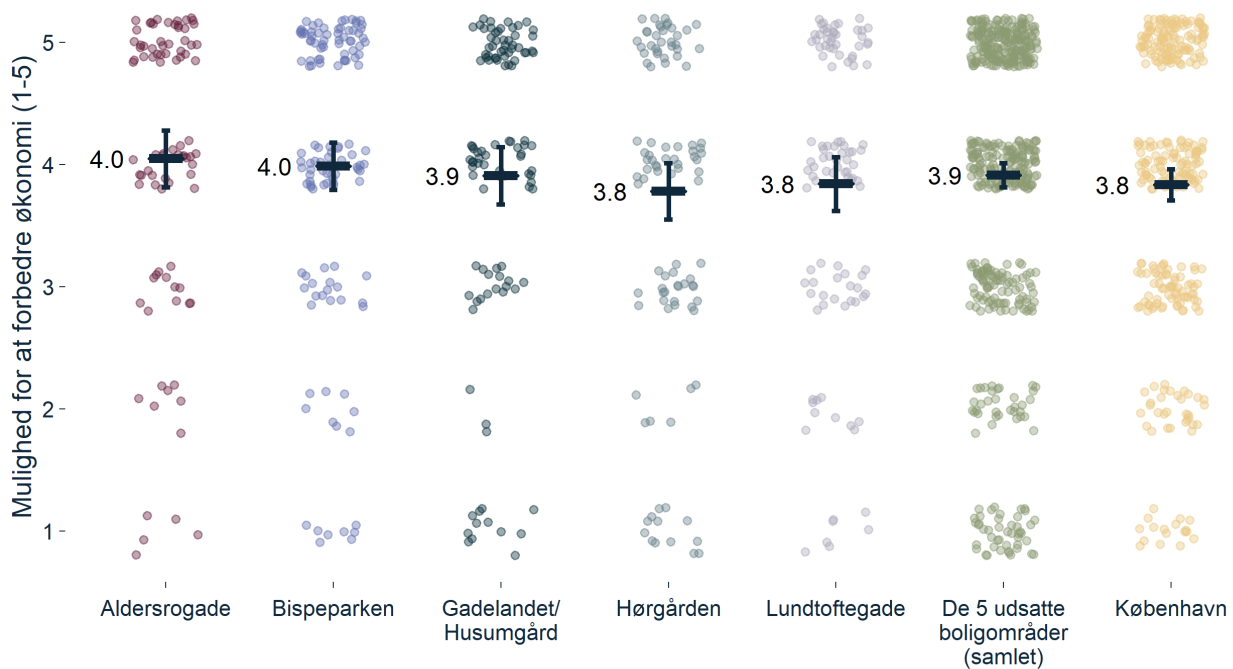
Denne forskel kan potentielt have betydning for, om man skal prioritere at ændre borgernes økonomiske situation, eller om man i stedet skal prioritere indsatsen målrettet at skabe bevidsthed om betydningen af knappe økonomiske ressourcer.

Analysen påpeger således en potentiel udfordring for tilrettelæggelsen af politiske initiativer, da det kræver en erkendelse blandt borgerne af, at de er økonomisk sårbare, før man kan igangsætte initiativer for at øge deres økonomiske formåen.

3.1.2 Mulighed for at forbedre økonomisk situation

På tværs af de forskellige udsatte boligområder vurderer borgerne, at de har relativ gode muligheder for at forbedre deres økonomiske situation. På en skala fra 1 til 5 ligger gennemsnittet i de enkelte områder på mellem 3,8 og 4,0 skalapoint. Sammenlignes den samlede gruppe af borgere fra udsatte boligområder med borgere i det øvrige København er der heller ingen forskel på, i hvor høj grad borgerne føler, at de har mulighed for at forbedre deres økonomiske situation.

Mulighed for at forbedre økonomisk situation (1-5)

Note: Figuren viser respondenternes svar på, om de selv har mulighed for at forbedre deres egen økonomiske situation på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

I de kvalitative interviews fylder beskæftigelse og uddannelse meget, når samtalen falder på muligheder for forbedring af nuværende økonomiske situation. Særligt de interviewede unge i de udsatte boligområder, som stort set alle er under uddannelse, har forventninger om, at de selv har indflydelse og mulighed for en bedre økonomisk situation eksempelvis i form af udsigten til "voksenløn fremfor SU". Også blandt andre interviewede er der flere, som har konkrete fremtidsplaner, der vil føre til forbedring af deres økonomi. En kvinde fra Gadelandet/Husumgård vil gerne uddanne sig til sygeplejerske, men fremhæver i den forbindelse hendes manglende danskkursus som en forhindring.

Kommunen vil ikke hjælpe og jeg måtte selv betale for danskundervisning (12.000 kr.), det er dyrt. Og jeg får ikke nok timer om ugen så det tager for lang tid at lære dansk. Der er meget bureaukrati

44-årig ressourcestærk fra Gadelandet/Husumgård

Det er dog ikke alle, der ser en sådan investering i uddannelse som en reel mulighed. En enlig mor til tre børn siger, at det er svært at få kontanthjælpen til at række, og derfor synes hun, det virker uoverskueligt at skulle på SU for at videreuddanne sig.

For andre har fremtidsudsigterne for at forbedre deres økonomiske situation en mere modløs karakter. Som eksempel kan nævnes en kvinde fra Hørgården, der inderligt håber på at få et fleksjob og søger de få jobs, der er, men aldrig bliver kaldt til samtale.

Om borgerne faktisk har muligheder for at forbedre deres økonomi er ikke eksplicit undersøgt. I de mange dybdeinterviews møder vi dog flere borgere, som taler om muligheder for forbedringer af

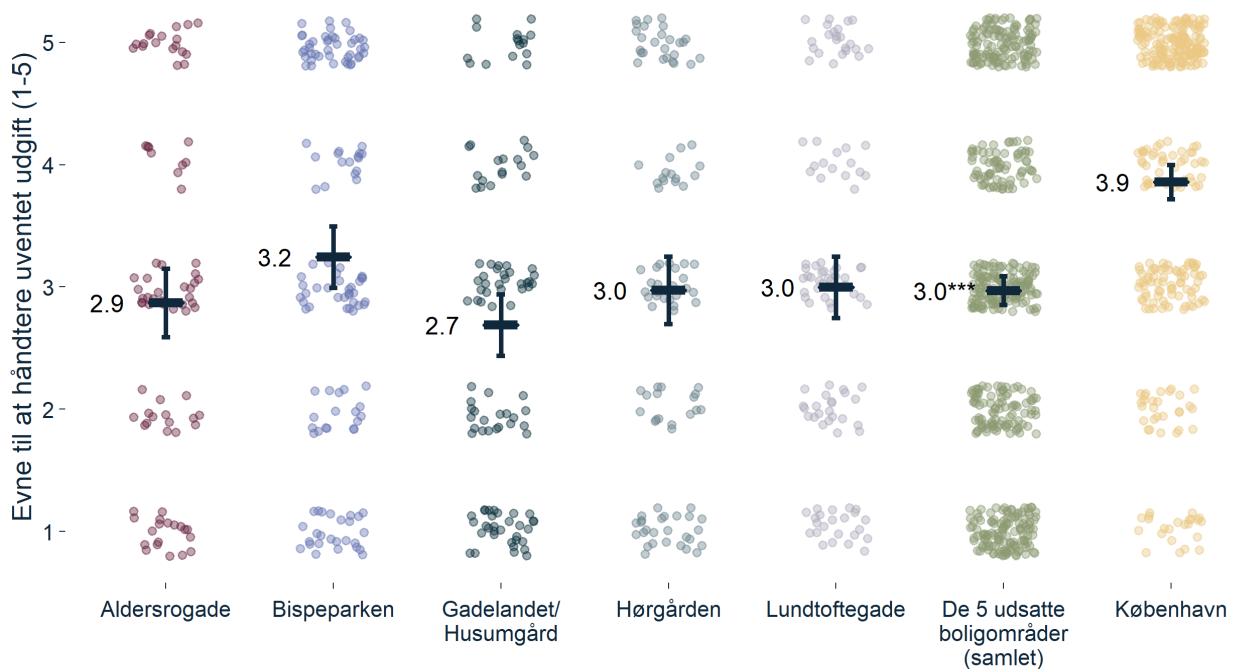
deres økonomi, hvor deres livssituation som hele måske i praksis vil betyde, at en egentlig forbedring kan være vanskelig.

3.1.3 Evnen til at håndtere uventede udgifter

Selvom den økonomiske tilfredshed og mulighed for at forbedre økonomiske situation ikke varierer mellem de udsatte områder og København som helhed, er der stor forskel i borgernes svar på, om de ville være i stand til at betale en uventet udgift på 8.000 kr. Denne evne bliver vurderet lavere blandt borgerne i alle de udsatte områder end i København som helhed.

Forskellen mellem de udsatte boligområder og det øvrige København er her på næsten et helt skalapoint. Den er dermed ikke bare statistisk signifikant men også substantielt stor: Det svarer til, at borgerne i det øvrige København i gennemsnit svarer: "Kun lidt vanskeligt – jeg kan let skaffe sådan et beløb", mens borgerne i de udsatte områder i gennemsnit svarer "Noget vanskeligt – men jeg kan formentlig skaffe et sådant beløb". Figuren viser, at gennemsnitsforskellen især skyldes, at andelen af borgerne, der bruger svarskalaens nederste kategori – "Det er meget vanskeligt – jeg kan helt sikkert ikke skaffe sådan et beløb" er over tre gange så stor i de udsatte områder (23%) som i det øvrige København (7%).

Evne til at håndtere uventet udgift på 8000 kr. (1-5)

Note: Figuren viser respondenternes svar på, om de ville kunne skaffe 8.000 kr. til en uventet udgift på en skala fra 1 (meget vanskeligt) til 5 (slet ikke vanskeligt). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Dette indikerer, at de udsatte boligområder er hjemsted for en gruppe af særligt dårligt stillede borgere. Nedenstående tabel stiller skarpt på disse borgere i de udsatte områder, der oplever at have meget svært ved at skulle betale en uforudset udgift. Tabellen viser, at disse borgere især adskiller sig fra de øvrige københavnere, ved at en større andel har grundskole som højest fuldførte

uddannelsesniveau, en større andel er uden for beskæftigelse og at en større andel har en månedlig bruttoindkomst under 20.000 kr. Det bekræfter dermed, at der i de udsatte boligområder bor en række borgere med særligt vanskelige vilkår.

Karakteristika ved borgere i udsatte boligområder med 'meget svært' ved at betale uforudset udgift med københavnere generelt

	Borgere i udsatte boligområder med 'meget svært' ved at betale uforudset udgift	Borgere i København generelt
Grundskole som højest fuldførte uddannelse	32%	4%
Uden for beskæftigelse	49%	10%
Under 20.000 kr. i månedlig bruttoindkomst	83%	39%
Andel kvinder*	61%	62%
Andel ikke-vestlige statsborgere*	17%	7%
Gennemsnitsalder*	40,2 år	38,6 år

Note: Tabellen sammenligner de 127 borgere i de udsatte boligområder, der rapporterer at have 'meget svært' ved at betale uforudset udgift på 8.000 kr. med de 335 borgere i det øvrige.

*Andelen/gennemsnittet er uvægtet, da denne baggrundsvariabel indgår i analysens vejematrice.

Her viser analyserne, at forskellen mellem den selvopfattede betalingsevne blandt borgerne i de udsatte områder og København ikke alene kan tilskrives forskelle i, hvem der bor i områderne.

En dybdegående statistisk analyse af oplevelsen af evne til at betale en uforudset udgift viser, at der er signifikant forskel i oplevelsen mellem borgerne i de udsatte boligområder og i København generelt, selv når vi tager højde for forskelle i beboersammensætningerne.

Analysen viser, at jo højere indkomst en borger har, desto nemmere vurderer borgeren, at det vil være at betale en uforudset udgift på 8.000 kr. Dette er ikke i sig selv overraskende. Analysen viser yderligere, at den positive effekt af at have en højere indkomst er større i de udsatte boligområder end i det øvrige København. Det vil sige, at højere indkomst har mere positiv betydning for oplevelsen af at kunne håndtere uventede udgifter for borgere i udsatte boligområder. Dette kan skyldes, at huslejen er lavere i de udsatte boligområder, og at en stigning i indkomst derfor manifesterer sig i et øget rådighedsbeløb her end i det øvrige København, hvor boligudgiften i gennemsnit er større.

Samtidig viser analysen, at den negative effekt af at være uden for beskæftigelse på evnen til at betale 8.000 kr. er **større** i de udsatte boligområder end i det øvrige København. Det vil sige, at håndteringen af uforudsete udgifter opleves som vanskeligere for ledige i udsatte boligområder sammenlignet med dem i København generelt. Dette kan skyldes, at borgerne i udsatte boligområder, der er ledige, generelt er længere fra arbejdsmarkedet end borgere, der er ledige, i resten af København. Dette præsenteres på i afsnit 3.3.

På tværs af de kvalitative interviews er tendensen den samme, og mange af borgerne i de udsatte boligområder oplever udfordringer med at betale uforudsete udgifter. Flere fremhæver selv tandlægebesøg som en økonomisk post, de ofte ikke prioriterer, og som derfor må udskydes.

Jeg vil gerne til tandlægen men jeg har ikke råd. Og vil også gerne have et kørekort - det ville gøre at jeg kunne køre frem og tilbage til arbejde og hjem i pauserne, men nu må jeg tage bussen og det tager al min pause, så jeg kan kun lige nå hjem og så afsted igen. Det ville betyde meget med et kørekort. Og vi rejser heller ikke rigtig fordi vi ikke har råd, og går sjældent ud og spiser

44-årig ressourcestærk fra Gadelandet/Husumgård

Selvom borgerne i de udsatte områder svarer, at de er tilfredse med deres økonomiske situation, viser vores analyse altså, at de har sværere ved at håndtere pludselige udfordringer end andre, hvorfor en del af dem lever med en mindre økonomisk frihed.

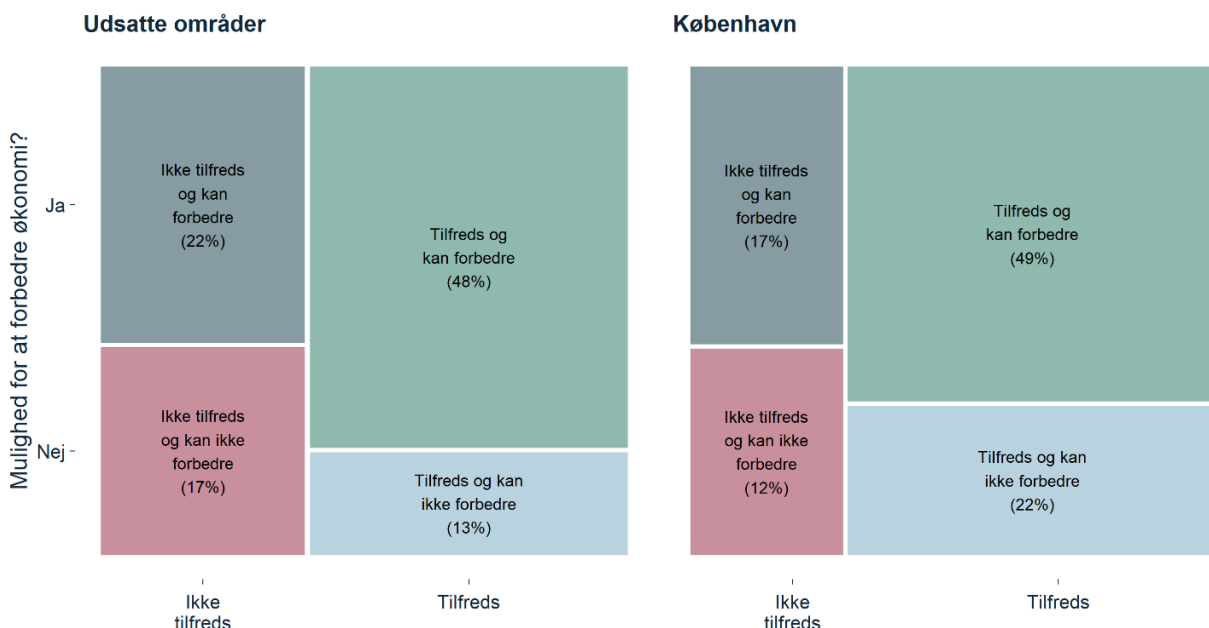
3.1.4 Mulighed for at ændre økonomisk situation

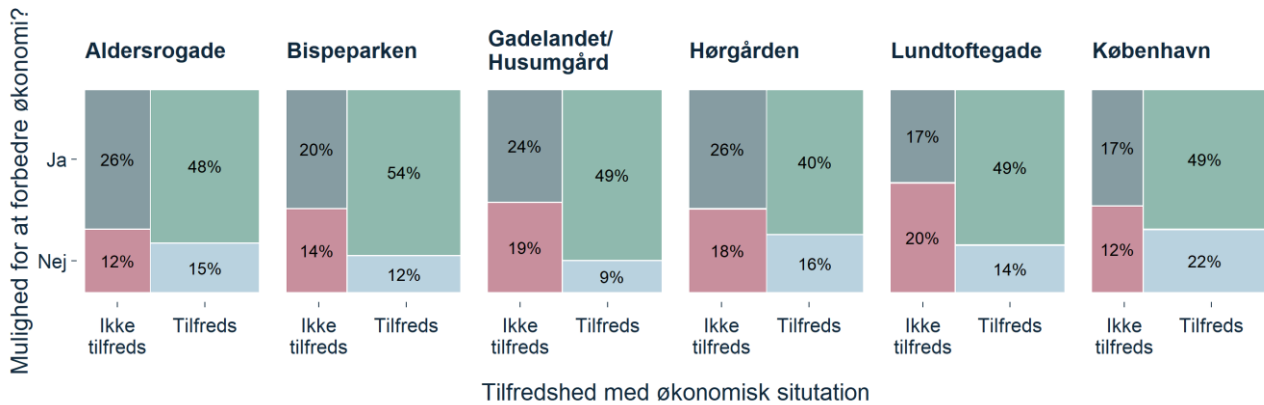
Ved at se på den enkelte borgers økonomiske tilfredshed kombineret med borgerens mulighed for at forbedre sin situation, kan vi danne os et opsummerende overblik over borgernes økonomiske mobilitet.

Dette er et interessant analytisk spor, da det ikke nødvendigvis er negativt at føle, at man ikke kan forbedre sin økonomiske situation, hvis man allerede står i den situation, man ønsker. Og det er ikke entydigt negativt at være utilfreds med sin økonomiske situation, hvis man selv kan forbedre den inden for en overskuelig tidsramme. Men hvis man både er utilfreds og ikke forventer at kunne forbedre sin situation, er det problematisk, da man i så fald er fastlåst i en uønsket situation.

I figuren herunder er henholdsvis borgere på tværs af de udsatte boligområder og København generelt inddelt i fire grupper. Den lysegrønne gruppe markerer dem, der er tilfredse og oplever, at de kan forbedre deres situation. Dette er en positiv situation, mens det også kan være positivt at være i enten gruppen, som er tilfredse, men ikke kan forbedre sin situation, og det kan være positivt at være utilfreds, hvis man har mulighed for at forbedre sin situation. Omvendt er det negativt at føle sig fastlåst i en negativ økonomisk situation, og derfor har denne gruppe særlig interesse i de videre analyser.

Økonomisk mobilitet: Tilfredshed med økonomi | Mulighed for at forbedre

Figurene herover viser, hvordan respondenterne fordeler sig i krydset mellem spørgsmålet "Har du mulighed for at forbedre din egen økonomi" og "Er du tilfreds med din økonomiske situation". For at sikre den bedste balancering af spørgsmålet er hverken-eller kodet som "ikke tilfreds" og "har ikke mulighed for at forbedre". n=938

De to figurer viser, at omkring halvdelen af borgerne i de udsatte boligområder (48%) og i det øvrige København (49%) både er tilfredse med deres økonomiske situation og føler, at de kan forbedre denne. Dette understøtter de allerede gennemgåede resultater om en udpræget tilfredshed på tværs af områderne.

Gruppen af borgere i de udsatte boligområder, som er tilfredse, men ikke kan forbedre deres økonomiske situation (13%), afspejler formentligt en form for realisme og accept af den tilstand man nu en gang er i – som eksempelvis en ældre dame fra Hørgården, der har fundet sig et fleksjob som bartender på en bodega om morgenen, der giver hende et ekstra økonomisk råderum og passer til hendes fysiske formåen, hvor hun ikke har mulighed for at arbejde yderligere.

Andre af borgerne i de udsatte boligområder har aktivt valgt at arbejde på nedsat tid for at have tid til familie eller generelt mere frihed og fleksibilitet. Disse borgere er bevidste om de økonomiske fravalg i form af eksempelvis reduceret indtægt, som disse prioriteringer medfører.

Andelen af beboere, der både er utilfredse med deres økonomiske situation og ikke føler, at de kan forbedre den, er dog større i de udsatte områder (17%) end i det øvrige København (12%). Her ses en lokal variation, så andelen af borgere, som både er utilfredse og ikke føler, de kan forbedre deres situation, er større i Lundtoftegade (20%), Gadelandet/Husumgård (19%) og Hørgården (18%) end i det øvrige København. Ligesom med den økonomiske tilfredshed kan vi imidlertid se, at forskellen mellem de udsatte områder og København som helhed forsvinder i den matchede stikprøve (bilag A). Dette indikerer, at forskellen alene skal tilskrives forskelle i individuelle karakteristika.

I de kvalitative interviews eksemplificeres forskellige situationer, hvor borgerne i de udsatte boligområder ikke er tilfredse med deres økonomiske situation, men faktisk er i stand til at forbedre den. En interessant case i den forbindelse er en borger, som ikke modtager offentlige ydelser og samtidig har en meget lav indkomst. Han har en meget dårlig økonomi men har fravalgt kontanthjælpen for at kunne hjælpe sin kone til permanent opholdstilladelse i Danmark. Ved at modtage kontanthjælp forværres konens muligheder for permanent opholdstilladelse, hvorfor de i stedet udelukkende lever af hendes indkomst som rengøringsassistent samt af økonomiske bidrag fra familiens ældste søn.

En afledt effekt af integrationssystemet bliver altså for denne familie en endnu større afstand til en beskæftigelsesindsats i form af jobforberedende og uddannelsesrelaterede tilbud. En anden borgers

historie er relateret til dette perspektiv, idet hun fortæller, at hun har fravalgt kontanthjælp for at kunne hjælpe med familiesammenføring af sin søn til Danmark.

Når vi i de statistiske analyser ser på forklaringer på at føle sig fastlåst i en økonomisk situation, man er utilfreds med, ser vi, at dette alene kan tilskrives forhold ved den enkelte. Her viser analyserne, at sandsynligheden for at føle sig fastlåst i en sådan situation er større, hvis man har en lav indkomst, er ældre, uden for beskæftigelse, og hvis man er statsborger i Danmark eller et vestligt land.

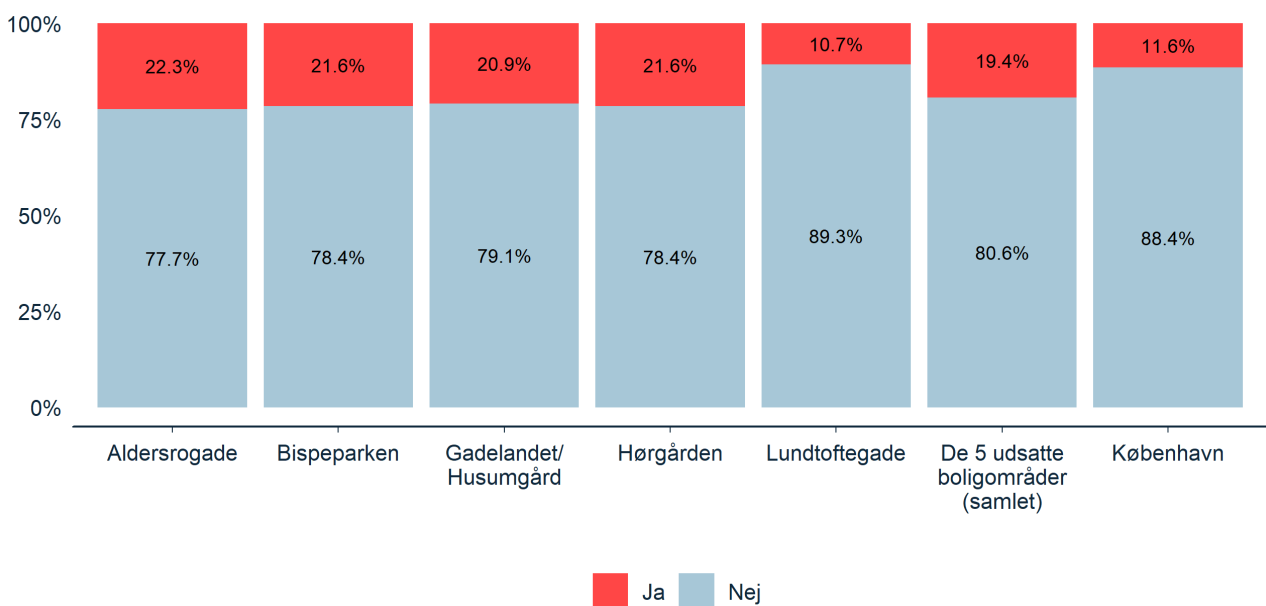
3.2 Selvopfattet uddannelsessituation

Herunder udfoldes borgernes selvopfattede uddannelsessituation i form af borgernes tilfredshed med deres uddannelsessituation, hvorvidt de besidder uddannelsesgivende kompetencer og deres uddannelsesmobilitet.

Overordnet set viser undersøgelsen, at borgere i udsatte boligområder i lighed med københavnerne generelt vurderer, at uddannelse er vigtig for at få et arbejde, og de fleste er grundlæggende tilfredse med egen uddannelsessituation på trods af objektivt lavere uddannelsesniveau. Der er flere, som italesætter utilfredshed med egne uddannelsesvalg, men der er et stort fokus på at sikre, at børn og unge får taget den bedst mulige uddannelse for at give dem gode muligheder for arbejde. For at sikre børnenes fremtidige muligheder og skolegang fortæller flere af de interviewede borgere, hvordan de overvejer at lade deres børn gå i skole væk fra de udsatte boligområder.

Undersøgelsen viser, at borgerne i de udsatte boligområder generelt vurderer at have større boglige vanskeligheder i forhold til at læse og stave, men at de i samme grad som andre forventer at ville påbegynde en uddannelse. Spørgeskemaundersøgelsen viser således, at der er tæt på dobbelt så mange fra de udsatte boligområder som fra København generelt, der har udfordringer med at læse og stave.

Svært ved at læse og stave

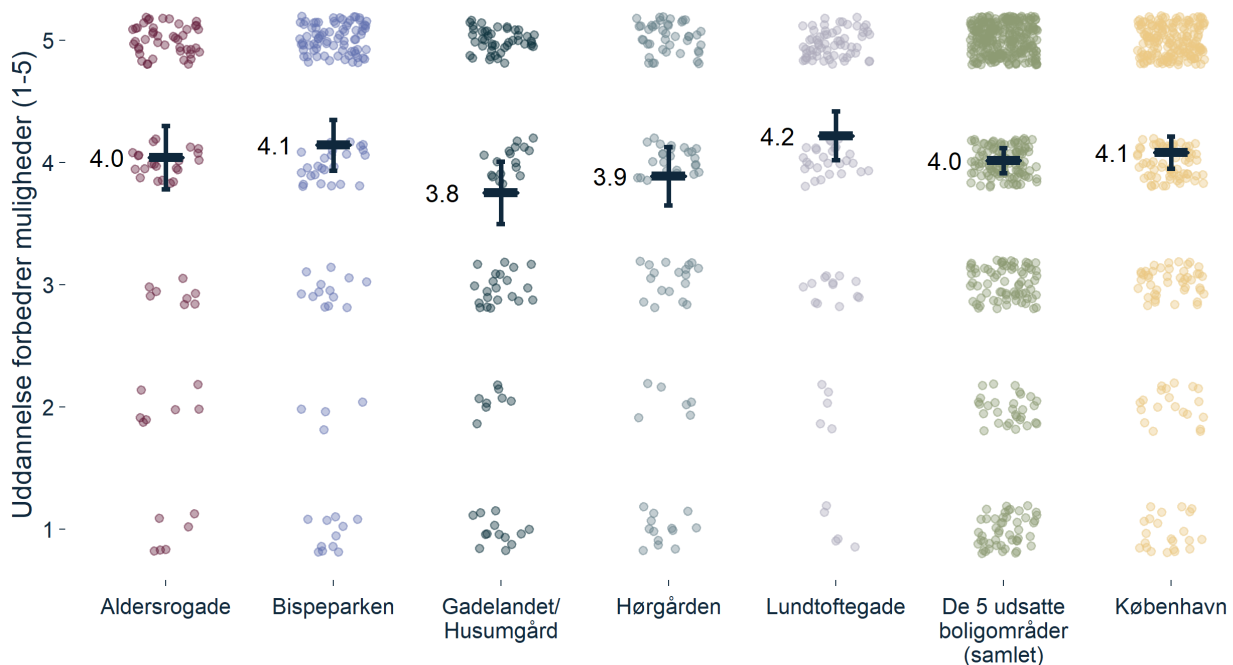
Note: Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet: "Har du svært ved at læse og stave? Har du fx svært ved at læse en kort artikel i en avis eller skrive et brev på dansk?". n=938

Vi ser imidlertid også en substantiel forskel imellem boligområderne, når det kommer til andelen, der oplever, at de har svært ved at læse og skrive almindelige korte tekster. I Aldersrogade, Bispeparken, Gadelandet/Husumgård og Hørgården har omkring hver femte beboer svært ved at læse og stave. I det øvrige København og Lundtoftegade er det kun hver tiende.

3.2.1 Tilfredshed med uddannelsessituation

Vi tilgår i dette afsnit tilfredshed med uddannelse ud fra et beskæftigelsesperspektiv. Vi måler derfor uddannelses tilfredshed som oplevelsen af, at ens egen uddannelse forbedrer ens egne muligheder for at komme i beskæftigelse. Nedenstående figur viser, at der ikke er tydelige forskelle på, om borgerne oplever at deres nuværende uddannelse forbedrer deres chancer for at få et arbejde, på tværs af de udsatte boligområder og København som helhed. Det er dog en tendens mod, at uddannelsessynet er lidt mere negativt i Gadelandet/Husumgård end i Lundtoftegade, omend forskellen akkurat er statistisk insignifikant.

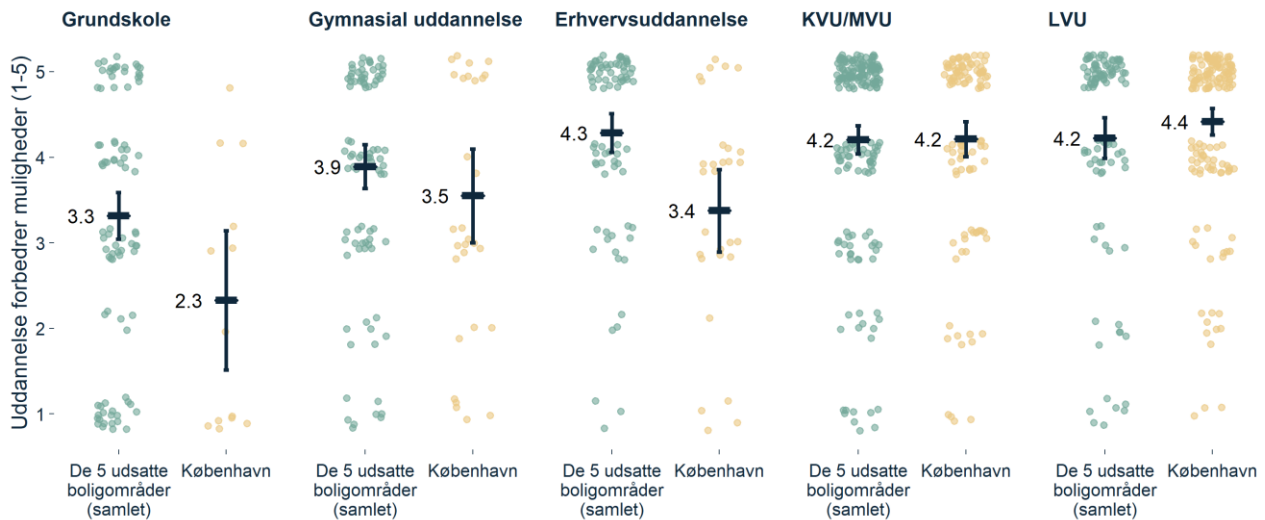
Uddannelsessyn: Min uddannelse forbedrer muligheder for job (1-5)

Note: Figuren viser, i hvor høj grad respondenter mener, at hendes uddannelse forbedrer hendes mulighed for at få et arbejde på en skala fra 1 (meget uenig) til 5 (meget enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Således indikerer spørgeskemaundersøgelsen, at der ikke er systematiske forskelle i den oplevede betydning af uddannelse. I stedet er der tale om en generel og meget udbredt erkendelse af, at uddannelse er helt centralt for fremtidsmuligheder. Når vi ikke finder nogen forskel i tiltro trods forskelle i objektivt uddannelsesniveau, skyldes det, at især borgerne med grundskole- eller erhvervsuddannelse i de udsatte boligområder har større tiltro til deres uddannelse end borgere i det øvrige København med en tilsvarende uddannelse.

Uddannelsessyn: Min uddannelse forbedrer muligheder for job (1-5)

Note: Figuren viser, i hvor høj grad respondenter mener, at hendes uddannelse forbedrer hendes mulighed for at få et arbejde på en skala fra 1 (meget uenig) til 5 (meget enig) på tværs af borgerens højest fuldførte uddannelse. Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. n=938

Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at uddannelse anses for at være en brobygger til de jobs, som ligger indenfor ens interesseområde og som muliggør en ønskelig beskæftigelse. En borger fortæller således i det nedenstående citat, at unge, der tager en uddannelse, kan undgå at arbejde som rengøringshjælper, hvilket hun anser som et uværdigt job.

Jeg forstår ikke, hvorfor kommunen ikke presser de unge, der ikke tager en uddannelse efter folkeskolen? Dem, der er 18 år, der får bistandshjælp. [...] Jeg forstår ikke, hvorfor børn, der vokser op her, gør rent? Det forstår jeg ikke. Rengøring er for sådan nogen som mig, der ikke har uddannelse. Du skal ikke kun tænke i penge, du skal også tænke på dig selv, en god, ren arbejdsplads som kommunen, banken, hvor du kan have pænt og rent tøj på og se flot ud

41-årig ledig fra Gadeladet/Husumgård

Uddannelse betragtes således som en åbning til både bedre muligheder og status i samfundet. Kvinden i det ovenstående lader derimod til at være skuffet over sine egne prioriteringer. Hun oplevede, at der dengang hun var ung, var en overbevisning om, at hun ikke kunne overskue både at have små børn og samtidig gennemføre en uddannelse. Hun håber selv at lykkes med at få et fleksjob, men er skuffet over ikke at have mere spændende og attraktive jobalternativer.

Ligeledes oplever borgeren i det nedenstående citat at være skuffet over ikke at have taget en uddannelse – og ej heller at være i stand til at uddanne sig af helbreds- og økonomiske grunde. Hun har derimod høje forventninger til sine egne børn og står uforstående overfor de unge, der ikke er nævneværdigt ambitiøse, men vælger en tilværelse som arbejdsløs, kontanthjælpsmodtager eller rengøringsmedarbejder, på trods af deres gode danskundskaber og opvækst i landet.

Det er for sent nu. Jeg er 54 år, men mine børn er unge, jeg siger til dem, I skal tage en uddannelse. Min pige hun er kandidat fra CBS og min søn læser en kandidatuddannelse på et andet universitet. Jeg er meget stolt af mine børn

54-årig ledig fra Hørgården

Denne erkendelse af vigtigheden af uddannelse har for enkelte borgere resulteret i en beslutning om, at børnene ikke skal gå i distriktsskolen. De søger derimod hen mod skoler udenfor boligområdet, selvom det betyder, at børnene får længere afstand til skolen.

Vi har valgt en skole langt væk, så vores børn ikke kom i samme skole med børnene herfra. Vi spurgte, hvilken skole er god her, da vi flyttede her til og min kollega sagde 'send dine børn på XX skolen. Den er rigtig god', så det gjorde vi. Vi kendte ikke selv skolerne

41-årig ledig fra Gadeladet/Husumgård

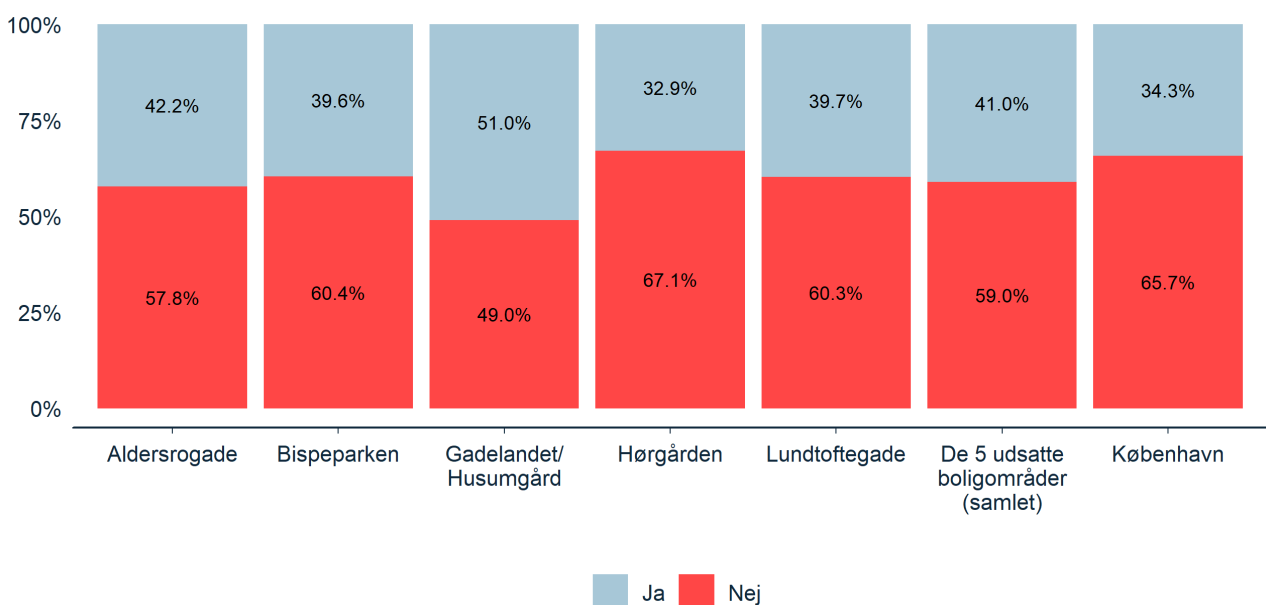
Som citatet illustrerer, skal årsagen til dette findes i deres opfattelse af boligområdet som et problematisk sted i forhold til børnenes opvækst. De ønsker i stedet, at deres børn skal omgås børn, der kommer fra andre områder og har andre etniske, økonomiske og sociale baggrunde.

Der er altså i undersøgelsen en tydelig erkendelse af vigtigheden af uddannelse, men som de kvalitative interviews understreger, er der flere, som vurderer at have svært ved selv at ændre på deres egen uddannelsesstatus. De virker relativt opgivende i forhold til egen fremtid på dette område, men prioriterer i stedet at give deres børn bedre muligheder.

3.2.2 Mulighed for at ændre uddannelsessituation

Den relativt store andel af borgerne i de udsatte boligområder med objektive behov for grundlæggende uddannelse i form af at tilegne sig læse- og stavekompetencer, kunne forventes at afføde en stor efterspørgsel på uddannelse i de udsatte boligområder. I figuren nedenfor ses det, at interessen for uddannelse er marginalt højere blandt borgere i de udsatte boligområder, og at der er flest borgere i Gadelandet/Husumgård, som forventer at tage mere uddannelse.

Forventer at påbegynde uddannelse

Note: Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet: "Forventer du at have påbegyndt en ny uddannelse inden for de næste 3 år? Her tænker vi på alle uddannelser, der giver dig nogle kompetencer, du kan bruge i et arbejde. Selvom du ikke ved det, beder vi dig give dit bedste bud." n=938

På tværs af områderne i det kvalitative datamateriale finder vi en række borgere, der har overvejet at påbegynde en uddannelse. Dette nuancerer spørgeskemaundersøgelsens fund omkring opstart af uddannelse, hvor borgerne italesætter forskellige betydninger af uddannelse som både afstigmatisering af ens etniske gruppe, opbygning af egne kompetencer og ønsket om at hjælpe til.

Jeg vil læse SOSU efter bestået 9. klasse. Uddannelsen skal være med til at "af-stigmatisere" mig. Jeg synes, mine filippinske veninder ikke bare skal være rengøringshjælpere, som jeg selv har arbejdet som, men de skal uddanne sig.

Jeg har læst kulturmødestudier [bachelor] på RUC, og jeg vil gerne tage en kandidat. Måske i noget performance eller erhvervsstudier for at opbygge nogle kompetencer til at bygge min egen virksomhed.

Jeg vil gerne uddanne mig som sygeplejerske. Jeg har været på hospitalet og jeg kan se, at de hjælper folk rigtig godt. Det vil jeg gerne. Og der mangler også sygeplejersker i Danmark. Det er vigtigt. Men jeg skal først blive færdig med danskurset, så jeg kan komme i gang.

Kilde 1: 33-årig selvforsørgende fra Hørgården, 2: 33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade, 3: 44-årig ressourcestærk fra Gadelandet/Husumgård

De kvalitative interviews med unge, der enten er i gang med eller har afsluttet en videregående uddannelse understøtter også ovenstående pointer. De kvalitative data viser dog samtidig eksempler på minoritetskvinder i 40-50'erne uden uddannelse, som oplever en skuffelse over ikke at have prioriteret uddannelse, mens de var unge. De mente eksempelvis dengang, at deres primære opgave var at være gode husmødre, og at de ikke havde det overskud, der skulle til for at gennemføre en uddannelse. De oplevede fødselsdepressioner og oplevede at stå alene med familielivet på trods af at være gift. På tværs af etnicitet mener flere, at alder er en stor barriere for at komme i gang med en uddannelse: I interviewene italesættes udfordringerne ikke som relateret til det at bo i et udsat boligområde.

Jeg er for gammel. Jeg kan ikke læse godt og jeg kan ikke forstå

Jeg er uddannet maler, men det var for hårdt for mig, så nu er jeg deltidsbartender. Det er for sent i livet at starte på videre uddannelse, og jeg egner mig ikke til skolebænken

Nej, vil jeg ikke. Det ville være hektisk med lektier og mødepligt og sådan. Alt har forandret sig. Der er nye systemer og navne på alt, jeg ville være gammel. Jeg er fin tilfreds med mit, sådan som det er.

Kilde 1: 54-årig ledig fra Hørgården, 2: 57-årig ledig fra Hørgården, 3: 48-årig ledig fra Bispeparken

Opsummerende er der ikke tydelige forskelle mellem borgerne i de udsatte boligområder og det øvrige København med hensyn til den udbredte opfattelse af, at borgernes egen uddannelse forbedrer deres jobmuligheder. Derimod er der en højere andel i de udsatte boligområder, som har udfordringer med at læse og stave. Andelen, der forventer af påbegynde en uddannelse, er dog kun marginalt højere blandt borgerne i de udsatte boligområder, mens det også tyder på, at individuelle faktorer som eksempelvis alder er afgørende for ønsket om at uddanne sig.

3.3 Selvopfattet beskæftigelsessituation

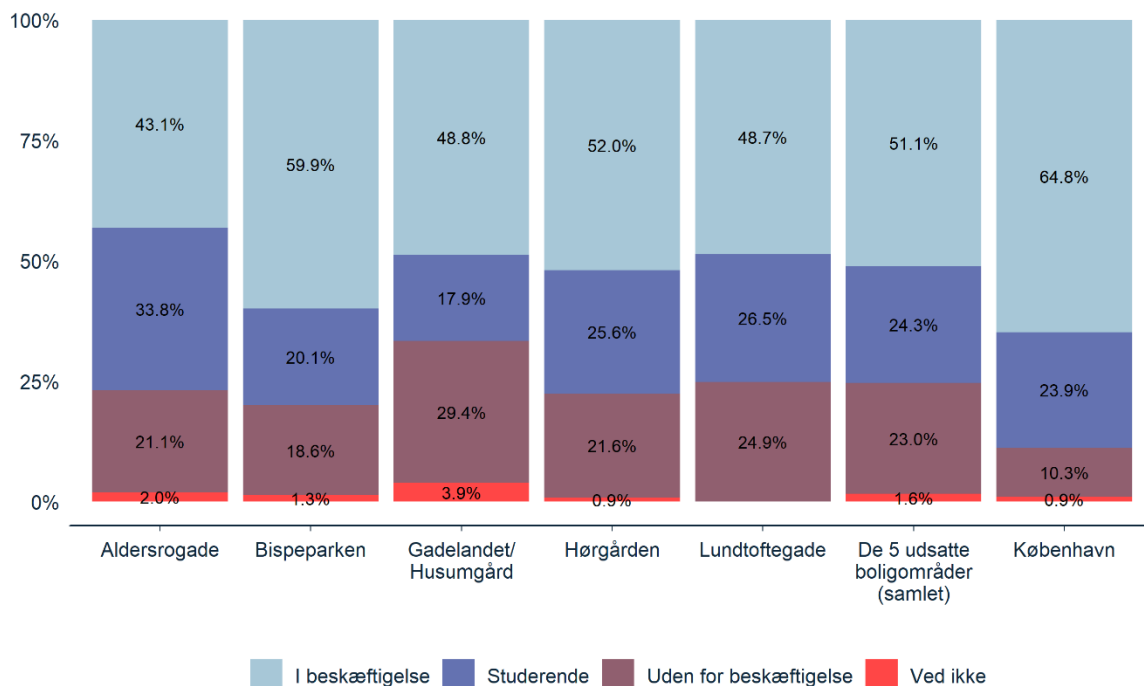
Dette afsnit sammenligner beskæftigelsessituationen blandt borgere i de udsatte boligområder med borgere i det øvrige København. Først analyseres borgernes tilfredshed med deres beskæftigelse, så borgernes accept af egen situation og sidst borgernes vurderede beskæftigelsesmobilitet.

Overordnet viser analysen, at der mere eller mindre ingen forskelle er i tilfredshed med beskæftigelsessituation på tværs af de udsatte boligområder og København som helhed. Dette til trods for, at en langt større andel af borgerne i de udsatte boligområder er uden for beskæftigelse. De kvalitative interviews i undersøgelsen peger på, at dette kan skyldes en udbredt accept blandt borgerne i de udsatte boligområder af deres aktuelle beskæftigelsessituation.

Det kvalitative spor peger samtidig på en accept af ens beskæftigelsessituation blandt en stor del af borgerne i de udsatte boligområder. Selvom flere oplever en frustration over deres beskæftigelsessituation, er dette en udfordring i forhold til at motivere til ændringer i beskæftigelsen blandt borgerne.

Disse resultater skal nødvendigvis sammenholdes med den faktiske beskæftigelsessituation i områderne. Her viser analyserne, at en langt større del af borgerne i de udsatte boligområder svarer, at de er uden for beskæftigelse. Gennemsnitligt er den selvrapporterede andel uden for beskæftigelse i de udsatte boligområder 23,0%. Den tilsvarende andel er 10,3% - og dermed under halvt så stor – i det øvrige København. Imellem de udsatte boligområder er der færrest selvrapporterede ledige i Bispeparken (18,6%) og flest selvrapporterede ledige i Gadelandet/Husumgård (29,4%). Der er mere eller mindre ingen forskel i andelen af studerende i de udsatte boligområder samlet set og i København som helhed, mens andelen af studerende lader til at variere på tværs af udsatte boligområder. Andelen af studerende varierer således fra 17,9% i Gadelandet/Husumgård til 33,8% i Aldersrogade.

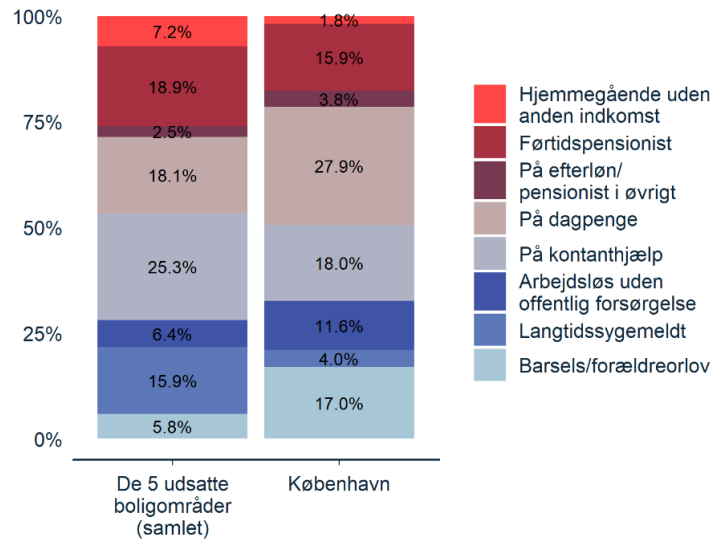
Selvrapporteret beskæftigelse

Note: Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet: "Hvad er din primære beskæftigelse?". Spørgsmålets 15 svarkategorier er kodet sammen til ovenstående fire kategorier. n=938.

Spørgeskemaundersøgelsen viser en stor forskel i sammensætningen af ledige på tværs af de udsatte boligområder og København generelt. Gruppen af ledige i de udsatte boligområder består i højere grad af hjemmegående, førtidspensionister, langtidssygemeldte og kontanthjælpsmodtagere som kvinden i citatet ovenfor. I København som helhed er det i højere grad personer på dagpenge og forældreorlov.

Selvrapporteret beskæftigelsesstatus – kun ledige

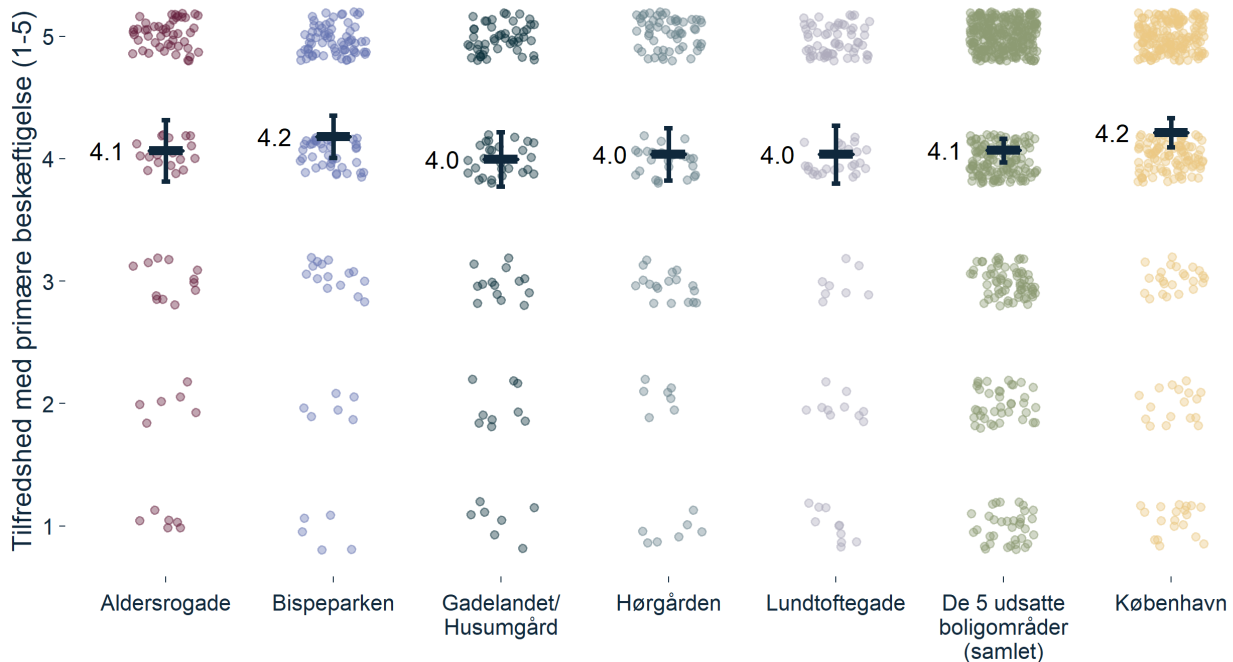
Note: Figuren viser de ledige respondenters svar på spørgsmålet: "Hvad er din primære beskæftigelse?". Figuren er opdelt efter de otte af spørgsmålets 15 svarkategorier, der er kodet som "ledige". n=173.

Dette tegner et billede af, at afstanden til arbejdsmarkedet er endnu større i de udsatte boligområder end i det øvrige København, hvilket er en væsentlig baggrundsviden for forståelsen af dette afsnits resultater.

3.3.1 Tilfredshed med beskæftigelsessituation

Nedenstående figur angiver borgernes tilfredshed med deres primære beskæftigelse. Her ses det, at der mere eller mindre ingen forskelle er i tilfredshed med beskæftigelsessituation mellem borgere i de udsatte boligområder og borgere i det øvrige København.

Tilfredshed med primær beskæftigelse

Note: Figuren viser respondenternes tilfredshed med deres egen primære beskæftigelse på en skala fra 1 (meget utilfreds) til 5 (meget tilfreds). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n = 938$

For at tage de store forskelle i beskæftigelsessammensætningen ud af ligningen, viser bilag B tilfredsheden blandt borgere, der ikke er i beskæftigelse. Heller ikke her, er der systematiske forskelle mellem borgerne i de udsatte boligområder og borgerne i det øvrige København.

3.3.2 Accept af beskæftigelsessituation

Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, der blandt borgerne i de udsatte boligområder er en udbredt accept omkring deres beskæftigelsessituation. En accept, der også illustreres ved den høje tilfredshed med beskæftigelse på trods af de relativt store andele af ledige.

Denne tilfredshed "på trods af situation" ses blandt andet blandt borgere, der er ledige og har en lav indkomst. Her oplever flere, at de i kraft af at stå uden for arbejdsmarkedet får ro og fred til at bearbejde deres livssituation. Deres livssituation er ofte præget af psykisk sygdom eller livsstilssygdomme, som begrænser deres evne og overskud til at indgå på en arbejdsplads. De er ofte afklarede med denne begrænsning og oplever, at muligheden for at modtage overførselsindkomst giver dem den ro og tid, deres mentale og fysiske helbred påkræver.

Ligeledes udgør beskæftigelsessituationen blandt de selvforsørgende ofte et aktivt valg, der er præget af accept og aktiv stillingtagen. De selvforsørgende modtager ingen offentlige ydelser, men

har en lille indkomst. De er ofte i deltidsjob, eftersom det bidrager til en følelse af frihed og autonomi. Flere fremhæver ligeledes, at den begrænsede arbejdstid tillader mere tid til familie.

Jeg arbejder få timer hvilket betyder, at jeg har færre penge, men er herre over mit eget liv. Det betyder meget. Jeg vil gerne have tid til at se min søn, så jeg er glad for mit deltidsarbejde [...] Jeg vil dog gerne arbejde 20-25 timer. Det ville give et liv i balance, uden stres. Men der er ikke så mange jobs på 25 timer. Det kan kommunen godt gøre mere for at udbyde

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Kvinden i det ovenstående citat efterspørger dog samtidig en kommunal indsats for at skabe flere 20-25-timers stillinger. Hun har aktuelt en stilling på omkring 10 timer om ugen, men ville gerne øge sin arbejdstid og rådighedsbeløb uden at give afkald på sin frihed i planlægningen af hverdagen.

For de ressourcestærke informanter er fuldtidsbeskæftigelse ligeledes et aktivt valg, der muliggør økonomisk uafhængighed. Samtidig nævner flere af de ressourcestærke, at deres arbejde udgør en del af deres identitet, der bidrager til at skabe mening, fællesskaber og struktur på hverdagen.

Det er dejligt. Jeg får en glæde af at undervise. Og det har hjulpet mig til at have en struktur på min hverdag, at have et fagligt fællesskab med nogle kolleger og så kan jeg godt lide at undervise

32-årig ressourcestærk fra Bispeparken

De, der er under uddannelse, samt borgere, der er i beskæftigelse og har en lav uddannelse, er ofte afklarede med deres beskæftigelsessituation. Sidstnævnte gruppe borgere er drevet af at være økonomisk uafhængige samt at have en struktur på hverdagen, mens de unge beskriver sig selv som på en rejse hen imod et fuldtidsarbejde inden for deres interesseområde.

Det kvalitative spor peger derfor på en accept af ens beskæftigelsessituation blandt en stor del af borgerne i de udsatte boligområder. Enkelte, særligt de ledige med lav indkomst, oplever dog en frustration over deres beskæftigelsessituation. De oplever, at deres helbred sætter begrænsninger for deres muligheder for at indgå på arbejdsmarkedet, mens de samtidig er drevet af et ønske om økonomisk uafhængighed og personlig stolthed.

Jeg vil gerne kunne tjene mine egne penge og klare mig selv. Og jeg er også en rollemodel for mine børn, så jeg vil gerne have, at de ser på mig og er stolte. Det er ikke sjovt at være på kontanthjælp, jeg føler mig som en tigger, og bliver set som en 'samfundstaber'. Det er hårdt. Jeg vil gerne have et arbejde, men jeg er bare ikke klar til det [pga. angst]

36-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Ovenstående citat illustrerer desuden oplevelsen af at blive stigmatiseret som kontanthjælpsmodtager. Den enlige mor til tre fik konstateret angst og modtager nu kontanthjælp, mens hun gennemgår et forløb hos en psykolog. Hun er ked af sin situation, men føler sig fastlåst og vil gerne have et arbejde.

Fortællingen om kontanthjælpsmodtagere som "samfundsnassere" møder hun i medierne, mens hun ikke oplever, at venner eller bekendte konfronterer hende med dette. Det udgør derfor i stor udstrækning en fortælling, som hun selv er med til at opretholde gennem de forventninger hun har internaliseret og det selvbillede hun får skabt i lyset af medie billedet. Dette forventningspres

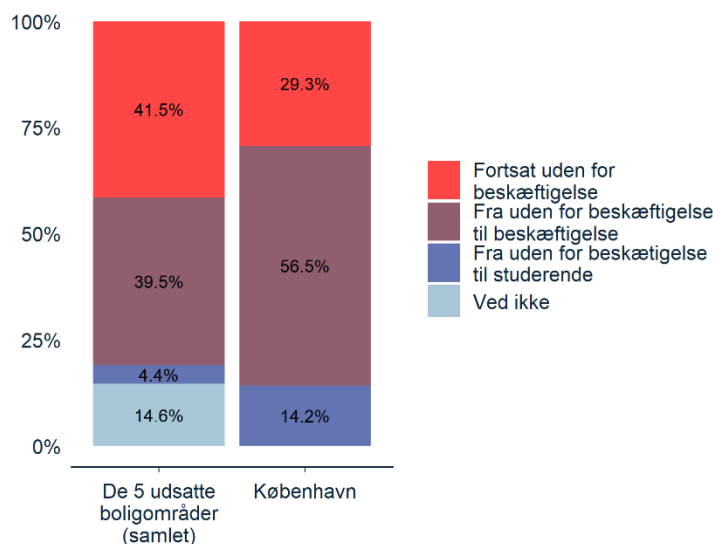
forstærkes af hendes rolle som mor og eneforsørger og ønsket om at fremstå som en rollemodel, de kan være stolte af.

3.3.3 Mulighed for at ændre beskæftigelsessituation

Der er også forskelle at spore i de lediges fremtidsforventninger på tværs af de udsatte boligområder og København som helhed. Et mere retvisende indblik fås, hvis vi kun ser på fremtidige beskæftigelsesforventninger hos de borgere, der pt. er uden for beskæftigelse.

Nedenstående figur viser, at under en tredjedel (29,3%) af borgerne i København, der er uden for beskæftigelse, fortsat forventer at være uden for beskæftigelse om 3 år. Denne andel er højere i alle de fem udsatte boligområder og er gennemsnitligt på 41,5%. I de udsatte boligområder er flere borgere således fastlåst uden for beskæftigelse. Figuren viser ligeledes, at det både er andelen af borgere, der enten forventer at være i beskæftigelse eller påbegynde en uddannelse, som er højere i København sammenlignet med de udsatte boligområder. Dette vidner om en højere mobilitet (uddannelse og beskæftigelse kombineret) blandt borgerne uden for beskæftigelse i København generelt.

Beskæftigelsesmobilitet: Forventet udvikling i beboeren primære beskæftigelse om 3 år?

Note: Figuren viser de ledige respondents svar på spørgsmålet "Tænk tre år frem i tiden. Hvad forventer du er din primære beskæftigelse?". Spørgsmålets 15 svarkategorier er kodet sammen til de ovenstående fire kategorier. Grundet det lave n er andelen mere usikre. n=173.

Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at enkelte borgere i de udsatte boligområder føler sig fastlåste i deres beskæftigelsessituation til trods for, at de er i job. Kvinden i det nedenstående oplever netop dette. Hendes mand var udsat for en arbejdsskade og har derfor måtte fratryde arbejdsmarkedet på ubestemt tid. Kvinden er dermed eneforsørger af deres familie på tre, hvorfor deres økonomiske råderum ikke tillader, at hun arbejder på deltid eller påbegynder en uddannelse.

Jeg vil gerne være sygeplejerske, men jeg skal først blive færdig med dansk. [...] Min mand har fået en skade, så det er kun min indkomst. Så jeg er nødt til at arbejde fuldtid

44-årig ressourcestærk fra Gadelandet/Husumgård

Den kvalitative del af undersøgelsen peger desuden på, at den høje andel af folk uden for beskæftigelse med relativ stor afstand til arbejdsmarkedet skaber en anderledes dagligdagsrutine i

lokalområderne sammenlignet med øvrige områder i København. Nogle borgere oplever således, at deres boligområde huser mange borgere, der ikke står op og tager på arbejde på samme tidspunkt hver dag. Dette bidrager til at skabe, hvad en borger italesætter som en "omvendt soveby", hvor borgerne, primært opholder sig i området i dagtimerne, i stedet for at opholde sig i området, når de skal hjem efter arbejde og sove.

Det er en omvendt soveby. Folk kommer ikke bare her for at sove og så op og på arbejde osv. Folk er her hele tiden. De laver ikke så meget. Jeg lagde mærke til det i min læseferie hvor jeg var hjemme, og kunne se, at det var alle andre også.

28-årig ung fra Gadelandet/Husumgård

Opsummerende er der således substantielle forskelle med hensyn til ledighed både i andel, type og fremtidsforventninger, når borgerne i de udsatte boligområder sammenlignes med borgerne i det øvrige København. Tilfredsheden med nuværende beskæftigelsessituation er dog alligevel på niveau med København, og der tegnes et billede af, at der i de udsatte boligområder er en mere udbredt accept af ens livssituation.

4. Opfattelse af livet som helhed

I dette afsnit gennemgås analysens indsigter omkring forskellige delaspekter af borgernes selvopfattede livssituation. Afsnittet går i dybden med borgernes tilfredshed med tilværelsen som helhed, deres selvopfattede helbred, deres opfattelse af mulighederne for børn og unge samt deres tillid til Københavns kommune. Afsnittet behandler både, hvordan borgerne beskriver deres nuværende situation, samt hvilke tanker de har om deres fremtidige muligheder.

Ligesom afsnit 3 om forskellige aspekter af borgernes selvoplevede socioøkonomiske situation fokuserer dette afsnit både på individuelle forklaringer, der knytter sig til de enkelte borgers karakteristika, og områdeforklaringer, der relaterer sig til det at bo i et udsat boligområde.

Borgerne i de udsatte boligområder er grundlæggende tilfredse med deres liv som helhed, og tilfredshed med tilværelsen afhænger af forhold knyttet til den enkelte borger – ikke til bopæl eller nærområde

Analysen finder overordnet set, at de små forskelle i tilfredsheden med tilværelsen som helhed mellem borgerne i de udsatte boligområder og borgere i det øvrige København kan forklares af borgernes forskellige indkomst-, beskæftigelses- og uddannelsessituation. Forskellen kan altså henføres til den type borgere, der bor i de udsatte områder og ikke til det at bo i et udsat område. Ydermere finder vi, at oplevelsen af at have mulighed for at kunne forbedre sin egen livssituation er på samme høje niveau i de udsatte områder som i det øvrige København.

Generelt er oplevelsen af ens helbred lavere blandt borgere i udsatte boligområder, hvor de ældre borgere i de udsatte områder i særlig høj grad oplever at have helbredsudfordringer

Forskelle i selvopfattet helbred mellem borgerne i de udsatte boligområder kan i høj grad forklares af forskelle i individuelle forhold mellem beboere i de udsatte boligområder og resten af København. Der er dog også indikationer på, at især ældre i udsatte boligområder oplever udfordringer i relation til deres fysiske helbred sammenlignet med jævnaldrende i resten af København. Den kvalitative analyse viser både borgerne, der på positiv og negativ vis relaterer deres følelsesmæssige helbred

til deres boligområdet, hvor det for nogle forstærker deres udfordringer, mens andre oplever at blive støttet i nærområdet.

Børnefamilierne mener, at fritidsaktiviteter til børn og unge er lige så tilgængelige i de udsatte boligområder som i det øvrige København, men borgerne uden børn er skeptiske

Analysen peger på, at børnene i udsatte boligområder i samme grad som jævnaldrende i andre områder deltager i fritidsaktiviteter, men at de i højere grad er en del af fritidsklubber. Resultatet flugter med undersøgelsens kvalitative indsigter, hvor børnefamilier i udsatte boligområder i høj grad italesætter børnenes tarv og trivsel som det centrale for familiernes hverdag. Børnefamilierne i de udsatte områder påpeger generelt, at områderne har de rette tilbud, men blandt beboere uden børn eksisterer en udpræget skepsis i forhold til at stifte familie i områderne. Dette kan ses som udtryk for fordomme om forholdene i de udsatte boligområder.

Tilliden til Københavns kommune synes især at afhænge af kontakten med det offentlige, så borgere med hyppig kontakt har højere tillid

Analysen viser også, at tilliden til Københavns Kommune generelt er en smule højere i de udsatte boligområder end i det øvrige København. Den kvalitative analyse viser indikationer på, at hyppig kontakt til det offentlige er en stærk katalysator for denne positive holdningsdannelse.

4.1 Tilfredshed med livet som helhed

Overordnet set er der ikke substantielle forskelle i tilfredsheden med tilværelsen som helhed blandt borgerne i de udsatte boligområder sammenlignet med borgere i det øvrige København. Den lille forskel skyldes borgernes forskellige indkomst-, beskæftigelses- og uddannelsessituation.

Forskellen skal altså henføres til den type borgere, der bor i de udsatte områder, frem for det at bo i et udsat område. Denne pointe understøttes af de kvalitative interviews, hvor borgernes refleksioner over deres egen livssituation sjældent knyttes til det at bo i et udsat boligområde.

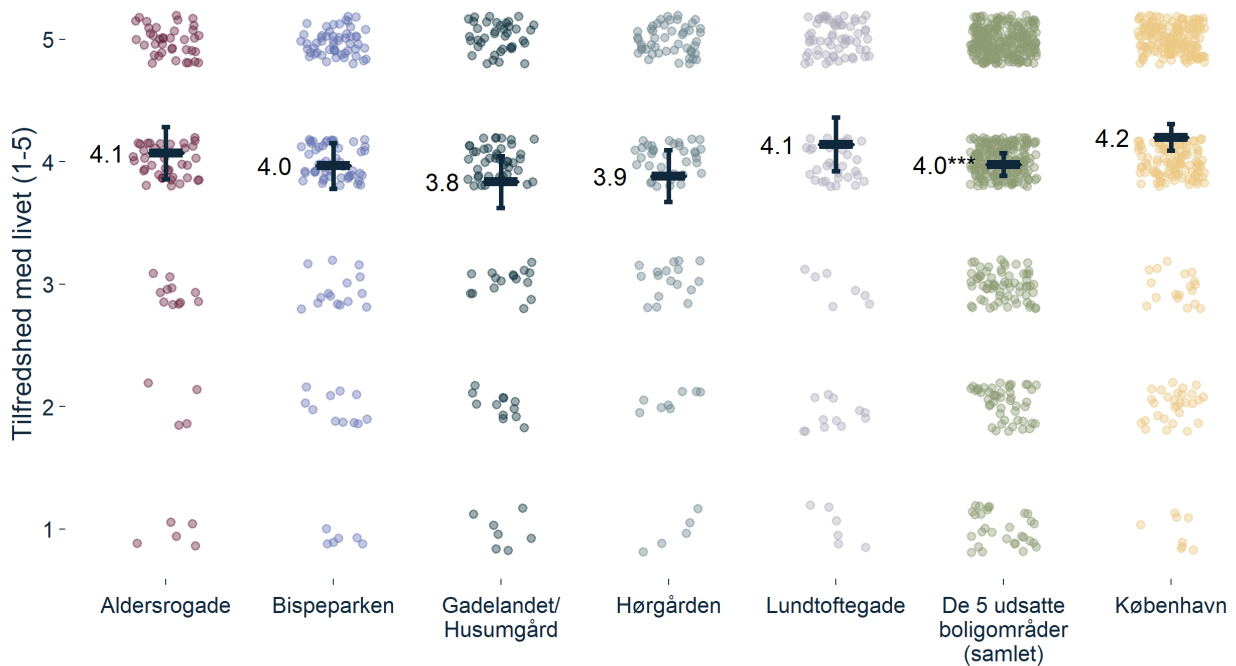
Endvidere mener næsten to ud af tre af de utilfredse borgere i de udsatte boligområder, at de selv har mulighed for at forbedre deres livssituation. Omkring hver tiende borger i de udsatte områder er utilfreds uden mulighed for at forbedre deres tilværelse. Andelen er den samme i det øvrige København.

Om borgerne i de udsatte boligområder reelt har muligheder for at forandre deres livssituation er mere komplekst at besvare. Selvom flere nævner, at de mener at have mulighederne, kan dette problematiseres.

4.1.1 Tilfredshed med tilværelsen og mulighed for forbedring

Når vi spørger respondenterne om deres tilfredshed med livet som helhed, går flere resultater fra analyserne i sidste kapitel igen: Tilfredsheden med tilværelsen er generelt høj, men borgere i de udsatte områder er mindre tilfredse med deres tilværelse end borgere i det øvrige København, selvom forskellen må betragtes som substantielt marginal.

Tilfredshed med livet som helhed

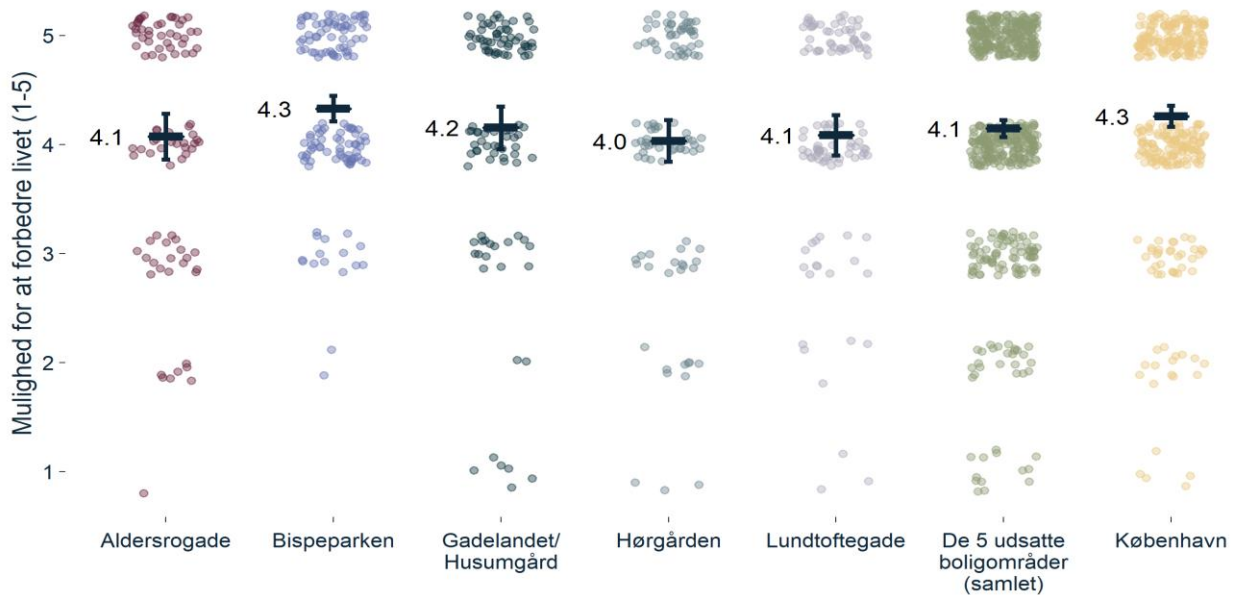
Note: Figuren viser respondenternes tilfredshed med livet som helhed på en skala fra 1 (meget utilfreds) til 5 (meget tilfreds). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n=938$

Ligesom forskellene i selvopfattet økonomisk situation kan forskellen i livstilfredshed mellem borgerne ikke henføres til det at bo i et udsat boligområde. Den lille forskel skal derimod især tilskrives systematiske forskelle i individuelle livssituationer mellem borgerne i de udsatte områder og borgerne i det øvrige København. Forskellen i tilfredshed forsvinder nemlig, når vi tager forbehold for borgernes forskellige baggrund (bilag B).

Denne konklusion ændrer imidlertid ikke på, at flere borgere er mere utilfredse med livet som helhed i de udsatte boligområder end i København som helhed. For de borgere, der ikke trives, er det væsentligt at se nærmere på, om de føler, at de har mulighed for at forbedre deres situation.

Figuren nedenfor viser, at borgerne i de udsatte boligområder har meget stor tiltro til selv at ville kunne forbedre deres livssituationer – og at tiltroen ikke er signifikant forskellig fra niveauet i det øvrige København.

Mulighed for at forbedre livssituation

Note: Figuren viser respondenternes enighed med udsagnet "Jeg har mulighed for selv at forbedre mit liv som helhed inden for de næste tre år" på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Når vi dykker ned i de kvalitative data for at få informanternes egne beskrivelser af deres tilfredshed med livet som helhed, ser vi et klart mønster: såvel de tilfredse som de utilfredse borgere i de fem udsatte områder relaterer deres (u)tilfredshed med livet som helhed til mange forskellige faktorer heriblandt arbejde, uddannelse, bolig, familie og venskaber.

Jeg er meget tilfreds med det hele. Jeg har et godt job, et godt sted at bo, jeg bruger tid sammen med mine børn.

Meget tilfreds. Kæreste, venner, der gerne vil ses med mig, ingen økonomiske bekymringer, bor et sted, jeg har lyst til. Jeg kan få det job, jeg gerne vil have, når jeg er færdig.

Det vigtigste i mit liv er mine børn og min mor [...] Det ville gøre mig mere tilfreds hvis jeg var i arbejde eller uddannelse, så jeg kan være stolt af mig selv.

Kilde 1: 47-årig fuldtidsansat fra Hørgården, 2: 26-årig studerende fra Lundtoftegade, 3: 29-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Mange forskellige elementer i borgernes livssituation og ikke bare deres nuværende status som bosat i et udsat boligområde, ligger altså til grund for, hvor tilfredse de er med deres tilværelse som helhed. Dette forklarer, hvorfor forskellene i tilfredsheden i de udsatte boligområder og det øvrige København forsvinder, når vi tager forbehold for forskellene i borgernes livssituationer.

De to første af de ovenstående citater understreger også, at nogle borgere funderer deres generelle tilfredshed med tilværelsen i deres tilfredshed med det sted, de bor. På samme måde kobler to

borgere, der ikke er tilfredse med tilværelsen som helhed, denne utilfredshed med livssituationen til deres bolig og ønsket om at komme væk fra denne.

Jeg er rimelig tilfreds. Jeg er lidt i en venteposition, for vi vil gerne flytte herfra. Så det er et projekt man gerne vil have styr på.

28-årig studerende fra Gadelandet/Husumgård

Den kvalitative analyse peger dermed på, at det at bo i et udsat boligområde kan påvirke borgernes tilfredshed med livet, selvom det ikke entydigt kan understøttes af de kvantitative analyser.

4.1.2 Mulighed for at ændre livssituation

Særligt væsentligt er det at se på de to ovenstående spørgsmål i kombination: Er borgerne tilfredse med deres livssituationer – og hvis ikke, føler de så, at de kan ændre den. Dette tegner nedenstående figur et billede af, og som det fremgår, er størstedelen af borgerne både tilfredse med deres livssituation og oplever, at de har mulighed for selv at forbedre denne.

Livssituationen: Tilfredshed med livet som helhed | Mulighed for at forbedre

Figuren viser, hvordan respondenterne fordeler sig i krydset mellem spørgsmålet "Har du mulighed for at forbedre din livssituation" og "Er du tilfreds med din livssituation". For at sikre den bedste balancering af spørgsmålet er hverken-eller kodet som "ikke tilfreds" og "har ikke mulighed for at forbedre". n=938

Også når vi inddeler figuren efter de enkelte udsatte områder, er over halvdelen af borgerne i de forskellige udsatte boligområder *både* tilfredse og mener, at de vil kunne forbedre deres situation.

Endvidere ser vi, at andelen af borgere, der *både* er utilfredse med deres livssituation og ikke forventer, at de kan forbedre den, er omtrent lige stor i de udsatte boligområder under ét og i det øvrige København. Samlet set viser analysen, at selvom borgerne i de udsatte områder er marginalt mindre tilfredse med deres tilværelse end borgere i det øvrige København, så kan denne forskel ikke henføres til det at bo i et udsat boligområde. Det er i stedet forhold som borgernes køn, alder, uddannelse, indkomst, beskæftigelse og herkomst, der er udslagsgivende.

Der er samtidig her en vis variation mellem de udsatte boligområder. Generelt er oplevelsen af at være fastlåst i en negativ situation mest udbredt i Aldersrogade, Gadelandet/Husumgård og Hørgården, mens kun meget få har den oplevelse i Bispeparken og Lundtoftegade.

Den kvalitative analyse understreger, at borgernes utilfredshed med tilværelsen som helhed ikke kobles til en oplevet fastlåshed i den negative livssituation. Selv blandt de borgere, der har været i vanskelige situationer, afdækker den kvalitative analyse en positivitet og et håb for fremtiden.

Jeg har haft depressioner, men i dag jeg er meget glad. Jeg har haft det meget dårligt, men jeg har det godt nu, rigtig godt. Når jeg starter nogle timer på arbejde, så bliver det rigtig godt. Så glemmer jeg at tænke på mig selv.

41-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Om borgerne i de udsatte boligområder reelt har muligheder for at forandre deres livssituation er mere komplekst at besvare. Det kan udfordres, om ovenstående borger vil kunne varetage et deltidsarbejde. Der er i undersøgelsen tilsvarende andre borgere, som mener at have mulighederne for at forbedre deres livssituation, men hvor det kan problematiseres, om de reelt har mulighed for det ved eksempelvis at kunne varetage et fuldtidsarbejde eller gennemføre en kompetencegivende uddannelse.

4.2 Helbred

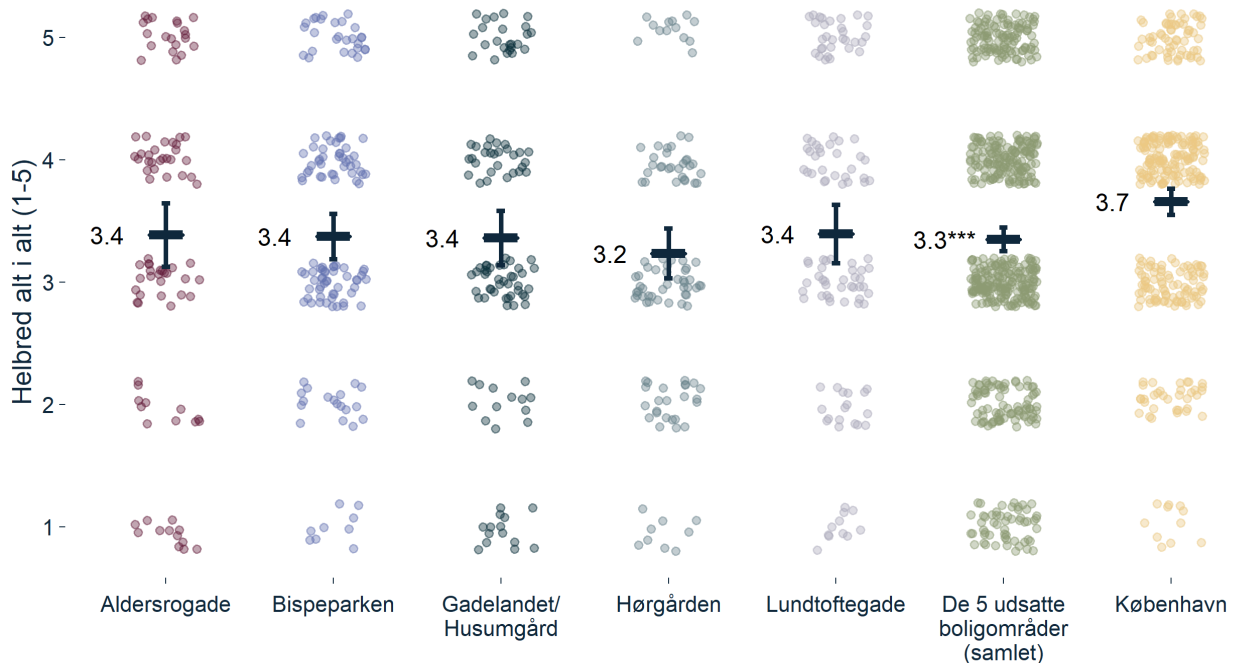
Borgerne i de udsatte boligområder opfatter generelt deres helbred som dårligere end borgerne i det øvrige København. Også angående begrænsninger på baggrund af følelsesmæssigt og fysisk helbred er der forskelle mellem de udsatte boligområder og København som helhed, hvor borgerne i de udsatte boligområder på tværs af begge dimensioner oftere føler sig begrænset. Der tegner sig et billede af, at de helbredsmæssige forskelle mellem borgerne i de udsatte boligområder og borgerne i det øvrige København primært skyldes forskelle i borgernes individuelle karakteristika. Enkelte tendenser, der afviger herfra, udfoldes også i det følgende.

4.2.1 Selvopfattet helbred

Nedenstående figur viser borgernes opfattelse af deres helbred på en skala fra 1 (dårligt) til 5 (fremragende). Det selvopfattede helbred er signifikant lavere i de udsatte områder end i det øvrige København. Selvom forskellen på 0,4 skalapoint ikke umiddelbart synes voldsom, ser vi, at næsten hver tiende borger i de udsatte boligområder (9%) beskriver deres helbred med den laveste kategori – ”dårligt”. Til sammenligning er andelen i København der anvender denne kategori under 3%. Dette

peger på, at der i de udsatte boligområder findes en relativt stor gruppe, der oplever deres helbred som særligt dårligt.

Selvopfattet helbred

Note: Figuren viser respondenternes selvopfattede helbred på en skala fra 1 (dårligt) til 5 (fremragende). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n = 938$

Forskellen kan tilskrives forskelle i beboernes individuelle karakteristika. Vi ser desuden en tendens til, at ældre i udsatte boligområder i højere grad end ældre i København generelt oplever helbredsudfordringer. Dette belyses i den dybdegående statistiske analyse af årsager til en henholdsvis positiv eller negativ vurdering af eget helbred (bilag C, tabel 3). Her ser vi, at alder i sig selv har en negativ betydning for selvopfattet helbred, så ældre borgere generelt oplever deres helbred som dårligere. Denne negative sammenhæng er stærkere for borgerne i de udsatte boligområder end i det øvrige København. Det vil sige, at forskellen mellem unge og ældre borgeres vurdering af deres helbred generelt er større i de udsatte boligområder end i København generelt.

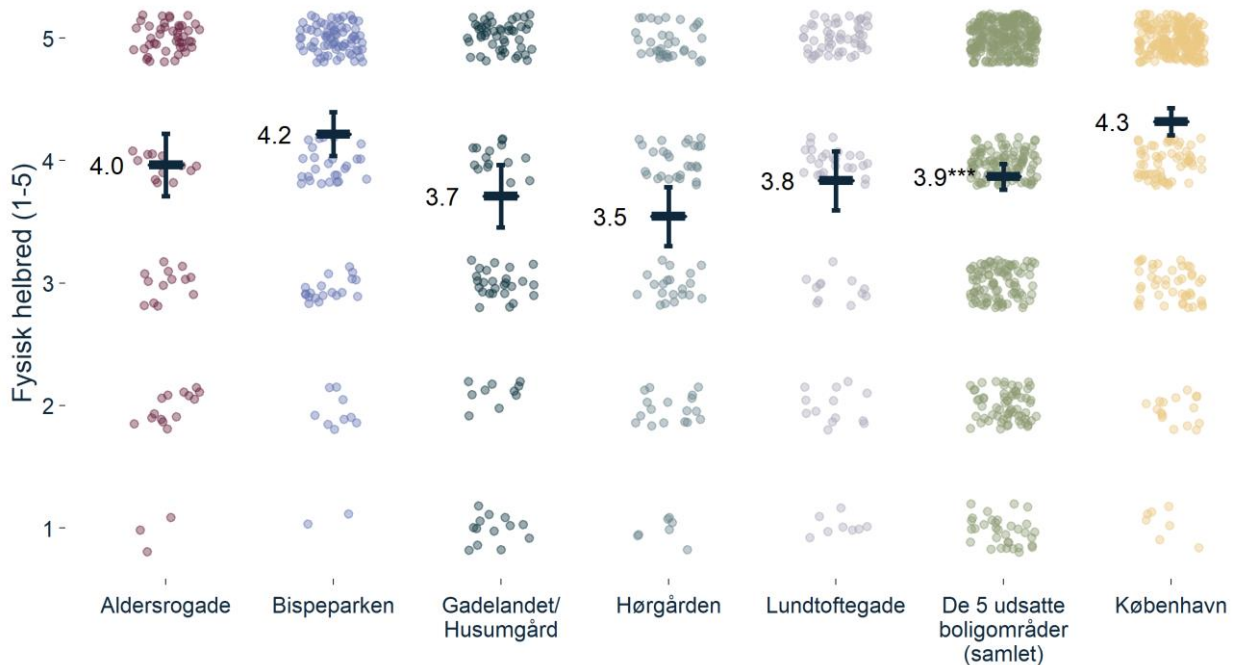
De kvalitative datafund ligger i tråd med denne tydelige alderssammenhæng og særligt de ældre nævner, at de har dårligt helbred. Eksempelvis fortæller en midaldrende mand i Lundtoftegade, at han selv akkurat har fået konstateret diabetes og at hans kone har problemer med øjnene, mens flere unge fremhæver, at de er i deres "livs bedste form" og "hidtil har været skånet for større sundhedsproblemer".

4.2.2 Begrænsninger på baggrund af fysisk helbred

Med hensyn til fysisk helbred føler borgerne i de udsatte boligområder sig oftere begrænset end de øvrige borgere i København. I lighed med selv vurderet helbred skyldes forskellen primært en større andel borgere i de udsatte boligområder, der anvender de mest negative svarkategorier: 16% af borgerne i de udsatte boligområder svarer, at de det meste af tiden eller hele tiden føler sig begrænset af deres fysiske helbred. Det samme gælder kun 7% af borgerne i det øvrige København.

På tværs af de udsatte boligområder er der flest, som føler sig begrænset i Hørgården med gennemsnittet 3,5 på en skala fra 1 (hele tiden) til 5 (på intet tidspunkt), og færrest som føler sig begrænset i Bispeparken (4,2), hvor niveauet stort set er på linje med København generelt (4,3).

Begrænsninger på baggrund af fysisk helbred

Note: Figuren viser, hvor ofte respondenterne i de sidste fire uger har været begrænset af deres fysiske helbred på en skala fra 1 (hele tiden) til 5 (på intet tidspunkt). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

De kvalitative interviews viser også, at grupper af borgerne i de udsatte boligområder har flere og komplekse fysiske helbredsmæssige udfordringer. Deres helbredsmæssige problemer kobles ikke sammen med det at bo i et udsat boligområde, men forklares blandt andet i arbejdshistorik.

Ja, jeg kan ikke arbejde på fuldtid. Jeg har dårlig ryg og dårlige arme fra dengang jeg slog min arm på mit arbejde. Jeg arbejdede som rengøringsassistent og senere med børn, men efter otte år, så faldt jeg på trapperne og slog min arm. (...) Jeg har det ikke godt fysisk. Når jeg bliver 50 år, siger lægerne, at jeg måske mister hele min venstre side, bliver lam. Det har noget med nerverne at gøre.

41-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Jeg fejler mange ting. Jeg har sukkersyge, depression, for højt blodtryk, mavesår. Jeg tænkte på selvmord. Alle lægerne siger, du kan ikke arbejde. Jeg har været sygemeldt i mange år. [...]

54-årig ledig fra Hørgården

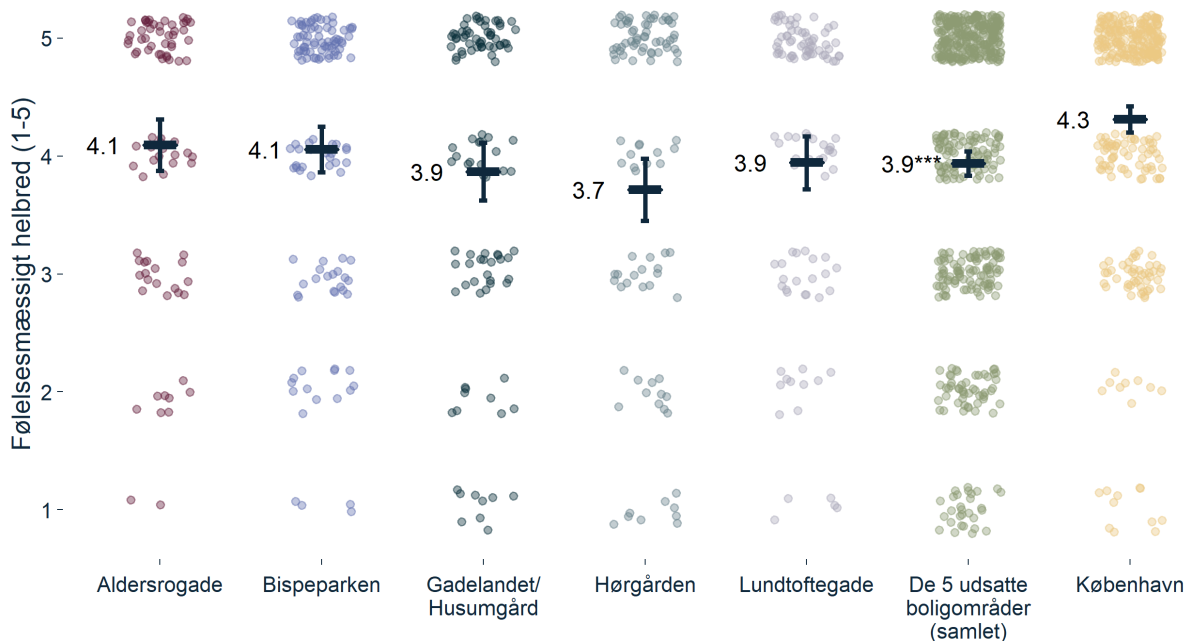
Efter langtids sygdommeldinger er begge informanter blevet berettiget til fleksjob, hvilket de er ovenud tilfredse med. De er af den overbevisning, at det har en vigtig positiv effekt på deres humør, at de kommer ud et par timer om dagen/ugen.

4.2.3 Begrænsninger på baggrund af følelsesmæssigt helbred

Borgere i de udsatte boligområder føler sig også mere begrænsede af deres følelsesmæssige helbred end borgere i det øvrige København. Ligesom for fysisk helbred set vi, at en større andel af borgerne samler sig i svarskalaens to nederste kategorier i de udsatte boligområder (14%) end i det øvrige København (6%). Som ved begrænsninger på baggrund af fysisk helbred ser vi også her en tendens til, at en lidt større andel af borgerne i Hørgården oplever begrænsninger sammenlignet med de andre udsatte boligområder.

Den dybdegående statistiske analyse viser, at forskellen kan henføres til karakteristika ved den enkelte borger. Samtidig finder vi, at psykisk helbred ikke adskiller sig mellem mænd og kvinder som helhed. Men i de udsatte boligområder har kvinder et markant bedre psykisk helbred end mænd.

Begrænsninger på baggrund af følelsesmæssigt helbred

Note: Figuren viser, hvor ofte respondenterne i de sidste fire uger har været begrænset af deres følelsesmæssige helbred på en skala fra 1 (hele tiden) til 5 (på intet tidspunkt). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København. (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n=938$

Også den kvalitative analyse viser, at mange borgere i de udsatte boligområder påpeger følelsesmæssige helbredsudfordringer, mens boligområdet betydning herfor varierer. Blandt de følelsesmæssige helbredsudfordringer nævnes blandt andet en række psykiske lidelser som angst og depression. For en gruppe af borgerne synes disse følelsesmæssige helbredsudfordringer ikke at være forbundet med deres boligområde, men kan henføres til andet. En nævner, at depression enten er arveligt betinget eller forårsaget af andre livsomstændighed.

Der er enkelte, som sætter deres følelsesmæssige helbred i relation til boligområdet i en positiv kontekst. En borger fremhæver direkte det at flytte til Hørgården som en slags ny positiv start, mens en anden borger oplever, at hun i området får støtte til at håndtere sin fysiske sygdom, hvilket påvirker hendes følelsesmæssige velbefindende og sociale liv:

Jeg har [haft] depression [...] Jeg tænkte på selvmord. [...] Jeg græd af glæde, da jeg flyttede hertil. Her er godt, selvom det er fjerde sal, så er jeg meget glad. Min gamle lejlighed var meget beskidt og gammel. Folk skal ikke bagtale hinanden. De er høflige [i Hørgården]. De slår ikke i ryg. Jeg bliver ikke træt her og syg. [...] jeg er meget glad for at bo her. [...] Her passer alle sig selv. Der slog de hinanden i ryggen.

54-årig ledig fra Hørgården

Samtidig ser vi også en gruppe af borgere i de udsatte boligområder, som forbinder deres følelsesmæssige mistrivsel og begrænsninger med deres boligområde. Blandt disse følelsesmæssige vanskeligheder nævnes også tilstande som angst, stress samt ADHD og autisme. En borger i Lundtoftegade fremhæver, hvordan lidelserne ligefrem forværres af lokalområdets larm og uro:

Jeg har ADHD og autisme og uhelbredelig stress, så der er jo mange ting, jeg ikke gør. Jeg orker ikke altid gå ud, men det er ikke, fordi jeg er bange. Jeg har jo ikke angst. Men jeg har brug for ro. [...] Jeg kan ikke lide [at bo i Lundtoftegade]. Her er alt for meget uro og larm. Der er bandekonflikt og kriminalitet og jeg føler mig meget utryg. Det er jo en ghetto, og jeg synes at det er noget pis, når folk siger, de ikke vil kalde det en ghetto. [...] Hvis jeg havde nogle ressourcer til at få et job eller en højere indkomst ville jeg flytte herfra med det samme. Det gør mig dårlig at bo her. Jeg er slet ikke tryk. Der er larm og kriminalitet.

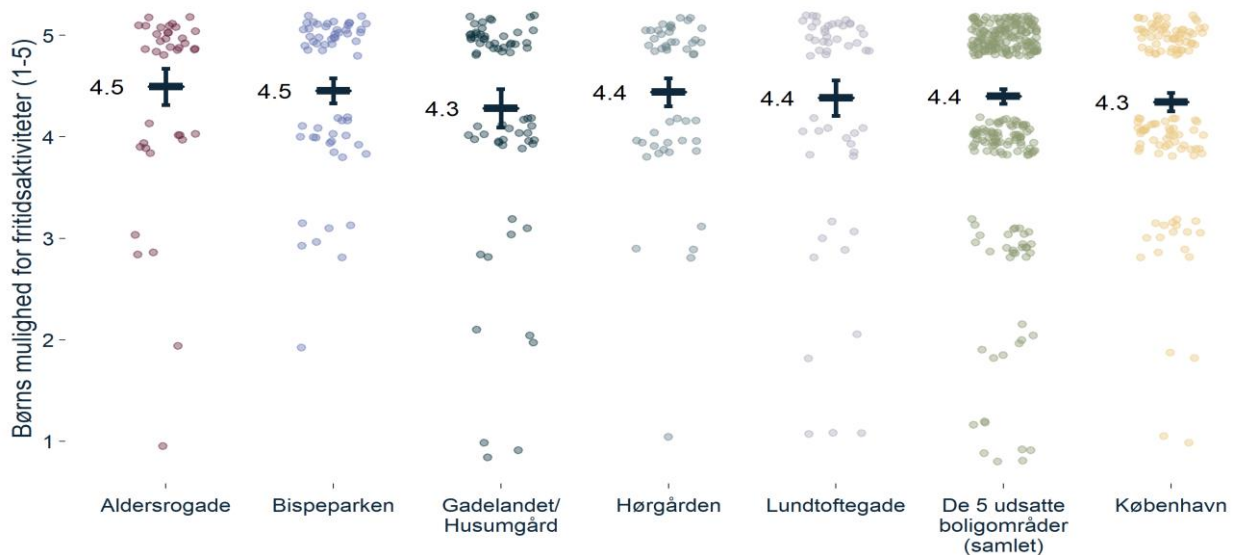
44-årig ledig fra Lundtoftegade

Opsummerende er der generelt helbredsmæssige forskelle mellem borgerne i de udsatte boligområder i borgerne i det øvrige København. Borgerne i de udsatte boligområder vurderer deres helbred dårligere og føler sig mere begrænsede af deres fysiske eller følelsesmæssige helbred. Forskellene kan primært tilskrives forskelle i individuelle karakteristika. En vis andel af borgerne trives dog ikke følelsesmæssigt i de udsatte boligområder, hvor nogle af borgerne i de kvalitative interviews direkte forbinder deres følelsesmæssige lidelse til boligområdet, mens andre relaterer deres helbredsmæssige tilstand til egen individuelle historie.

4.3 Muligheder for børn og unges fritidsliv

Tidligere i dette afsnit er der fokuseret på borgernes oplevelse af egen, individuelle livssituation. I det følgende ser vi kort nærmere på, hvordan borgerne oplever børns og unges faktiske deltagelse i og muligheder for at gå til fritidsaktiviteter. Spørgsmålene i dette afsnit er stillet til de 429 af spørgeskemaets respondenter, der har svaret, at de har hjemmeboende børn.

Børns mulighed for at gå til fritidsaktiviteter

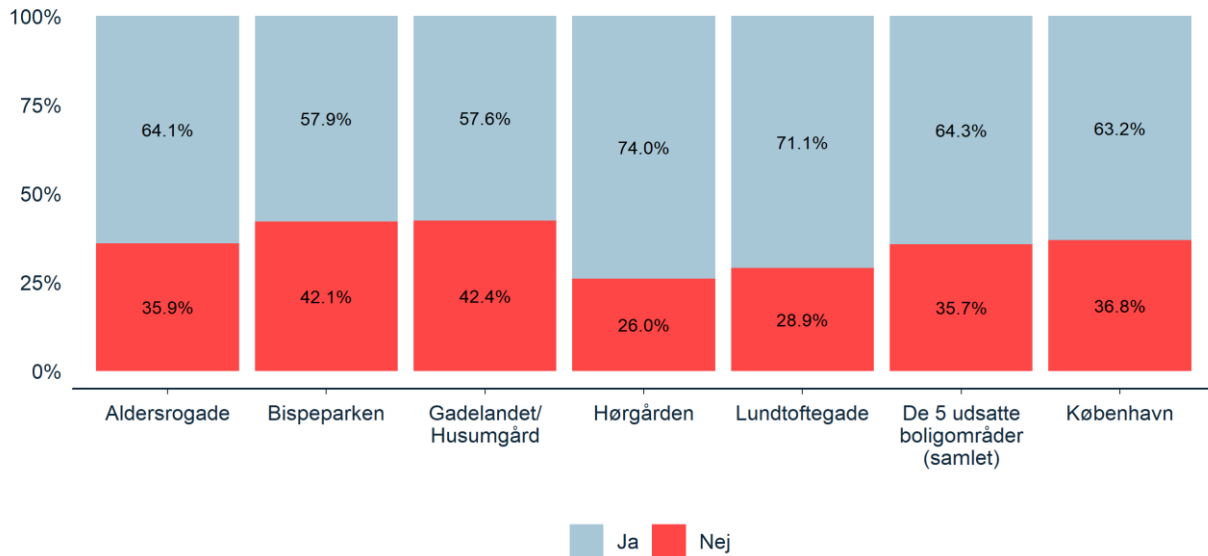

Note: Figuren viser, respondenterne med hjemmeboende børns enighed med udsagnet: Mine børn har mulighed for at gå til de fritidsaktiviteter, de ønsker, på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=429

Først og fremmest viser nedenstående figur, at tilgængeligheden af fritidsaktiviteter opleves på samme høje niveau hos borgere i udsatte boligområder og borgere det øvrige København. Endvidere ser vi, at det høje niveau er stabilt på tværs af alle de fem udsatte områder, hvor det kun varierer marginalt.

Når vi spørger borgerne med hjemmeboende børn ind til deres børns faktiske deltagelse i aktiviteter, svarer de da også, at børnene er meget deltagende. Dette er særligt interessant, da fortællingen i de udsatte områder ofte er, at børn og unge skaber utryghed, fordi de ikke går til fritidsaktiviteter, men i stedet samles i områderne. På samme måde ser vi, at andelen af børn og unge, der går i fritidsklub eller ungdomsklub, er højere i de udsatte boligområder end i København. For at tage højde for forskelle i børns alder, viser de næste to figurer kun forældre med hjemmeboende børn over 5 år og under 15 år.

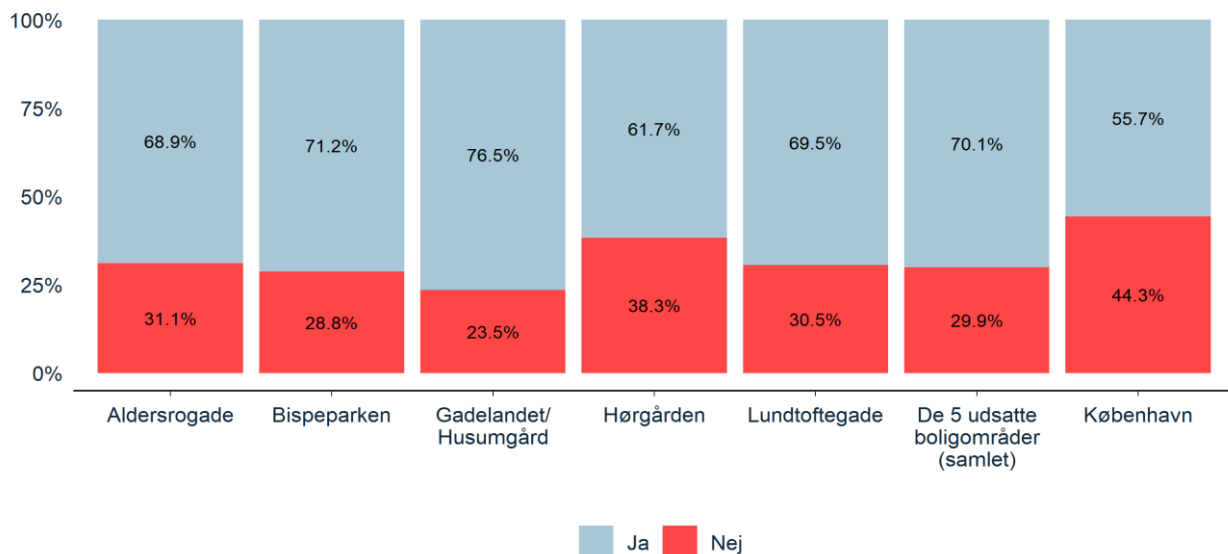
Barn/børn til ugentlige fritidsaktiviteter

Note: Figuren viser respondenterne med hjemmeboende børns svar på spørgsmålet "Deltager ét eller flere af dine hjemmeboende børn i én eller flere ugentlige fritidsaktiviteter?". Forældre med hjemmeboende børn over 5 år og under 15 år. n=429

På samme måde ser vi, at andelen af børn og unge, der går i fritidsklub eller ungdomsklub, er højere i de udsatte boligområder end i København. Når vi åbent spørger forældrene, hvorfor deres børn ikke går i fritids- eller ungdomsklub, svarer omkring 4 ud af 10 forældre i de udsatte boligområder, at det er fordi barnet ikke har lyst. Omkring hver fjerde svarer, at det er fordi barnet ikke har tid, mens omkring hver femte svarer, at barnet er for ungt. Langt størstedelen af begrundelserne falder dermed i disse tre kategorier. Blandt de resterende forældre svarer tre, at de ikke har råd til fritidsaktiviteter. Yderligere tre svarer, at de har haft en negativ oplevelse med et konkret fritidstilbud, mens to svarer, at barnets særlige helbredsituation ligger til grund for fravalget. De åbne besvarelser harmonerer derfor godt med det overordnede billede af en højt oplevet tilgængelighed af fritidsaktiviteter hos både borgere i de udsatte boligområder og borgere i det øvrige København.

Barn/børn i fritidsklub eller ungdomsklub

Note: Figuren viser respondenterne med hjemmeboende børns over 6 års svar på spørgsmålet "Går ét eller flere af dine hjemmeboende børn i fritidsklub eller ungdomsklub?". Forældre med hjemmeboende børn over 5 år og under 15 år. n=223

Det kvalitative spor peger på, at langt de fleste mener, at der er mange sociale tilbud til børn og børnefamilier i de udsatte boligområder. Enkelte oplever dog en mangel og efterspørger flere tilbud. De foreslår blandt andet et lokalt lydstudie eller dansestudie, etableringen af flere lokale fodboldhold som Nørrebro United eller klubber indenfor andre sportsgrene såsom kampsport. Sådanne tilbud opleves at give børn og unge et opholdssted, samt noget mening og disciplin på deres hverdag.

Jeg ved det ikke, men jeg håber, at kommunen hjælper de unge med tilbud, som de kan bruge, for jeg tror, at grunden til at de bare står og hænger er, at de ikke har noget at lave. Jeg synes, at vi burde have et lydstudie, hvor folk kunne komme og lave musik.

29-årig med børn fra Bispeparken

En kvinde med børn påpeger i forlængelse heraf, at nogle af de eksisterende tilbud til børn og unge er "nedladende". Et koncept som "mød din politimand" fungerer efter hendes mening ikke, fordi politistyrken alligevel opleves at være nærværende i de sociale boligområder grundet øget uro og bevågenhed. Når politiet kommer ud på officielt besøg, for at børnene kan møde dem, fremstår det provokerende.

Man skal arbejde med at disciplinere de unge drenge gennem sportsgrene, f.eks. kampsport. Få dem til at opbygge en respekt for disciplinen. Og 'keep them busy'. Og så skabe nogle positive mandlige rollemodeller. Man skal gøre det modsatte af at fokusere på problemet. Og de skal ikke gøre det der med 'mød din politimand', det er nedladende. Det provokerer mig.

33-årig med børn fra Aldersrogade

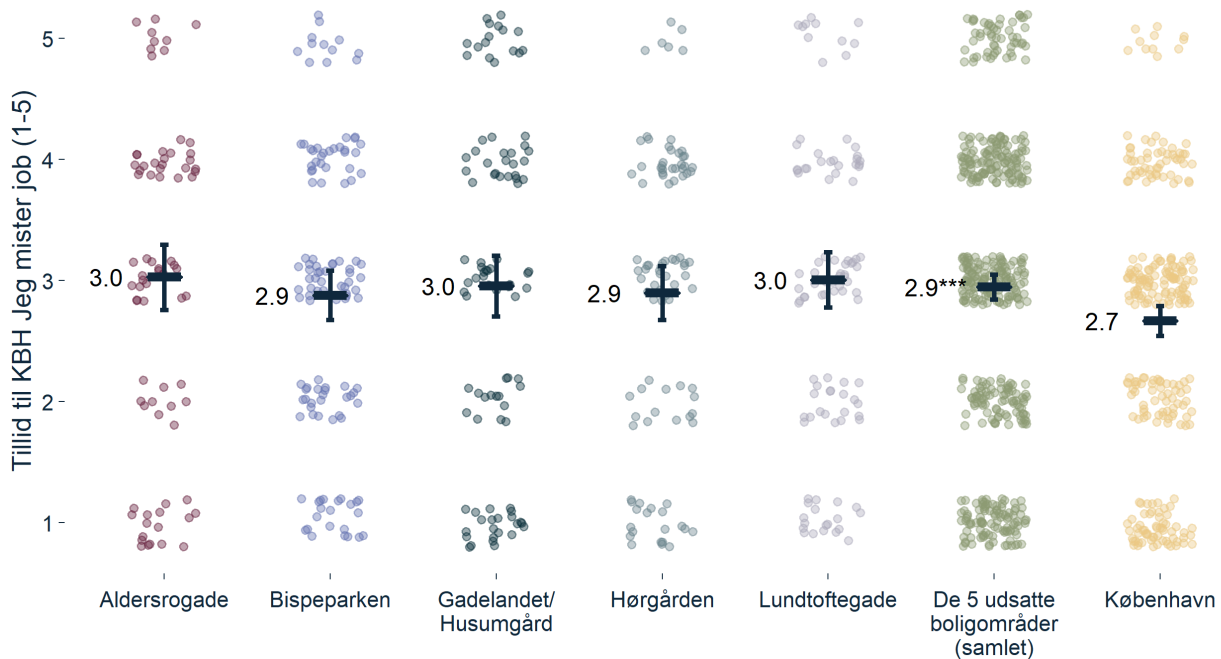
Selvom den generelle tilgængelighed af fritidsaktiviteter opleves som høj i de udsatte boligområder, peger den kvalitative analyse altså på, at borgerne ikke nødvendigvis er enige om, at det er de rigtige aktiviteter, der udbydes til områdets børn og unge.

4.4 Tillid til Københavns Kommune

Dette afsnit sætter fokus på borgernes tillid til, at Københavns Kommune hjælper dem i en række scenarier med henblik på beskæftigelse, børn og helbred. Undersøgelsen viser, at der generelt er lidt større tillid til kommunen blandt borgere, der bor i udsatte boligområder sammenlignet med borgere i det øvrige København.

Nedenstående figur viser, at borgernes tillid til, at Københavns Kommune hjælper, hvis de mister deres arbejde, ligger forholdsvis lavt (omkring skalaens midterste kategori) i både de udsatte boligområder og i det øvrige København. Tillidsniveauet er lidt højere blandt borgere i de udsatte boligområder. Selvom forskellen er statistisk signifikant, skal den med en forskel på kun 0,2 skalapoint dog ikke betragtes som særlig stor.

Tillid til at Københavns kommune hjælper, hvis jeg mister job

Note: Figuren viser respondenternes tillid til, at Københavns Kommune hjælper dem, hvis de mister deres job på en skala fra 1 (meget lille tillid) til 5 (meget stor tillid). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København. (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n=938$

Den kvalitative analyse peger på, at borgerne i de udsatte boligområder har gode erfaringer med, at kommunen tilbyder kurser og andre jobaktiveringstilbud i tilfælde af, at de mister deres arbejde. Dette kan indikere, at den signifikant højere tillid til kommunen blandt borgere i udsatte boligområder skal forklares med, at en højere andel af borgerne har haft brug for hjælp fra kommunen – og ligeledes oplevet af få den.

Jeg er meget heldig, at der er gode mennesker i kommunen, der ville hjælpe mig – og de hjalp mig. Jeg har det bedre nu. Jeg fik kontanthjælp i 2 år, og nu er jeg klar til et flexjob på 8 timer.

54-årig ledig fra Hørgården

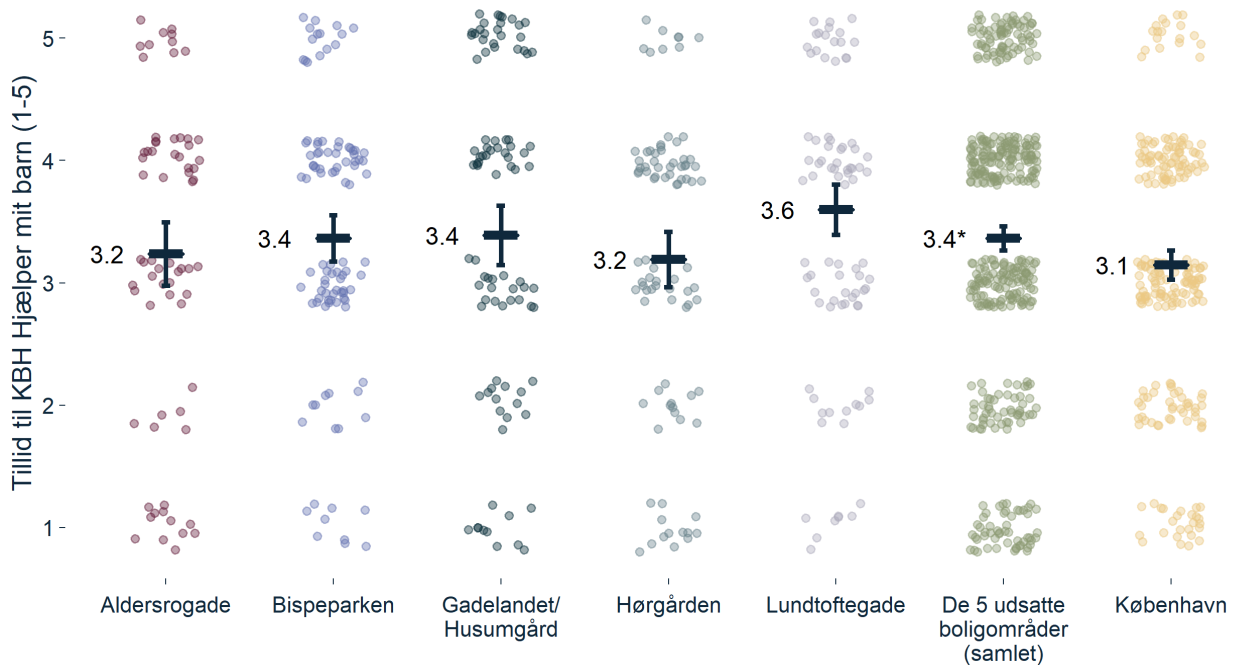
Kommunen tilbyder en masse fede tilbud. Jeg har blandt andet taget et gratis entreprenørkursus, så de skal ikke gøre mere for mig på den front.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Denne konklusion er dog ikke entydig. En borger nævner, at hun nærer mistillid til kommunen grundet forløbet i forbindelse med hendes mands fratrædelse fra arbejdsmarkedet. Inden hans fratrædelse var kvinden i gang med danskundervisning, men da hun er blevet eneforsørger af deres familie på tre, er hun nødsaget til at arbejde fuldtid. Hun har derfor ikke tid til at deltage i danskundervisningen på fuldtid, og ender efter megen dialog med kommunen med selv at skulle betale for undervisning på deltid, som i øvrigt er en forudsætning for at hun kan påbegynde anden uddannelse. Dette peger på en oplevelse af begrænset fleksibilitet i systemet, der resulterer i, at en borger, der ønsker at videreudanne sig, bliver fastlåst i en uønsket beskæftigelsessituation. En situation, der medfører en øget mistillid til kommunen.

Ligesom tilliden til hjælp ved ledighed er tilliden til, at Københavns Kommune hjælper, hvis ens barn har problemer, akkurat signifikant større blandt borgerne i de udsatte boligområder sammenlignet med borgere i resten af København.

Tillid til, at Københavns kommune hjælper, hvis mit barn har problemer

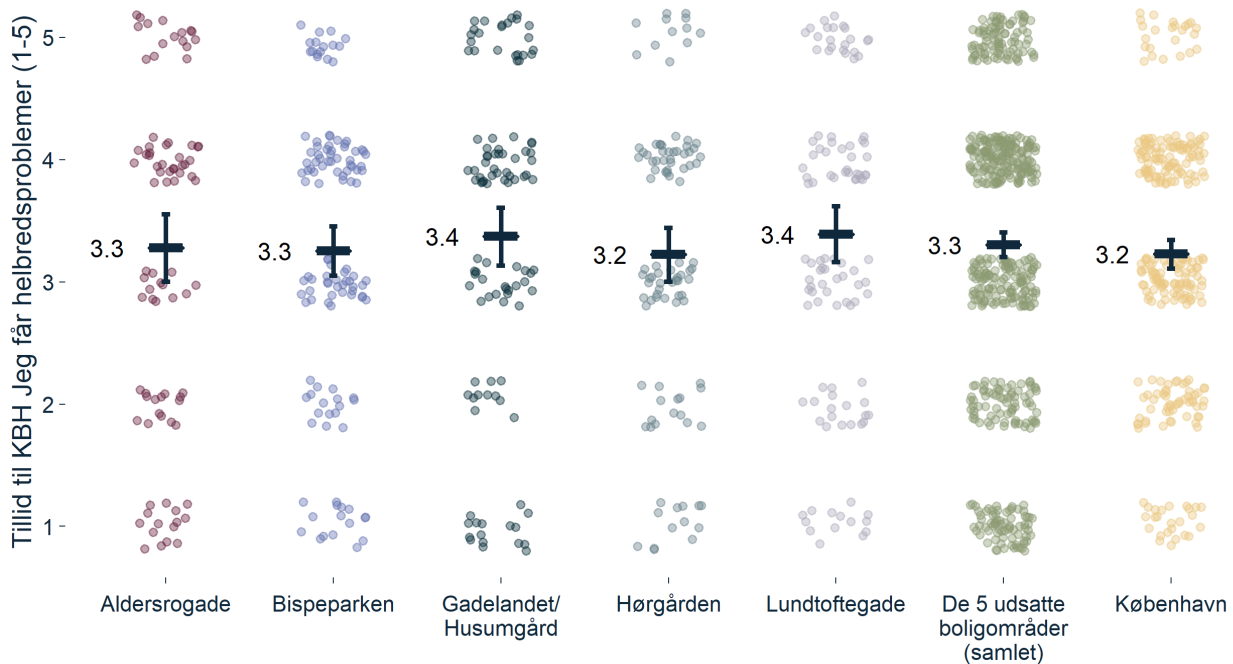

Note: Figuren viser respondenternes tillid til, at Københavns Kommune hjælper børn, hvis de har problemer på en skala fra 1 (meget lille tillid) til 5 (meget stor tillid). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København. (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n = 938$

Den kvalitative analyse peger på, at tilliden blandt borgere i de udsatte boligområder, er relateret til borgernes oplevelse af et rigt udbud af fritids- og ungdomsaktiviteter. Enkelte påpeger i den forbindelse, at fritids- og ungdomsaktiviteter kan fungere som en forebyggende indsats imod problemer blandt børn og unge, da de kan være med til at holde børn og unge beskæftigede, så de undgår at "hænge" i lokalområdet og blive indblandet i uhensigtsmæssige aktiviteter og miljøer. At mange oplever sådanne tilbud som tilgængelige kan altså understøtte tillid til kommunen i forhold til hjælp med børns problemer.

Ligesom de to andre tillidstyper er tilliden til, at Københavns Kommune hjælper ved helbredsproblemer, mere eller mindre ens på tværs af København og de udsatte boligområder.

Tillid til at Københavns kommune hjælper, hvis jeg får helbredsproblemer

Note: Figuren viser respondenternes tillid til, at Københavns Kommune hjælper dem, hvis de har helbredsproblemer på en skala fra 1 (meget lille tillid) til 5 (meget stor tillid). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Den kvalitative del peger på, at de borgere, der har høj tillid til kommunens helbredsindsats, ofte henviser til egne erfaringer med, at kommunen har været behjælpelig i forbindelse med helbredsproblemer. En ledig borger i Gadelandet/Husumgård nævner, at kommunen har hjulpet hende med at finde en lejlighed med elevator og med hjælpemidler til at kunne varetage hverdagen.

Kommunen har allerede hjulpet mig meget. Jeg tror ikke, de kan gøre mere. Jeg blev syg og så fandt de denne her lejlighed til mig, fordi der er elevator. Kommunen er god nok.

50-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

På samme måde henviser de mindst tillidsfulde borgere ofte til dårlige erfaringer med kommunens håndtering af deres egne eller familiemedlemmers psykiske udfordringer. Konkret nævnes lange ventetider, besvær med at få anerkendt ens psykiske udfordringer og begrænsede ressourcer til behandling. Dette kunne dog pege i retning af en generel mistillid til den nationale indsats overfor psykisk sygdom – og ikke specifikt mistillid til Københavns Kommune.

Jeg har ikke rigtig tiltro til, at de [kommunen] ville hjælpe mig pga. min mors og min kærestes oplevelse med systemet, hvor de ikke fik den hjælp de havde brug for. Så jeg har mere tillid til mit eget netværk.

23-årig selvforsørgende fra Gadelandet/Husumgård

De fleste borgere har ikke haft brug for hjælp fra kommunen i forbindelse med helbredsproblemer og har derfor begrænset erfaringer. Flere udtaler et håb om, at de ville få hjælp, men påpeger samtidig, at de selv har tegnet forsikringer. Flere forventer, at deres private forsikringer ville hjælpe

dem mere og hurtigere end det offentlige, hvor borgerne forventer at opleve besvær i forhold til at få anerkendt ens situation.

Foruden temaer som beskæftigelse, børn og helbred, peger den kvalitative del af undersøgelsen på, at flere borgere nærer mistillid til kommunens arbejde med boligområder på statens ghettoliste. Citatet nedenfor viser, hvordan oplevelsen af, at blokke i de udsatte boligområder bliver solgt eller revet ned, har skabt usikkerhed blandt borgerne.

Som jeg forstod det, ville de rive lejligheder ned og flytte rundt på folk, uden de selv kan sige noget. Det synes jeg er dårligt, at kommunen ikke passer på sine borgere, men bare forsøger at tjene flere penge på husleje. [...] Ligesom ordet ghetto, så tror jeg det bliver kontraproduktivt [...] Det splitter bare folk endnu mere ad, end det skaber sammenhold.

26-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Citatet ovenfor understreger også en udbredt forståelse af, at det fører til isolering af og distancering fra, når de udsatte boligområder bliver karakteriseret som "ghettoer". Nogle anser det som stigmatiserende, andre direkte racistisk, fordi det opleves som en "rangordning" af borgere på baggrund af den økonomiske værdi, de skaber i samfundet. Andre opfatter ghettolisten som en god måde at skabe øget bevågenhed og initiativer imod kriminalitet i området. De har derfor tillid til, at kommunen og ejendomsforeningen igangsætter de rette initiativer, der kan medvirke til at nedbringe uroen og øge trygheden i de udsatte boligområder.

Det går mig overhovedet ikke på, når folk siger, det er en ghetto. For så får vi hjælp fra kommunen med det samme. Og det der partnerskab med ejendomsforening og Københavns Kommune fungerer bare skidegodt. Vi bliver virkelig taget hånd om herude.

58-årig ressourcestærk fra Hørgården

Det kvalitative spor peger også på andre aspekter af tillid til kommunen. Eksempelvis er der enkelte tilfælde, hvor borgerne kan få en oplevelse af, at logikkerne i integrationssystemet og beskæftigelsessystemet modarbejder hinanden. En kvinde har oplevet, at hendes rettigheder ifm. familiesammenføring var begrænsede, fordi hun var på overførselsindkomst under sin barsel. Denne situation har resulteret i en mistillid til kommunen.

Jeg er i tvivl om de ville hjælpe. Da jeg var på barsel, fik jeg kontanthjælp, og da jeg så forsøgte at få faren til mit barn til Danmark, havde vi ingen rettigheder. Det var så stigmatiserende. Det kan ikke være rigtigt, at vi ikke kan få lov at elske dem, vi gerne vil.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Overordnet viser analysen altså et relativt lavt tillidsniveau til Københavns Kommune. Tilliden er dog generelt højere i de udsatte boligområder end i det øvrige København, men forskellene er små. Den kvalitative analyse indikerer, at en hyppig kontakt til det offentlige kan fungere som en katalysator for tillidsdannelsen og dermed potentielt forklare forskellen mellem de udsatte områder og det øvrige København.

5. Oplevelse af nabolag

I dette afsnit beskriver vi borgernes oplevelse af deres eget nabolag. Afsnittet sætter fokus på, hvordan oplevelserne hos borgere i de udsatte boligområder adskiller sig fra oplevelserne blandt borgere i Københavns Kommune generelt. Afsnittet er inddelt i tre dele. Indledningsvist laver vi en geografisk analyse af de områder, borgerne selv opfatter som deres nabolag. Denne analyse sker med udgangspunkt i individuelle nabolag, som borgerne selv har indtegnet på kort over Københavns Kommune. Dernæst rettes fokus mod borgernes tilfredshed med deres egen bolig, herunder både om de ønsker at flytte, og hvorvidt de oplever mulighed for at flytte. Afslutningsvis ser vi nærmere på borgernes tryghed som et separat aspekt af deres oplevelse af det nabolag, de bor i.

En stor del af borgerne i de udsatte boligområder er knyttet til området – men mange er også knyttet til et bredere nabolag

Analysen viser, at borgere i de udsatte boligområder generelt opfatter deres primære nabolag som mindre end borgerne i det øvrige København. Det giver indikationer på, at borgere i de udsatte boligområder er mere knyttet til et specifikt geografisk afgrænset område end borgerne i det øvrige København. Denne pointe nuanceres dog af den kvalitative analyse, der viser, at en sådan tæt tilknytning til det udsatte boligområde langt fra gælder for alle beboere. Yderligere viser den geografiske analyse, at en stor del af borgerne i de udsatte boligområder ser deres primære nabolag noget større og som mere end det udsatte boligområde, som dette er defineret på statens ghettoliste.

De udsatte boligområder består af en meget bred borgergruppe, som har forskellige forventninger til deres fremtid i områderne

Det er et gennemgående fund i analyserne, at borgerne i de udsatte boligområder er forskellige livssituationer, og det har også stor betydning for, hvordan de oplever deres nabolag. Mens flere har et meget nært forhold til områderne, fordi de har boet der mange år, er der også en stor gruppe af særlig unge og ressourcestærke som ser det som en midlertidig bopæl i en transition mod en ny livsfase. Samtidig optræder der også internt i de udsatte boligområder stærke etniske styrede brydninger, som er med til at definere subkulturer i områderne. Begge disse eksempler på subkulturer gør det vanskeligt at tale om borgerne i de udsatte boligområder som en homogen gruppe.

Selvom en stor del af borgerne i de udsatte boligområder ønsker at flytte, føler de færreste sig fastlåst i deres nuværende bolig

Borgernes tilfredshed med deres boligsituation er generelt lavere i de udsatte boligområder. Forskellen kan ikke alene henføres til individuelle karakteristika, men er i stedet knyttet til områdeeffekter: På tværs af både udsatte boligområder og København generelt viser analysen, at andelen af ikke-vestlige indvandrere i et område påvirker borgernes boligtilfredshed. Analysen viser yderligere, at selvom mange af borgerne i de udsatte boligområder ønsker at flytte, er situationen den samme i andre områder i København, hvor der er høje koncentrationer af borgere med socioøkonomiske udfordringer, og at borgerne i de udsatte boligområder ikke føler sig mere fastlåste i deres bolig end andre københavnere.

Trygheden i de udsatte boligområder er markant lavere end i København generelt. Det kan skyldes, at de udsatte boligområder stigmatiseres af både verden omkring dem og beboerne selv – og det skal tages alvorligt

Analysen viser, at borgernes tryghed er markant lavere i de udsatte områder end i det øvrige København. Tilsammen peger den kvantitative og kvalitative analyse på, at forklaringen blandt andet kan findes i noget særskilt kendetegnende det at bo i et udsat boligområde – og det er, hvad vi karakteriserer som en territorial stigmatisering af de udsatte boligområder. Dette billede underbygges af, at borgerne i de udsatte boligområder anser deres nabolag som betydeligt mindre velegnet for børn at vokse op i end borgerne i København som helhed. Analysen peger særligt på, at flere unge og veluddannede italesætter en manglende stolthed over at bo i de udsatte områder. Denne negative oplevelse kan naturligvis udspringe af konkrete oplevelser, men italesættelsen af dette territoriale stigma kan potentielt fastholde de udsatte områder i en negativ spiral. Dette indikerer en kommunikativ udfordring, som bør håndteres anderledes end de udfordringer, der alene kan tilskrives personlige forhold ved borgerne i områderne.

5.1 Nabolagsanalyse

For at kunne målrette og organisere indsatser til borgere i bestemte nabolag er det væsentligt, at beboere i de pågældende områder selv opfatter sig som en del af de nabolag, indsatsen rettes imod. Et relevant indledende spørgsmål er derfor, om borgerne i de udsatte boligområder føler sig knyttet til og identificerer sig med det område, de bor i. Derfor har vi bedt respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen indtegne deres primære nabolag på et kort⁵. Ved at undersøge disse selvopfattede nabolag og sammenholde dem med officielle definitioner af de udsatte boligområder får vi værdifuld information om borgernes identifikation med deres nabolag.

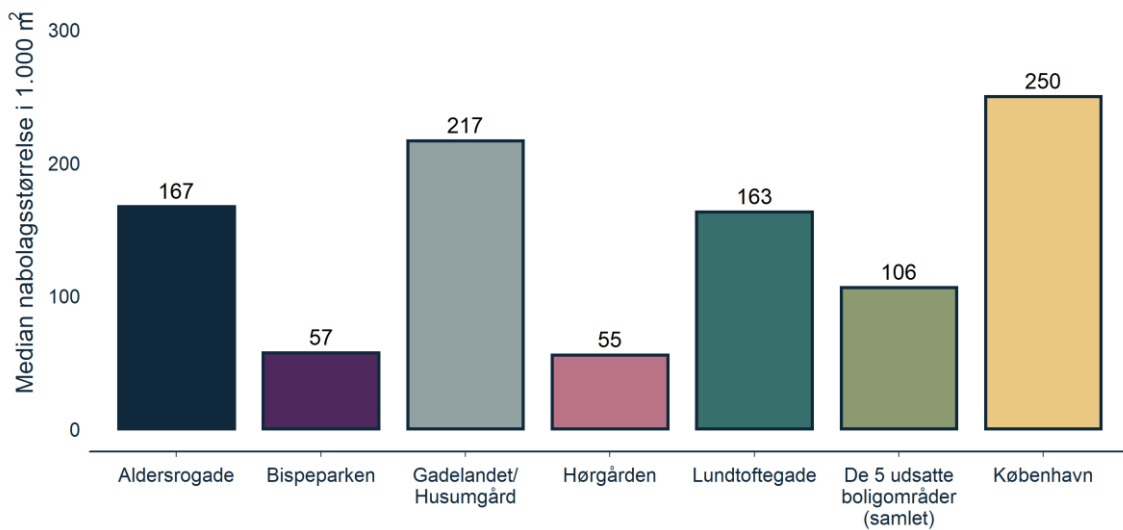
I dette afsnit ser vi først nærmere på størrelsen af borgernes selvopfattede nabolag, og om den typiske nabolagsstørrelse varierer mellem borgere i de udsatte boligområder og borgerne i det øvrige København. Herefter følger en mere detaljeret geografisk analyse af hvilke områder, borgerne i de udsatte områder betragter som deres primære nabolag. Endelig belyses borgernes opfattelse af de kulturelle tilbud i deres nabolaget.

5.1.1 Nabolagens størrelse og borgernes tilknytning

Figuren nedenfor viser medianstørrelsen på de områder, borgerne angiver som deres primære nabolag. Medianen er valgt, da den i mindre grad end gennemsnit påvirkes af enkelte, ekstremt store nabolagsopfattelser. Figuren viser, at borgere i København generelt angiver større nabolag end borgere i de udsatte områder. At borgere i de udsatte områder angiver at have et mindre nabolag kan indikere en umiddelbar identifikation med et mere specifikt område af byen. Dette kan pege på relevansen af indsatser, der rettes mod de enkelte, udsatte boligområder, sådan som de er defineret i ghettolisten.

⁵ Dette spørgsmål er stillet med udgangspunkt i fremgangsmåden hos Hjorth, Frederik, Peter Dinesen og Kim Mannemar Sønderskov, (2016) "The Content and Correlates of Subjective Local Contexts".

Nabolagsstørrelse

Figuren viser mediannabolagsstørrelsen for respondenter, der har indtegnet deres nabolag. n=480

Den kvalitative del af undersøgelsen understøtter i nogen grad dette billede af en tæt tilknytning til et specifikt område. Nogle borgere fortæller, at de i stor udstrækning bruger boligområdernes fællesarealer og ligeledes har etableret et fællesskab med de øvrige beboere. En borger fortæller, at hun anser deres naboer som "familie", hvilket er med til at opbygge en stærk tilknytning til området. De fleste borgere orienterer sig dog bredere i hele lokalområdet og oplever, at det primært er en mindre beboergruppe, som engagerer sig i de udsatte boligområdernes fællesskaber. Mange af de interviewede borgere anvender kun boligområdernes fællesarealer i mindre grad, og bruger i stedet omkringliggende naturområder og bylivet i København generelt.

Der er 10 ildsjæle, som prøver at engagere folk, og det er de samme 10 som møder op til alle arrangementer. Jeg har ikke rigtig interesse i det, det er meget henvendt børn og vi kender heller ikke folk. [...] Jeg ville ikke bruge fællesarealerne til at sidde – så vil jeg hellere gå over i Utterslev mose eller cykle ind til byen.

28-årig studerende fra Gadelandet/Husumgård

Opsummerende giver forskellen i opfattet nabolagsstørrelse indikationer på, at borgere i de udsatte boligområder er mere knyttet til et specifikt geografisk afgrænset område end borgerne i det øvrige København. Den kvalitative analyse underbygger dog, at en sådan tilknytning til det udsatte boligområde langt fra gælder for alle beboere, da de fleste ser fællesskabet i de udsatte boligområder, som noget for de få eller for specifikke grupper. Endvidere skal ideen om en udbredt tilknytning til de udsatte boligområder blandt områdets beboere nuanceres af, at mange beboere oplever, at boligområderne er inddelt i stærke subkulturer efter etnicitet, og at disse subkulturer potentielt udgør et tungere socialt anker end det udsatte boligområde som helhed.

5.1.2 Geografisk nabolagsanalyse

Borgernes nabolagsopfattelser kan nuanceres ved at se nærmere på de konkrete områder, som respondenterne har indtegnet. Figuren nedenfor sammenholder for hvert af de udsatte boligområder borgernes egen nabolagsopfattelse (de røde felter) med de det faktiske administrative område, der

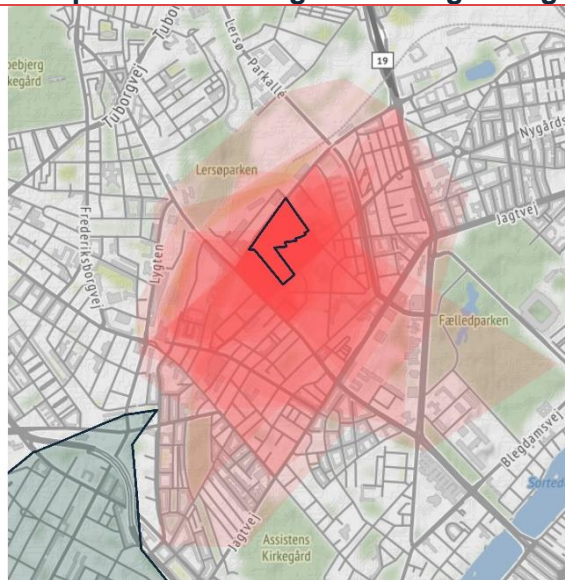
udgør et udsat boligområde (det mørkeblå omrids). Yderligere er kommunegrænser indtegnet med fuldt optrukne linjer.

Kortene har alle det tilfældes, at langt de fleste borgere indtegner det administrativt afgrænsede, udsatte boligområde som en del af deres nabolag. Men langt de fleste borgere forstår også deres nabolag som mere end det bare dette administrative område.

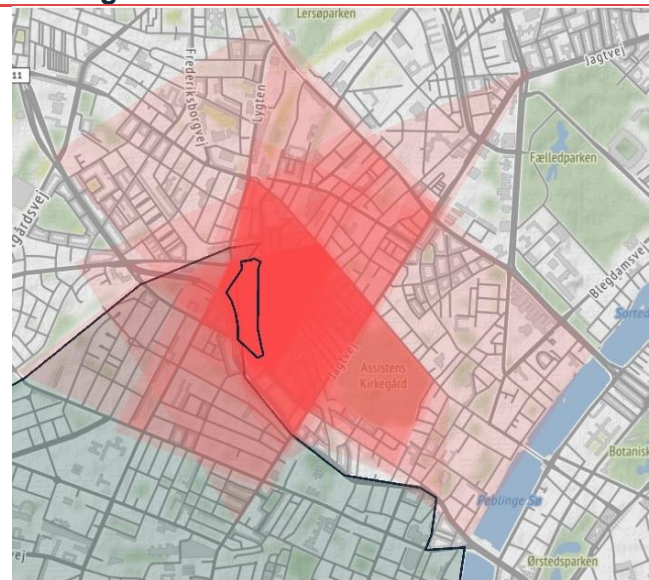
Kortene viser blandt andet, at borgerne i både Aldersrogade og Lundtoftegade i høj grad definerer deres nærområde som store dele af Ydre Nørrebro. I Aldersrogade ses nabolagsopfattelser, der går helt fra Mimersgade til Lyngbyvej, og på Lundtoftegade er området mellem Nordre Fasanvej, Bispeengbuen/Ågade, Jagtvej og Nørrebrogade næsten lige så tydeligt markeret som det udsatte boligområde i sig selv. Også borgerne i Gadelandet/Husumgård markerer tilsvarende et stort område, der især er markeret i området nord for Frederiksundsvej og syd for Fæstningskanalen. Dette indikerer, at borgerne i disse områder ikke nødvendigvis har en opfattelse af deres nærområder som snævre omkring de udsatte boligområder.

Dette billede understøttes af det kvalitative data. Den kvalitative undersøgelse peger på, at borgerne i Aldersrogade og Lundtoftegade anser deres nabolag for at dække et relativt stort område foruden det udsatte boligområde, hvor især Nørrebroparken og Stefansgadekvarteret nævnes. Disse områder foretrækkes frem for boligområdernes egne udendørsarealer, da beboerne her finder mere liv, hygge og æstetik.

Selvopfattede nabolag: Aldersrogade og Lundtoftegade

Aldersrogade

Lundtoftegade

Figuren viser borgerne i Aldersrogade og Bispeparkens selvopfattede nabolag (rød markering) og den administrative størrelse, på det udsatte område, de bor i (blå streg).

Omvendt viser de grafiske analyser, at borgerne i Hørgården i højere grad end de øvrige boligområder har en forståelse af deres lokalområde, som tæt defineret omkring det udsatte boligområde. Langt størstedelen af de indtegnede nabolag ligger således i området mellem Peder Lykkes Vej, Amagerfælledvej, Sundholmsvej og Englandsvej.

For Hørgården viser den kvalitative del af undersøgelsen, at borgerne er glade for boligområdets æstetiske udtryk og oplever et respektfuldt naboskab. Borgerne passer sig selv, og har respekt for hinanden og boligområdet. Dette medvirker til, at der er pænt og rent, hvilket skaber en stolthed over

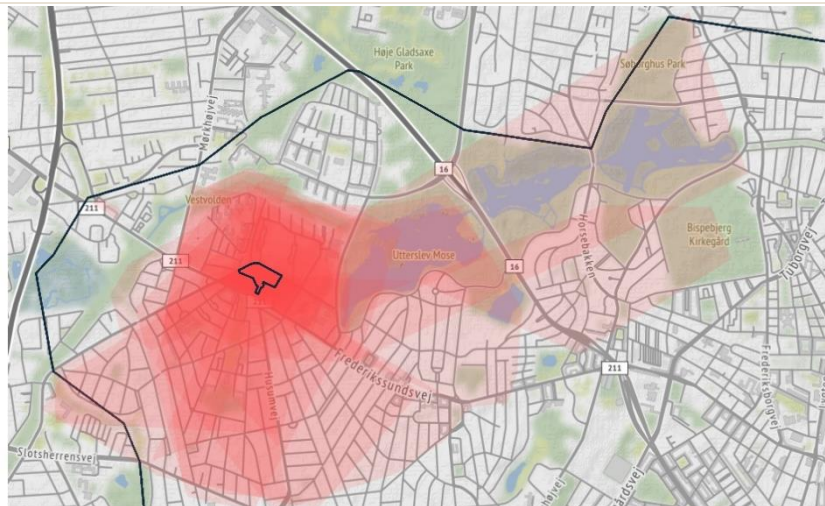
området. Dette kan være én af årsagerne til, at særligt borgerne i Hørgården lader til at knytte sig til deres boligområde.

Folk har generelt en stor selvjustits herude. De tager ansvar, og selv børnene gør det. Hvis de ikke rammer skraldespanden, så samler de det op, det er meget sødt at se på. De får at vide af forældrene, at de skal passe på det. Så det fungerer godt.

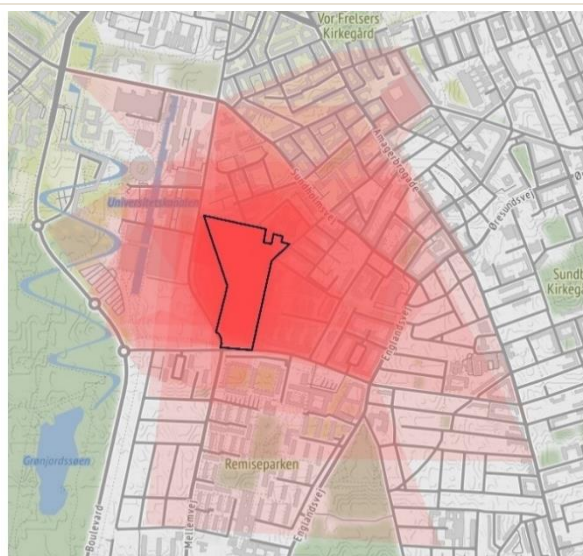
58-årig ressourcestærk fra Hørgården

Billedet blandt borgerne i Bispeparken er mere komplekst. Her angiver en stor del af borgerne et relativt snævert område, mens der tilsvarende er en stor del, som angiver et bredere område for store dele af Nordvest. For sidstnævnte grupper er særligt Bispebjerg Kirkegård og området mellem Frederiksborgvej, Tagensvej og Landsdommervej hyppigt markerede nabolag. Dette indikerer en stor spredning i borgergruppen i området. Et billede, som andre dele af denne rapport understøtter.

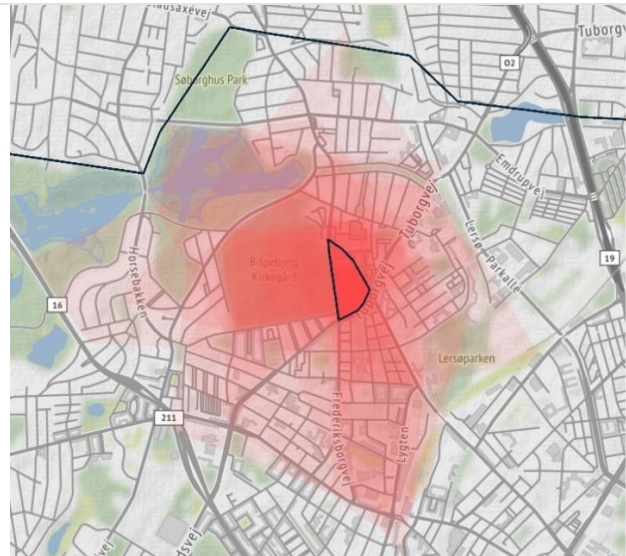
Selvopfattede nabolag: Hørgården, Lundtoftegade og Gadelandet/Husumgård

Gadelandet/Husumgård

Hørgården

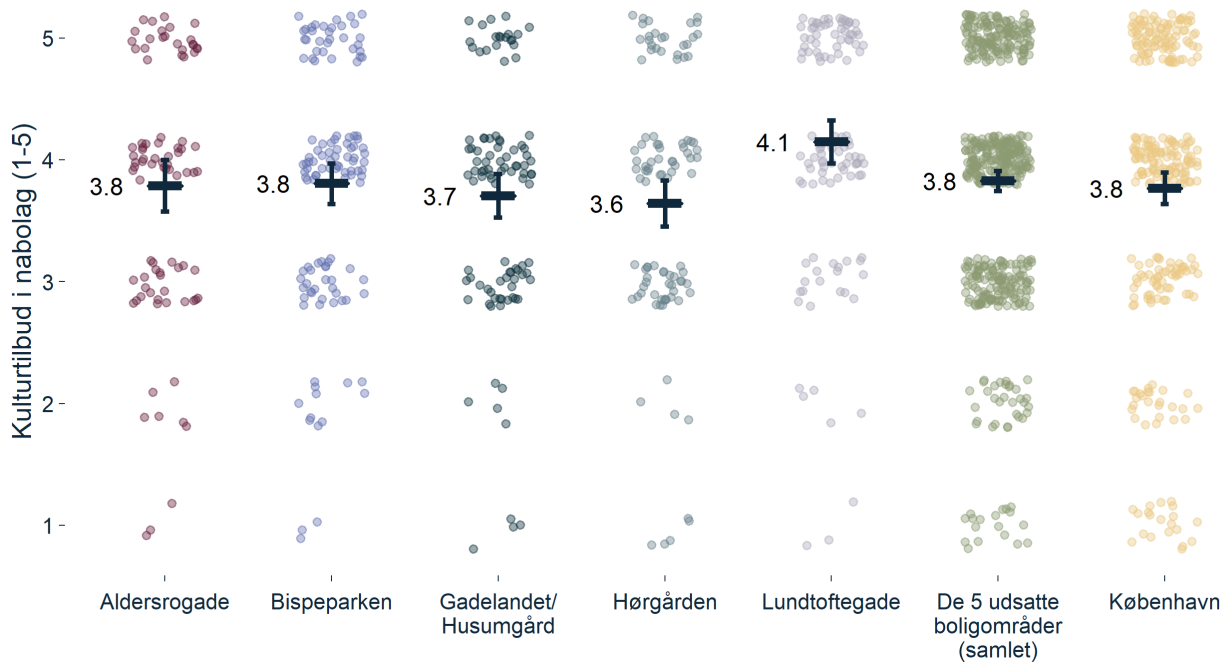
Bispeparken

Figuren viser borgerne i Hørgården, Lundtoftegade og Gadelandet/Husumgård's selvopfattede nabolag (rød markering) og den administrative størrelse, på det udsatte område, de bor i (blå strej).

5.1.3 Kulturelle tilbud i nabolag

Et andet aspekt angående oplevelsen af nabolaget angår, hvorvidt der er adgang til de kulturtilbud, som borgerne har brug for. Her viser nedenstående figur, at borgerne i de udsatte boligområder er lige så tilfredse med udbuddet af kulturtilbud som borgere i det øvrige København. Faktisk er borgerne i Lundtoftegade de mest tilfredse med kulturtilbuddene i deres lokalområde (4,1 skalapoint), selvom forskellen dog er begrænset.

Har dit nabolag de kulturtilbud, som du har brug for?

Note: Figuren viser respondenternes enighed med udsagnet "Mit nabolag har de kulturtilbud, jeg har brug for" på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København. (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

De kvalitative interviews understøtter dette billede. Først og fremmest er der stor forskel på, om borgerne i de udsatte boligområder oplever et behov for kulturtilbud. På tværs af områderne nævnes bibliotekerne dog af mange som gode kulturinstitutioner, man kan bruge.

Jeg bruger biblioteket til at låne bøger, men har ikke været til nogle af deres arrangementer. Min søn låner også bøger og sådan noget. Men ellers ved jeg ikke lige hvad.

48-årig ledig fra Bispeparken

I Lundtoftegade, hvor tilfredsheden med kulturtilbud er særlig høj, fremhæver borgerne fodboldholdet Nørrebro United samt en række andre store kulturudbydere på Nørrebro. Eksempelvis opfattes Stefansgadekvarteret, Nørrebroparken og Nørrebrohallen (og de dertilhørende kulturtilbud) som en del af nabolaget for borgerne i Lundtoftegade. I Bispeparken nævnes Dansekapellet og Grundtvigskirken, som arrangerer forskellige aktiviteter, mens Partnerskabet nævnes som arrangør af en række tilbud i Hørgården.

At udbuddet af kulturtilbud opleves som stort er ikke ensbetydende med et ønske om at benytte sig af tilbuddene. En mand i Lundtoftegade oplever eksempelvis, at udbuddet af arrangementer er stort, uden at det nødvendigvis er noget for ham.

Der er en Facebookgruppe, som vi er medlem af. Der har ikke været så meget i den endnu. Og så er der nogle forskellige arrangementer, man kunne komme ned og lave julepynt, hækle og der var noget for fædre. Men jeg føler ikke lige at det har været henvendt mig. Det er meget henvendt folk der ikke har et netværk selv, så det er ikke så afhængigt af aktiviteten. De får nok svært ved at ramme mig.

26-årig ung fra Lundtoftegade

En kvinde i Hørgården fortæller også om de mange kulturtilbud fra Partnerskabet, men at der forskelsbehandles meget, og at aktiviteterne aldrig er på "hendes danske præmisser". Det gør, at hun føler sig overset og nedprioriteret til fordel for andre kulturer. På vores gåtur rundt i området går vi dog forbi selskabslokalet, hvor der sidder en ældre etnisk dansk kvinde, som er frivillig. Hun fortæller, at hun går til strikkeklub med en masse andre etniske danskere og at der er banko i weekenden, hvilket vidner om, at kulturtilbuddene formentligt er relativt alsidige. Det ændrer dog ikke ved kvindens opfattelse af, at der ikke er et fællesskab på tværs af kulturer.

Mængden af kulturelle tilbud opleves således overordnet som passende, mens enkelte oplever at aktiviteterne ikke nødvendigvis er med til at samle alle folk i nabolaget, men i stedet centrerer sig om interne grupper.

Opsummerende for nabolagsanalysen ser vi, at borgerne i de udsatte boligområder angiver et mindre geografisk område som deres nabolag relativt til borgerne i det øvrige København. Dette kan indikere en umiddelbar identifikation med et specifikt område. På tværs af de udsatte boligområder er der variation i både den opfattede størrelse af nabolaget og områdeoptegnelsen. Afgrænsningen af de udsatte boligområder kommer nogle steder til udtryk som stigmatisering, både eksternt og internt, men samtidig skabes der med afgrænsningen for nogle et rum med plads til forskellighed.

5.1.4 Interne subkulturer i de udsatte boligområder

Næsten alle borgere peger på, at deres boligområde er inddelt i mindre beboergrupper på baggrund af nationalitet og etnicitet. Borgere interagerer kun i begrænset omfang med hinanden på tværs af disse inddelinger eller "subkulturer", der opleves som stærkt forankrede i de udsatte boligområder. På samme måde påpeger en borger, at de arrangementer, der afholdes i boligområdet, er "inddelt i hvidt og brunt". Han oplever en inddeling i "os og dem" indenfor boligområdet, som forstærkes af interne fortællinger om "de andre".

Der er nogle grupper og foreninger, der afholder madklub og forskellige arrangementer, men det er inddelt i hvidt og brunt, os og dem. Meget opdelt. Min kæreste er medlem af strikkeklubben og det er kun ældre, hvide kvinder foruden hende, og de taler så grimt om de brune i området. Der er subkulturer, hvilket gør, at der ikke er et fællesskab på tværs. Det er det, de her højhuse gør, de skaber inddelinger og racisme. De brune og de hvide mødes ikke.

44-årig ressourcestærk fra Lundtoftegade

Ovenstående indikerer, at der foruden en stigmatisering af de borgere, der er bosat i udsatte boligområder, også forekommer en intern stigmatisering i de udsatte boligområder på baggrund af nationalitet og etnicitet. Andre borgere peger dog på, at diversiteten og multikulturalismen i de

udsatte områder giver ”plads til alle”, og dermed modarbejder en intern stigmatisering. Borgeren i nedenstående citat oplever, at hun i højere grad bliver bedømt efter sin nationalitet og beklædning, når hun går på Østerbro eller Frederiksberg, fordi hun ikke passer ind i disse områder. Omvendt oplever hun, at der er højere til loftet på Nørrebro, som hun anser som sit nabolag.

Her er multikulturelt, diversitet. Forskellige etniske grupper og socioøkonomiske grupper. Det jeg kalder kartoffelrækkerne, ligger jo lige hernede. Og Nørrebroparken og Stefansgade er 10 minutter væk. Så der er plads til alle. Der er højt til loftet, og man bliver mindre bedømt af folk på gaden end man gør på Østerbro og Frederiksberg.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Disse interne subkulturer kommer også til udtryk, når vi beder borgere fortælle om de sociale dynamikker og grupperinger i områderne. Her er der flere, som i de kvalitative interviews italesætter klare etniske skillelinjer i beboergrupperne, så det er vanskeligt at tale om et egentligt bredt fællesskab. Det beskrives meget rammende i nedenstående citat.

Du kan også se det er en ghetto på de sammenkomster, som partnerskabet arrangerer. Det er sjældent, at det er en dansk sammenkomst. Der er som regel et eller anden fra Somalia eller Pakistan eller nogle af de andre lande. (...) Partnerskabet prøver på at ryste os sammen, men det er lidt svært, når det hele tiden er på de andres præmisser. Man føler sig ikke reelt velkommen, men man kan selvfølgelig komme med på et afbud, hvis de skal have fyldt op, så det ser bedre ud med statistikkerne. (...) Der er ikke noget fællesskab her. Men jeg tror, de andre har et kæmpe fællesskab, fordi der er så mange arrangementer for dem, som partnerskabet laver. (...) Det gør at jeg passer mig selv. De har deres og vi har vores. Det er meget delt op.

57-årig ledig fra Hørgården

Med udgangspunkt i at beskrive områdets aktiviteter og arrangementer fortæller kvinden i interviewet, at hun oplever klare etniske skillelinjer i borgergruppen. Dette får næsten karakter af en forstærkelse af nogle af de fordomme, som knytter sig til udsatte boligområder som områder med store fællesskaber særligt blandt ikke etniske danskere.

5.2 Tilfredshed med bolig og mulighed for fraflytning

Tilfredsheden med boligsituation er generelt lavere i de udsatte boligområder, og forklaringen på dette kan ikke alene henføres til individuelle karakteristika. På tværs af både udsatte boligområder og København generelt lader andelen af ikke-vestlige indvandrere i et område derimod til at have betydning for borgernes tilfredshed med deres boligsituation.

Samtidig ser vi en række tendenser omkring ønsker og muligheder for at fraflytte et udsat boligområdet. Mange borgere i de udsatte boligområder ønsker at flytte, men denne andel er tilsvarende stor i andre områder i København, hvor gennemsnitsindkomsterne også er lave.

Flere tendenser peger på, at det kan være vanskeligt at fastholde særligt de ressourcestærke borgere i de udsatte boligområder. Her ønsker borgere med videregående uddannelse i særlig høj grad at flytte, mens det i København generelt forholder sig omvendt, så borgere med videregående uddannelser i mindst grad ønsker at flytte. Dette understreger vanskeligheden i at fastholde ressourcestærke borgere i de udsatte boligområder. Borgerne i de udsatte boligområder oplever dog, på niveau med borgere i det øvrige København, at de har muligheden for at flytte. Andelen af

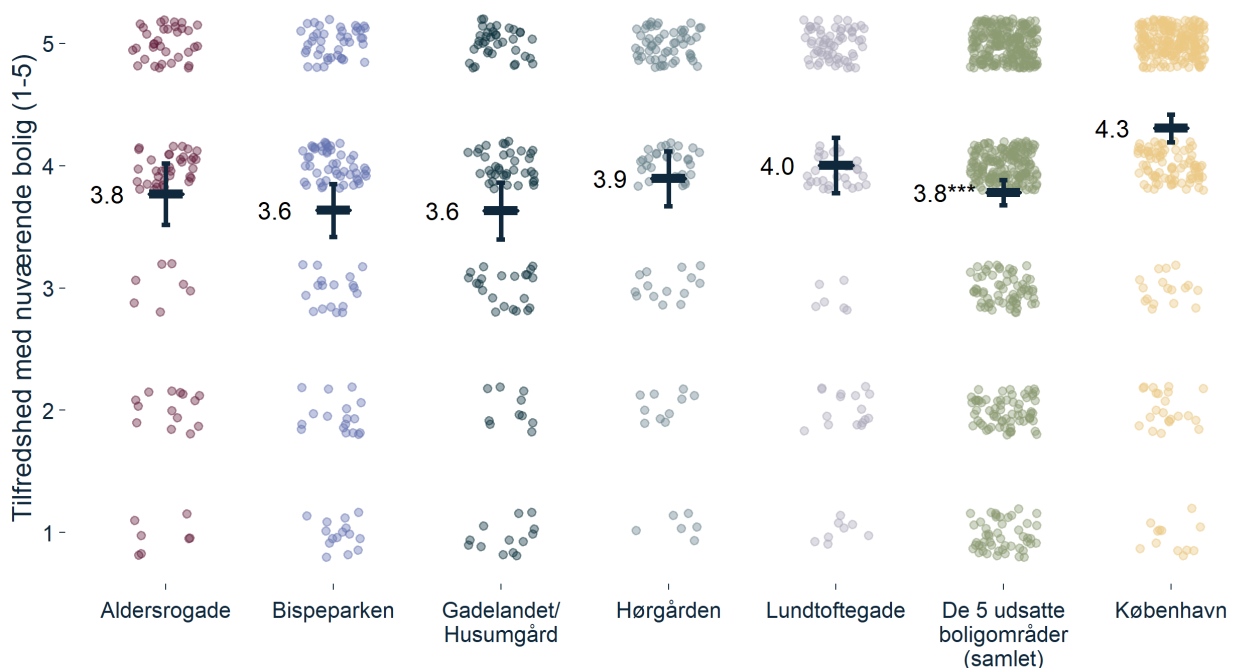
borgere, som føler sig fastlåst i deres bolig (ønsker at flytte uden mulighed for det), er også på niveau med København.

I de følgende analyser er det vigtigt at holde sig for øje, at de udsatte boligområder består af almenbolig, og at det har en stor betydning for mulighederne for at flytte og for huslejen i forhold til resten af det københavnske boligmarked. Ventelistesystemer og kommunale anvisninger kan således have betydning for, om man reelt kan flytte internt, mens huslejeniveauet i de udsatte boligområder også er betydeligt lavere end ved andre boligtyper.

5.2.1 Generel tilfredshed med boligsituation

Et væsentligt aspekt af borgernes oplevelse af deres nabolag angår borgernes oplevelse af deres egen bolig. Figuren nedenfor viser, at tilfredsheden med egen bolig er lavere blandt borgere i de udsatte boligområder sammenlignet med København generelt. Figuren viser også, at der synes at være visse lokale variationer de udsatte boligområder imellem. Der er således en tendens til, at borgernes tilfredshed med deres bolig er større i Lundtoftegade og lavest i Bispeparken og Gadelandet/Husumgård. Forskellene mellem de udsatte områder er dog ikke statistisk signifikante.

Tilfredshed med bolig

Note: Figuren viser respondenternes tilfredshed med deres bolig på en skala fra 1 (meget utilfreds) til 5 (meget tilfreds). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Her viser den dybdegående statistiske analyse for første gang, at forskellen i boligtilfredshed mellem de udsatte boligområder og det øvrige København ikke kan forklares alene ud fra borgernes individuelle forhold. Spørgsmålet er derfor, om det frem for personlige karakteristika som ens egen etnicitet, uddannelse eller beskæftigelse nærmere er sammensætningen af borgere i områderne, der er centralt for vurdering af ens boligsituation.

Når vi inddrager dette i analyserne, ser vi, at forskellen i oplevelsen af bolig for borgere i de udsatte boligområder og i det øvrige København forsvinder. Det vil sige, at forskelle i oplevelsen af ens bolig kan forklares ud fra ens nære nabolag, men at der altså ikke er generelle forskelle i vurderingen mellem borgere i udsatte boligområder og resten af København.

De statistiske modeller viser mere specifikt, at borgere, der bor i et område med mange ikke-vestlige indvandrere, generelt er mindre glade for deres bolig. Samtidig ser vi ingen sammenhæng mellem borgernes egen herkomst og deres boligtilfredshed. Når tilfredsheden med bolig kontrolleres for andelen af ikke-vestlige indvandrere i området, forsvinder forskellen mellem borgerne i de udsatte boligområder og det øvrige København.

På tværs af boligområder er størstedelen af borgerne i de kvalitative interviews dog tilfredse med deres bolig. Her er det tydeligt, at mange har fokus på deres egen lejlighed og den indre del af deres bolig i forhold til deres tilfredshed. Betydningen af det ydre i form af opgang, fællesarealer mm. synes i højere grad sekundær. Dette er en interessant vinkel at sammenholde med den statistiske analyse, som indikerer, at de ydre rammer i forhold til beboersammensætning er centralt.

En 33-årig, selvforsørgende kvinde fra Hørgården fortæller, at hun er meget glad for deres flotte, store og lyse lejlighed, og at der kun er småting i vejen med boligen som eksempelvis en løs dørkarm. I Lundtoftegade viser en mand derimod, hvordan væggene og tapetet i lejligheden er meget sjusket lavet. Han er flyttet ind for under et år siden og fortæller, at han derfor ikke har nogle penge på en vedligeholdelseskonto til at udbedre de forskellige tapettyper og de tydelige ujævnheder/huller i væggen, selvom det irriterer ham meget at se på. Fælles for dem begge er dog, at de er meget tilfredse med lejlighedens størrelse i forhold til deres families behov. For dem begge var lejlighedens størrelse årsagen til, at de flyttede ind.

Den generelle tilfredshed med boligen suppleres dog med uddybende perspektiver. Flere nævner, at deres bolig er slidt; at der er meget lyd, eller at den bliver meget koldt om vinteren. En mand uddyber, at selvom han føler sig hjemme i selve lejligheden, så vil han lidt negativt beskrive boligen og byggeriet som meget effektivt bygget.

Den er effektivt indrettet – ingen stuk og ikke kælet for detaljerne. Det virker, og man får hvad man betaler for, men det er ikke æstetisk. Det er meget boligblokke. De er effektivt bygget, høje og ikke særlig kønne

26-årig ung fra Lundtoftegade

5.2.2 Ønske og mulighed for fraflytning

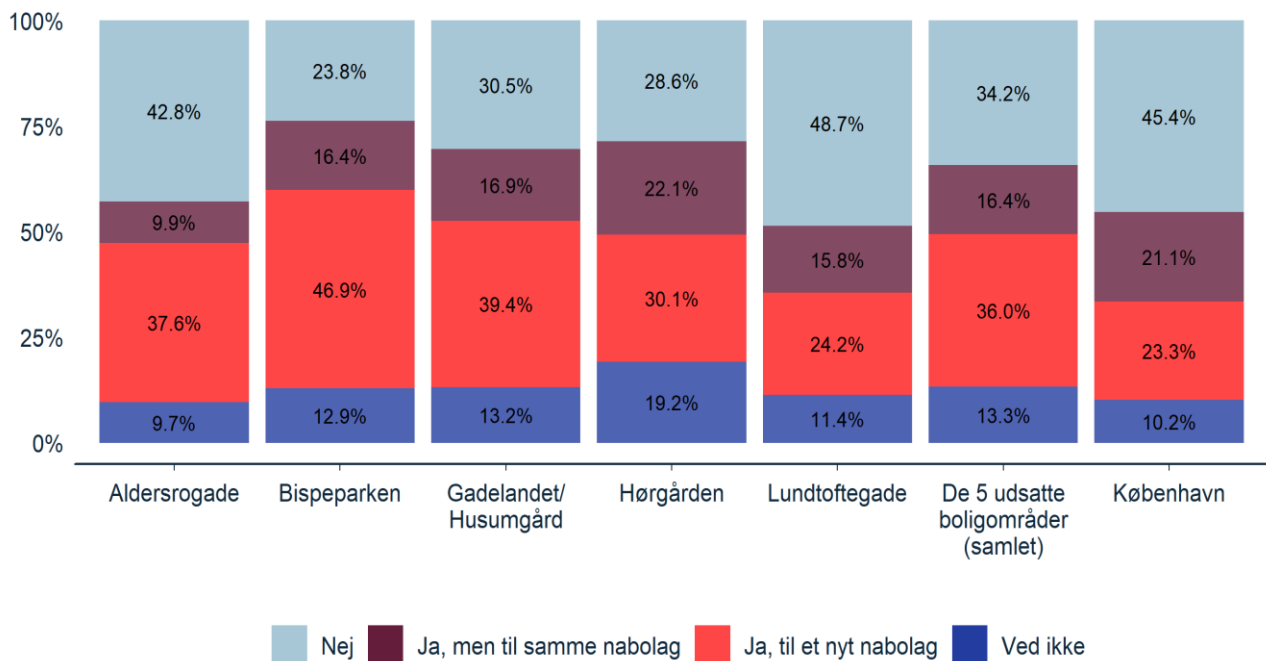
Når vi kigger på andelen, der ønsker at fraflytte deres nuværende bolig til fordel for et nyt nabolag, er der markante forskelle mellem borgerne i de udsatte boligområder og borgerne i det øvrige København. I Lundtoftegade ønsker 24% at flytte til et nyt nabolag, hvilket er på niveau med København som helhed. I alle de øvrige udsatte boligområder er andelen, som ønsker at flytte til et nyt nabolag over 30%. I Bispeparken er andelen hele 47% - dvs. næsten halvdelen af beboerne i området ønsker at flytte til et nyt boligområde. Kun 24% af Bispeparkens beboere ville blive boende, hvis de fik mulighed for at flytte.

Også her er det relevant at bruge spørgeskemadata til at gå i dybden med at forklare og beskrive disse forskelle. Ligesom tilfældet var for tilfredshed med bolig, ser vi, at forskellene mellem de udsatte boligområder og det øvrige København består ved kontrol for både individfaktorer og

boligvariable – selvom vi ser, at det at bo med en partner øger sandsynligheden for at ville flytte til et andet nabolag.

Igen ser vi dog, at områdernes beboersammensætning kan forklare dele af de store forskelle i ønsket om at flytte. Dette skyldes eksempelvis, at borgere i områder med lave gennemsnitsindkomster i højere grad ønsker at flytte til nye nabolag. En del af forskellen i ovenstående figur mellem de udsatte boligområder og det øvrige København kan derfor henføres til den lavere gennemsnitsindkomst i de udsatte boligområder. Derfor forsvinder forskellen mellem de udsatte boligområder og København også, når vi blandt andet tager højde for gennemsnitsindkomst i et område. Dermed taler dette resultat imod ideen om en selvstændig effekt, der knytter sig til at bo i et defineret udsat boligområde.

Ønske om at fraflytte nuværende bolig?

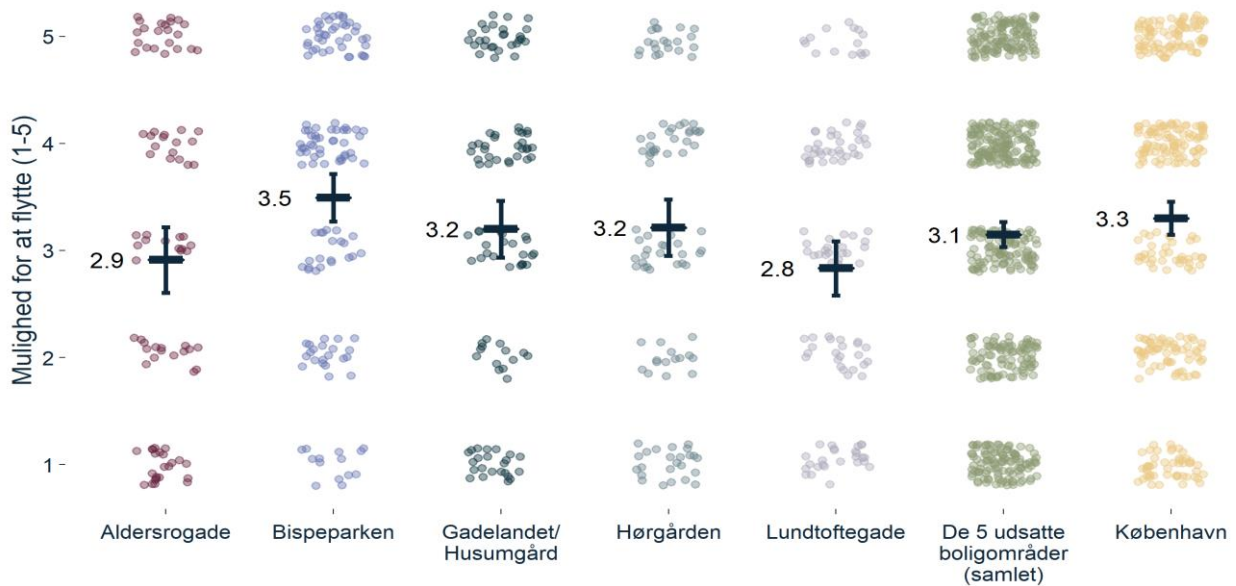

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet: "Hvis du selv kunne vælge, ville du så gerne flytte?". N=938

Analysen viser samtidig en række andre interessante resultater: I København som helhed har personer med videregående uddannelse mindre lyst til at flytte fra deres nabolag end personer uden videregående uddannelse. Dette gælder ikke i udsatte boligområder, hvor borgere med videregående uddannelse i særlig høj grad ønsker at flytte. Dette understreger vanskeligheden i at fastholde ressourcestærke borgere i de udsatte boligområder.

Når det gælder oplevelsen af at have mulighed for at flytte, viser analysen, at der ikke er forskelle i oplevelserne for henholdsvis borgere i udsatte boligområder og i København generelt.

Oplevet mulighed for at flytte

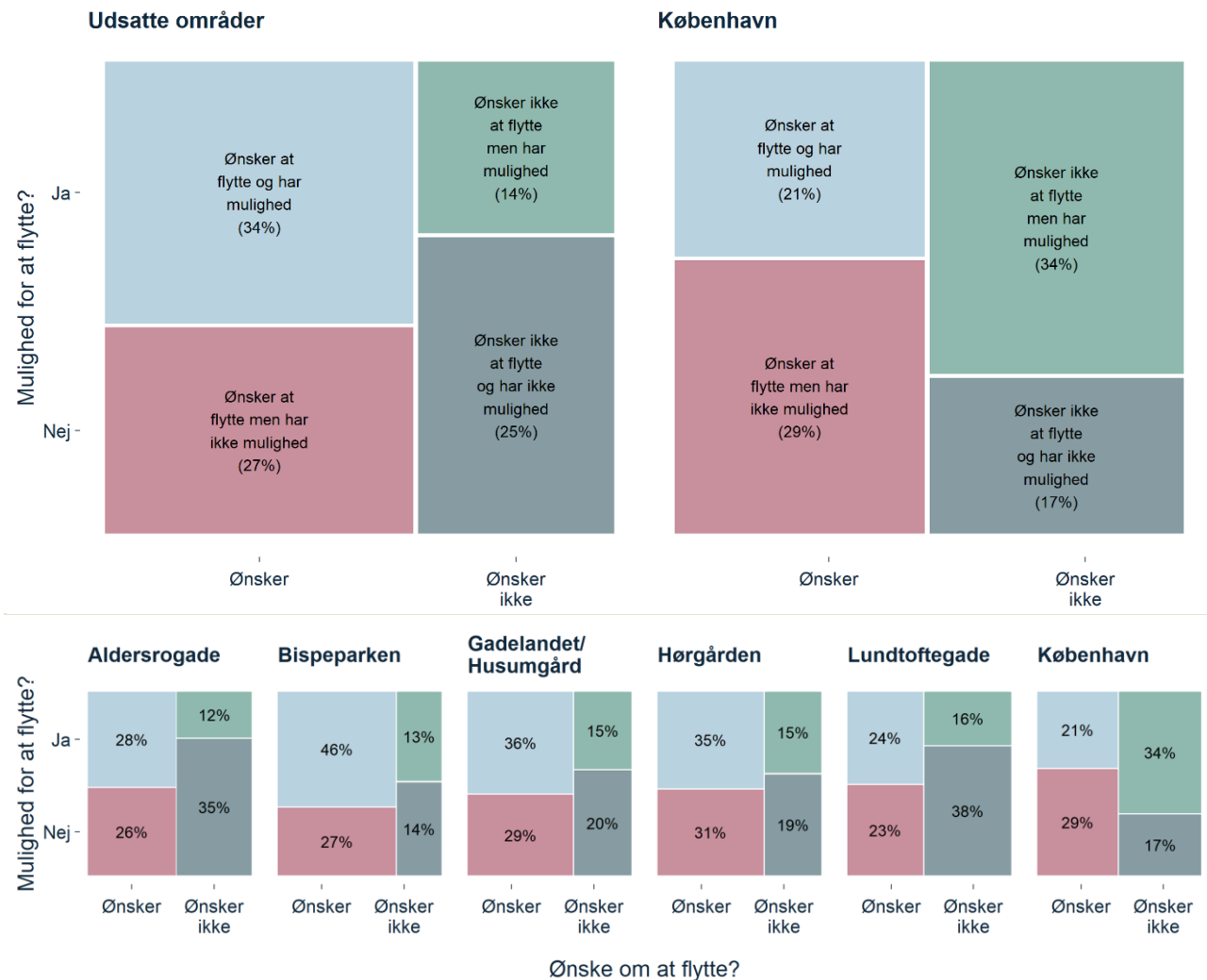
Note: Figuren viser respondenternes enighed med udsagnet "Hvis jeg får lyst til det, har jeg mulighed for at flytte og bo et andet sted" på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$). $n=938$

Her er det særligt vigtigt, at de udsatte boligområder består af almenboliger, hvilket kan have betydning for de faktiske muligheder for at flytte. Dette resultat kan tolkes i tråd med de lignende spørgsmål om muligheder for at ændre sin økonomiske- og sin livssituation, hvor undersøgelsen ligeledes kun viser mindre forskelle mellem grupperne. Om dette er udtryk for reelt samme muligheder, eller om det er en oplevelse, som ikke er realistisk, er vanskeligt at konkludere.

5.2.3 Flyttemobilitet

De ovenstående resultater nuanceres yderligere, når vi kobler spørgsmålet om lyst til at flytte med spørgsmålet om mulighed for at flytte. Nedenfor er borgernes flyttemobilitet illustreret som fire forskellige kombinationsgrupper alt efter, om man ønsker at flytte og om man har mulighed for det. Figuren viser, at de udsatte boligområder ikke adskiller sig fra København som helhed med hensyn til hvor mange borgere, der *både* ønsker at flytte og ikke oplever, at de har muligheden for det.

Flyttemobilitet: Ønsket om at flytte | Muligheden for at flytte

Note: Figuren viser, hvordan respondenterne fordeler sig i krydset mellem spørgsmålet "Hvis du selv kunne vælge, ville du så gerne flytte?" og enighed med udsagnet "Hvis jeg får lyst til det, har jeg mulighed for at flytte og bo et andet sted". For at sikre den bedste balancering af spørgsmålet er hverken-eller kodet som "ikke mulighed". N=938

Til gengæld er der markant flere borgere i de udsatte boligområder, som ønsker at flytte og svarer, at de har mulighed for det (34%) sammenlignet med 21% i det øvrige København. Denne gruppe af borgere er særlig stor i Bispeparken (46%). Andelen som ikke ønsker at flytte, og som heller ikke har muligheden for det, er også større i de udsatte boligområder (25%) sammenlignet med det øvrige København (17%), hvilket primært drives af Aldersrogade og Lundtoftegade. Slutteligt er der markant flere i det øvrige København som har overskud i forhold til deres boligsituation, eftersom 34% ikke ønsker at flytte, men føler at de har muligheden for det, sammenlignet med en markant lavere andel på 14% i de udsatte boligområder.

På tværs af de kvalitative interviews med borgerne i de udsatte boligområder ser vi en tendens til, at borgernes boligvalg er drevet af en prioritering af en mere "enkel" livsstil. Både tilfredsheden med bolig, men også ønsket om at flytte og den oplevede mulighed for at flytte skal ses i lyset af bevidstheden om, at der er en klar sammenhæng mellem pris og kvalitet. Der er flere som fortæller, at de er tilfredse med deres bolig og i samme forbindelse pointerer, at de ikke ville have råd til at betale mere i husleje. I den forbindelse nævner nogle også, at lignende bolig i et andet område kan

være markant dyrere, og i deres boligvalg er de derfor reelt afskåret fra at vælge, hvilket specifikt område de vil bo i.

Blandt dem, der har et ønske om at flytte, er ønsket ofte forbundet med nye livsperioder, som eksempelvis familiestiftelse og børn eller pensionsalder. En borger i Lundtoftegade forklarer, at han ikke synes, det er velegnet for hans børn at vokse op i området, da han er meget bange for at hans dreng enten bliver tilbudt stoffer eller selv bliver en del af miljøet omkring stofferne, som er meget åbenlyst i nærområdet. Han er fuldstændig uforstående overfor politiets og myndighedernes tilsyneladende fravær og manglende håndtering af situationen.

De oplevede barrierer for at flytte er for mange økonomiske, mens den generelle boligmangel også har stor betydning. Det er en udbredt opfattelse af, at man skal være heldig, at man overhoved har fået tilbudt en bolig.

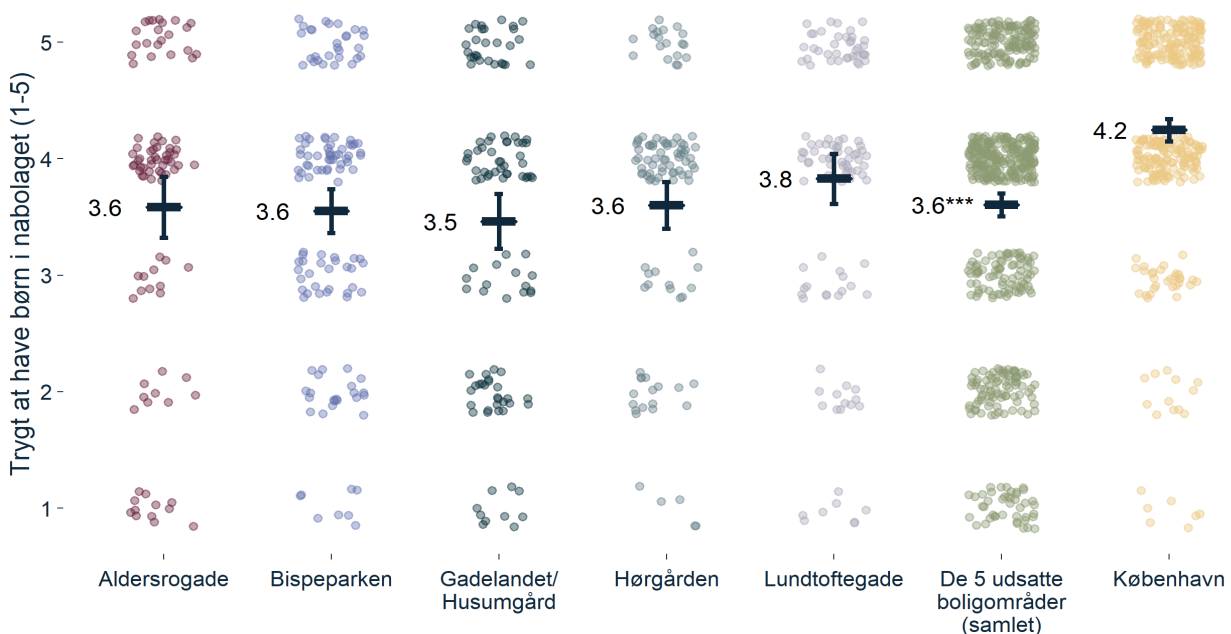
Jeg skrev mig op som 19-årig, fordi jeg tænkte: Nu vil jeg bare gerne flytte hjemmefra. Men jeg skulle så være skrevet op i 6 år før der skete noget. Så fik jeg tilbudt alle mulige steder, men selvom jeg takkede ja, fik jeg dem aldrig - men så fik jeg tilbudt denne her, og jeg var nummer 7 på listen - jeg sagde ja, og så fik jeg den! Det er virkelig fedt, det var et lykketræf. Og så min kæreste, hun boede i Rødovre, fik tilbudt én på den anden side.

29-årig i beskæftigelse fra Bispeparken

5.3 Tryghed

Dette afsnit behandler borgernes oplevede tryghed i de udsatte boligområder sammenlignet med København som helhed. Fremfor at spørge til deres egen oplevelse af tryghed har vi spurgt til, om de ville være trygge ved at lade deres 12-årige datter færdes ude alene i dagtimerne.

Ville du være tryg ved at lade en 12-årig datter færdes i dit nabolag i dagtimerne?

Note: Figuren viser respondenternes tryghed ved at lade en 12-årig datter færdes i dagtimerne i deres nabolag på en skala fra 1 (meget utryg) til 5 (meget tryg). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). n=938

Figuren ovenfor viser, at mens det samlede tryghedsniveau er rimeligt højt i København under ét, så er tryghedsniveauet lavere i alle de udsatte boligområder. Forskellene ligger omkring 0,6 skalapoint og skal derfor både betragtes som substantielle og statistisk signifikante. Forskellen skyldes især, at hver femte borger i de udsatte områder (20,3%) bruger svarskalens to nederste kategorier, henholdsvis ”utryg” og ”meget utryg”. Den tilsvarende andel i København er 5%.

Den matchede figur i bilag B viser, at forskellene mellem de udsatte boligområder og København ikke kun kan tilskrives forhold, som knytter sig til den enkelte borger.

Analysen viser, at den primære individfaktor, der har betydning for trygheden, er ikke-vestlig baggrund, hvor respondenter med ikke-vestlig baggrund er mere trygge end andre. Samtidig gælder det også, at trygheden generelt er højere i et område, hvis andelen af borgere med ikke-vestlig baggrund generelt er højere.

Hvor forskellen mellem København og de udsatte boligområder i forhold til at ville flytte til andet nabolag og tilfredshed med bolig kunne henføres til karakteristika ved nabolaget, og dermed ikke alene det faktum at være udsat boligområde, så finder vi her en selvstændig betydning for tryghed af at bo i et udsat boligområde. Vi kan her se, at det generelt gælder, at en større indkomst i et udsat boligområde medvirker til mindre tryghed, men samtidig er der en betydning særskilt af det at bo i et udsat område. Det tyder altså på, at den lavere tryghed i de udsatte områder skyldes andet og mere end *både* individfaktorer og område specifikke karakteristika.

Den kvalitative del af undersøgelsen indikerer, at den lavere tryghed i de udsatte boligområder kan forklares med et territorielt stigma⁶. Territorielt stigma opstår, når et afgrænset område betragtes som problematisk, både af folk, der er bosat udenfor og indenfor området. Dette resulterer i en devaluering af det afgrænsede område, der ligeledes devaluerer beboerne i området. Deres sociale og samfundsmæssige værdi vurderes at mindskes i øjnene af folk, der er bosat uden for området, hvilket i sidste ende påvirker borgerne i det pågældende områdes eget selvbillede.

Nedenstående citat understøtter dette, ved at illustrere en oplevet stigmatisering af borgerne i udsatte boligområder, blot på baggrund af at bo i området. Kvinden oplever, at hun og hendes familie bliver ”stemplet” og ”sat i bås”, fordi de bor i Gadelandet/Husumgård.

Generelt snakker de [red: medierne] om ghettoer som steder, hvor der er problemer og skyderier og kun indvandrere. Men den opfattelse har de kun, fordi de ikke selv har prøvet at bo her. Der er ikke flere problemer her end andre steder. Ghetto er et respektløst ord og antyder, at det er et samfundstabersted. Det er ikke i orden. Jeg vil ikke stemples for at bo her. Men det bliver man. Vi bliver sat i bås. Bedømt.

36-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Stemplingen af området som et ”samfundstabersted” bidrager til at skabe en følelse af selv at være en ”samfundstaber” grundet en internalisering af områdets devaluering.

Citatet understreger ligeledes, at det territoriale stigma forstærkes af medierne, der opleves at problematisere de udsatte boligområder. På trods af, at flere borgere oplever, at der ikke er flere problemer i de udsatte boligområder end andre steder i København, fremstilles boligområderne som

⁶ Wacquant, Loïc (2007), ”Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality”

særligt problematiske og utrygge. Som en anden borger påpeger i citatet nedenfor, bidrager dette medie billede til at skabe utryghed blandt borgerne.

Medierne gør mig mere bange, fordi de blæser ting op. Jeg ved godt, at der foregår ballade. Når der sidder 30-50 drenge og hænger, og de laver bilræs, og der kommer politi og de leger politi efter røverne. Det bryder jeg mig da ikke om, men det er lige så meget fordi det betyder, at man bliver stigmatiseret og mistænkeliggjort, fordi man bor i det her område. Jeg bliver karakteriseret som en ghetto borger, og det provokerer mig.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Ligeledes indikerer citatet, at det territorielle stigma anses for at være både utrygskabende og problematisk. Samtidig med, at det skaber utryghed at blive konfronteret med de uroligheder, der foregår i området, skaber det en problematisk stigmatisering og mistænkeliggørelse af hele beboergrupper. Dette anser flere for at være provokerende og problematisk for ligestilling og social mobilitet.

Mens mange borgere i den kvalitative del af undersøgelsen italesætter stigmatiseringen i boligområderne som problematisk, er det kun et fåtal, der er utrygge på deres egne vegne, som et resultat af deres boligområde. For de få, der er utrygge, er dette ofte situationsbestemt. Den fremprovokeres ofte i aften- og nattetimerne, hvor det er mørkt, samt når borgerne skal passere større grupper – ofte med anden etnisk baggrund. For nogen skyldes utrygheden ligeledes, at øvrige beboere i området hænger fællesområderne ved blandt andet at sætte ild til tønder, smide affald på græs- og gangarealer, ødelægge vinduer og døre og fyre fyrværkeri af imod hinanden. Denne mangel på ejerskab for området, de bor i, udstråler en utilregnelighed, der er utrygskabende.

Paradoksalt bliver enkelte borgere ligeledes utrygge af politiets gentagende tilstedeværelse i deres boligområde. Dette skyldes, at de associerer politiet med utrygge og urolige situationer, der kræver ordensmagts indgriben. Når dette påkræves gentagne gange inden for en kortere periode, fremprovokerer det en utryghed blandt enkelte borgere.

Og så var der også en dag forleden, hvor der kom to politimænd ud af bygningen. Det gør paradoksalt nok, at jeg bliver utryg, fordi jeg tænker over hvorfor de mon er her. Det er nok sket 3-4 gange i den tid jeg er boet her.

28-årig ung fra Gadelandet/Husumgård

Dermed er det ikke kun konkrete oplevelser, som skaber utryghed, men eksempelvis politiets synlighed kan være med at aktivere stigmaet blandt borgerne i de udsatte boligområder selv. Selvom man måske ikke selv har oplevet utryghedsskabende begivenheder, er der en tendens til at bekræfte de sigmaer, der er knyttet til at bo i et udsat område.

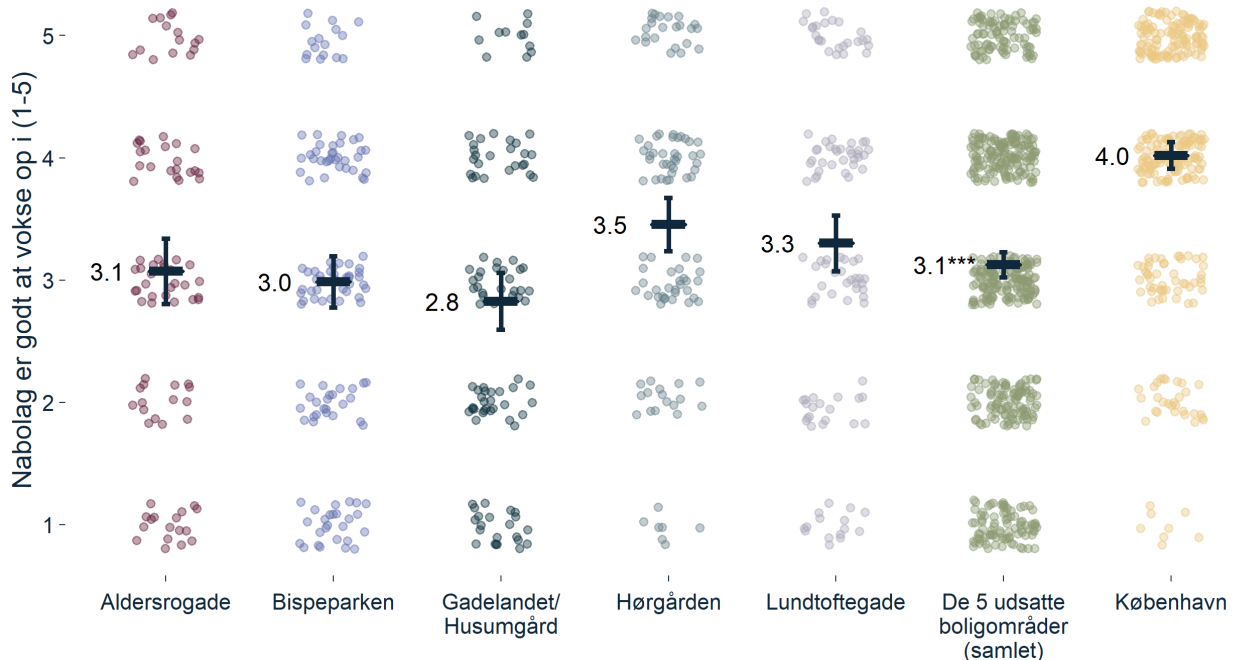
5.3.1 Tryghed ved børns opvækst

Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at borgere i de udsatte boligområder er mere utrygge på deres børns vegne, end deres egne. Det er således kun et fåtal, der føler sig utrygge på deres egne vegne, mens flere nævner, at de til tider føler sig utrygge på deres børns vegne.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at borgerne i de udsatte boligområder anser deres nabolag som betydeligt mindre velegnet for børn at vokse op i end borgerne i København som helhed. Forskellen udgør næsten et helt skalapoint. Det svarer til, at en person i København i gennemsnit er "overvejende enig" i, at området er godt at vokse op i, mens en person i et udsat boligområde svarer

”hverken eller”. Forskellen skyldes især, at kun 16% borgerne i de udsatte boligområder bruger svarskalaens øverste kategori og erklærer sig ”helt enige i”, at deres nabolag er godt for børn at vokse op i. Den tilsvarende andel i det øvrige København er 36,5%.

Er dit nabolag godt for børn at vokse op i?

Note: Figuren viser, respondenterne enighed med udsagnet: ”Mit nabolag er godt for børn at vokse op i”, på en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig). Den vertikale streg angiver gennemsnit inden for de forskellige områder, og den lodrette streg angiver et 95%-konfidensinterval for hver gruppe. For de udsatte boligområder samlet angives om gennemsnittet er signifikant forskelligt fra det øvrige København (*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001). N=938

Især i Gadelandet/Husumgård anser borgerne området som uegnet for børn at vokse op i. Den kvalitative del af analysen peger på, at flere borgere i dette område ikke anvender legepladserne, fordi de er utrygge ved, at deres børn leger der. De begrundet det med, at gårdene ikke er aflukkede, så folk kan komme direkte ind fra gaden, samt at de grænser op til en trafikeret vej.

En anden forælder fra Gadelandet/Husumgård fortæller, at der bor en gangster i opgangen, som de og deres søn er bange for på hans vegne. Gangsteren ryger ind og ud af fængslet, og alle borgerne i området lader til at vide, når han er indsat. I de perioder kan børnene frit lege på legepladserne, mens de er bange for gangsterens tilstedeværelse, når han bliver løsladt.

Vi er bange for vores søn, fordi han bliver bange for ham gangsteren. Vi er ikke selv bange, men kun på hans vegne. Min søn vil ikke lege med hans børn, det er også synd for hans børn. Han slår dem, og han ville også slå min søn fordi han ikke ville lege med hans børn, så min søn kom løbende over til mig og græd fordi han var bange

44-årig ressourcestærk fra Gadelandet/Husumgård

Ligesom med tryghed, forsvinder forskellen mellem opfattelsen af nabolaget, som uegnet for børn at vokse op i, heller ikke i den matchede stikprøve. Dette indikerer, at det ikke er individforskelle, der alene skaber forskellen mellem de udsatte boligområder og København som helhed.

Borgere med flere personer pr. værelse synes i højere grad, at det er godt at få børn i deres nabolag. Det kan givetvis forklares ved, at borgere med mange personer i husstanden højst sandsynligt har børn, og har vurderet, at nabolaget var fint for dem at vokse op i.

At bo med en partner har derimod en negativ effekt på, hvorvidt man anser ens nabolag for godt for børn at vokse op i. Den kvalitative del af analysen peger på, at dette kan forklares ved, at man påvirkes af ens partners oplevelse og holdning til dette spørgsmål. Således fortæller flere af de unge, at deres kærester ikke ønsker at opfostre deres fremtidige børn i det udsatte boligområde. Til trods for, at de ikke selv anser det som problematisk, bliver de påvirket af andres oplevelse af områdets egnethed for børn.

Jeg synes egentlig, at det er fint her, men min kæreste vil ikke opfostre vores børn her. Jeg kunne godt se os bo her i 10 år, men min kæreste tænker nok mere 3-4 år. Og vi er jo to ingeniører, så vi har også fint råd til noget dyrere

26-årig ung fra Lundtoftegade

Undersøgelsen viser, at personer med høje indkomster i de udsatte boligområder er mere negative i deres vurdering af, at ens nabolag er godt for børn at vokse op i. Tilsvarende peger resultaterne på, personer med videregående uddannelser generelt er mere skeptiske i deres vurdering af, om de udsatte boligområder er gode at lade børn vokse op i. Dette indikerer både en udfordring ved at fastholde velstillede i de udsatte boligområder, men det viser også, at der er noget andet og mere på spil, som har betydning for, hvordan man synes, at området er godt at vokse op i – og det betegner vi som et territorielt stigma.

Dette understøttes af den kvalitative del af undersøgelsen, hvor flere af de unge og veluddannede italesætter en manglende stolthed over at bo i området. Ligeledes oplever de, at området ikke er velegnet til børn grundet uroligheder, utryghed og stigmatisering, hvorfor de ønsker at fraflytte området inden eller umiddelbart efter de får børn.

Jeg er blevet gladere for at bo her. Men på den anden side er jeg ikke stolt over at bo her. Ikke fordi andre har forventninger til området, det kommer fra mig selv – det er ikke her jeg skal være og have børn. [...] Det giver associationer til kriminalitet, utryghed og politiransagninger

27-årig ung fra Bispeparken

En enlig, selvforsørgende mor er ligeledes bekymret for sønnens opvækst i det sociale boligområde. Hun ønsker ikke, at han "socialiseres i det her miljø", hvor hun oplever, at der er en hård ungdomskultur, stigmatiserende blikke fra udefrakommende og få forbilleder.

Jeg er bekymret for når min søn bliver ældre. Jeg har allerede skrevet ham op til en privatskole – jeg ved ikke hvordan jeg skal betale det, men det må jeg finde ud af. Han skal bare ikke socialiseres i det her miljø og ende ud i noget lort

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Disse resultater om en selvforstærkelse af et negativt billede af udsatte boligområder blandt borgerne selv er problematisk, da det kan medvirke til at fastholde områderne i en negativ spiral. Således indikerer denne del af analysen en række objektive udfordringer i de udsatte boligområder, men samtidig forstærkes disse af det territoriale stigma, som borgerne selv italesætter. Det er væsentligt, at udfordringer, som knyttes til sådanne stigma, adresseres og håndteres anderledes end de udfordringer, der kan tilskrives personlige forhold ved borgerne i områderne.

6. Karakteristik af de fem udsatte boligområder

Dette afsnit præsenterer en gennemgang af hver af de fem udsatte boligområder, som denne analyse omhandler. Boligområdernes indbyrdes ligheder og forskelligheder er allerede belyst i rapportens første afsnit om beboernes selvopfattede socioøkonomisk situation, deres generelle livssituation og endelig deres oplevelse af det nabolag, de bor i. Hvor hovedfokus i de første dele har været på at finde og undersøge forskelle mellem de udsatte boligområder og det øvrige København, retter vi her fokus imod de centrale områdespecifikke karakteristika for hvert enkelt boligområde.

Hver afsnit introduceres med en karakteristik af borgerne i de udsatte boligområder samt et kort, der illustrerer borgernes geografiske opfattelse af deres nabolag. Yderligere indeholder gennemgangen visuelt illustrerede pointer fra undersøgelsens walk-along interviews, med henblik på at give et indblik i borgernes konkrete oplevelser af de fysiske rammer i områderne.

Oplevelsen af både livssituation og nabolag er mest positiv blandt borgere i Lundtoftegade

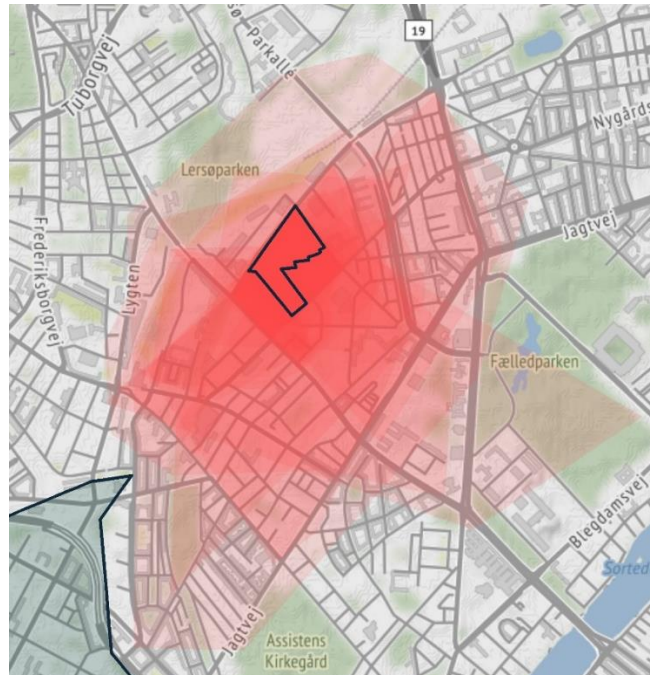
På tæt ved halvdelen af spørgsmålene i undersøgelsen svarer borgerne i Lundtoftegade som de mest positive blandt de udsatte boligområdets borgere. Det gælder særligt på spørgsmålene om oplevelsen af nabolaget og i forhold til deres tillid til Københavns Kommune. Samtidig viser undersøgelsen, at borgerne i Bispeparken i højest grad oplever at have muligheder for ændre deres situation, mens de også er mest positive i forhold til deres økonomi.

Borgere i Gadelandet/Husumgård og Hørgården oplever at være mest udfordrede

Modsat borgerne i Lundtoftegade er borgerne fra Gadelandet/Husumgård de mest utilfredse, hvad angår deres nuværende økonomiske situation. Borgerne i Gadelandet/Husumgård er samtidig de mindst trygge blandt de fem udsatte områder. Det er dog ikke på alle parametre, at beboerne i Gadelandet/Husumgård er sværest stillet. Beboere i Hørgården i lavest grad oplever at have muligheder for at forbedre deres situation, og de oplever i størst grad helbredsmæssige udfordringer.

6.1 Aldersrogade

	Grænse	Niveau 2018
Beboere	1.000 +	2.231
Kriterie for.. Udsat boligområde	Andel udenfor arbejdsmarkedet	> 40% 34,3%
	Andel dømte	> 1,98% 1,60%
	Andel med grundskole som højeste fuldførte uddannelse	> 60% 66,0%
	Andel med indkomst under gennemsnit for Region Hovedstaden	< 55% 53,5%
Ghetto	Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	> 50% 71,2%

	Aldersrogade	De 5 udsatte boligområder	København	
Spørgeskema om boligforhold	Antal beboere pr. husstand	3,0 (± 0,3)	2,9 (± 0,1)	2,4 (± 0,1)
	Andel, der bor med partner	53% (± 10%)	61% (± 4%)	72% (± 5%)
	Antal børn pr. husstand	1,1 (± 0,3)	1,1 (± 0,1)	0,6 (± 0,1)
	Værelser pr. husstand	2,8 (± 0,2)	2,8 (± 0,1)	3,0 (± 0,1)
	Antal år i nabolaget	10,6 (± 1,5)	9,3 (± 0,6)	6,7 (± 0,7)
	Personer pr. værelser i husstand	1,10 (± 0,10)	1,06 (± 0,04)	0,86 (± 0,04)

Beboergruppen i Aldersrogade ligner gruppen af beboere i de andre udsatte boligområder på langt de fleste aspekter. Dog adskiller gruppen sig fra borgerne i de andre udsatte boligområder med hensyn til ønsket om fraflytning og antallet af studerende.

I Aldersrogade er andelen af borgere, som ikke ønsker at flytte, og som heller ikke har muligheden for det, større end i de andre udsatte boligområder. Denne andel er 35% i Aldersrogade og kun 14% i eksempelvis Bispeparken. Som tabellen ovenfor illustrerer, skal dette ses i lyset af den lave gennemsnitsindkomst i Aldersrogade. Således er gennemsnitsindkomsten blandt boligområdets beboere kun 53,5% af gennemsnitsindkomsten i Region Hovedstaden. Den lave gennemsnitsindkomst samt det deraf følgende lave rådighedsbeløb kan skabe en oplevet økonomisk barriere for at realisere et ønske om at flytte. Derfor kan den lave gennemsnitsindkomst være én af årsagerne til en stærkere oplevelse af uønsket fastlåsthed blandt Aldersrogades beboere sammenlignet med beboere i de øvrige boligområder.

Samtidig er andelen af studerende markant højere blandt respondenterne fra Aldersrogade end i flere af de øvrige udsatte boligområder. Andelen af studerende varierer således fra 17,9% i Gadelandet/Husumgård til 33,8% i Aldersrogade.

Nabolagsanalysen viste desuden, at Aldersrogade er et af de boligområder, hvor beboerne definerer deres nærområde som relativt stort, hvilket indikerer en lav grad af lokal tilknytning. Som det fremgår

af kortet ovenfor, oplever mange beboere, at deres nærområde omfatter store dele af Ydre Nørrebro – helt fra Mimersgade til Lyngbyvej. Som en borger påpeger i nedenstående citat, er denne opfattelse til trods for, at Aldersrogade i hendes opfattelse ligger på Østerbro. Hun oplever, at boligområdets arkitektur, stand og kultur medvirker til, at området forbindes mere med Nørrebro end Østerbro. Særligt de ”klodsede”, betonbyggerier opleves at skabe associationer til en fattigere bydel, der kulturelt set afviger fra det ”pænere” Østerbro, som boligområdet ellers grænser op til.

Jeg har altid lidt svært ved at sige hvor jeg bor. Jeg siger altid, at det er på Nørrebro, men det er jo egentligt på Østerbro, men det ville jeg aldrig sige. For her er ikke som på Østerbro. Der er pænere og hvidere på Østerbro – det her er ligesom noget andet. Jeg tror, at det der med, at husene er lidt nogle klodser, og at der er sådan nogle stisystemer mellem klodserne. Det synes jeg er sådan noget man forbinder med fattige områder. Og folk på Østerbro er nok også lidt mere spelt-agtige. Jeg er også spelt-agtig og det ved jeg jo selvfølgelig ikke, om andre her er. Men ja, det er bare anderledes. Alt det her industri-byggeri rundt om, det er ikke så hyggeligt. Det minder lidt en om udkant.

22-årig studerende fra Aldersrogade

En anden borger identificerer ligeledes boligområdet som en del af Nørrebro, men har samtidig en anderledes opfattelse af, hvad dette indebærer. Hun oplever, at der er mere multikulturelt, hvilket bidrager til en højere tolerance for forskelligheder, end hun oplever på Østerbro eller Frederiksberg. Ligeledes ser hun og flere andre borgere i området mulighederne i, at boligområdet ligger tæt på Nørrebroparken og hvad Nørrebro ellers har at byde på af caféer, arrangementer og liv i gaden.

Her er multikulturelt. Mange forskellige etniske grupper og socioøkonomiske grupper. Det jeg kalder kartoffelrækkerne, ligger jo lige herved. Så der er plads til alle. Der er højt til loftet, og man bliver mindre bedømt af folk på gaden end man gør på Østerbro og Frederiksberg. Der er folk enige om, at der er en bestemt norm og et bestemt tøjkodeks, alle ligner hinanden, og de har deres fordomme, som skaber afstand mellem folk.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Flere borgere i Aldersrogade beskriver området som et tolerant, roligt og trygt kvarter. Dog fremhæver nogle, at der er utilpassede unge i området, der kører bil ræs, sælger stoffer og sætter ild til skraldespande. Dette skaber utryghed blandt nogle borgere, og en oplevelse af, at området er uegnet for børn. Kvinden der oplever, at der er højt til loftet i området, er således samtidig bekymret for, hvilke fællesskaber hendes søn kan blive en del af, når han bliver ældre.

Når der er 30-50 drenge i gården og de laver bil ræs, og der kommer politi og de leger politi efter røverne. Det bryder jeg mig da ikke om [...] Jeg er bekymret for, når min søn bliver ældre. Jeg vil gerne have, at han går til noget, så han har noget at gå op i, så han netop ikke ender ud i de dårlige fællesskaber.

33-årig selvforsørgende fra Aldersrogade

Der er varierende opfattelser af udendørsarealerne i boligområdet. Flere borgere fremhæver, at de grønne områder, legepladser og fodboldbaner omkring og imellem blokkene, danner rammen for nogle gode udendørsaktiviteter. Andre borgere påpeger dog, at områderne er særligt egnede til børnefamilier, mens de ikke selv anvender områdets faciliteter. Samtidig fremhæver en borger, at der var mange, der spiste og grillede i gården i sommers, hvilket bidrager til en hyggelig stemning i boligområdet.

Jeg bruger dem ikke rigtig – jeg har jo min egen have, som jeg er rigtig glad for. Her er det mest et børneområde og familier der bruger, det der her. Der er legeplads og fodboldbaner, og der skal jo også være plads til dem, så det er fint. Der var også mange der spiste i sommers ude i gården ved grillen, næsten hver dag. Det var hyggeligt.

22-årig ung fra Aldersrogade

Billeder fra Aldersrogade

1:

2:

3:

4:

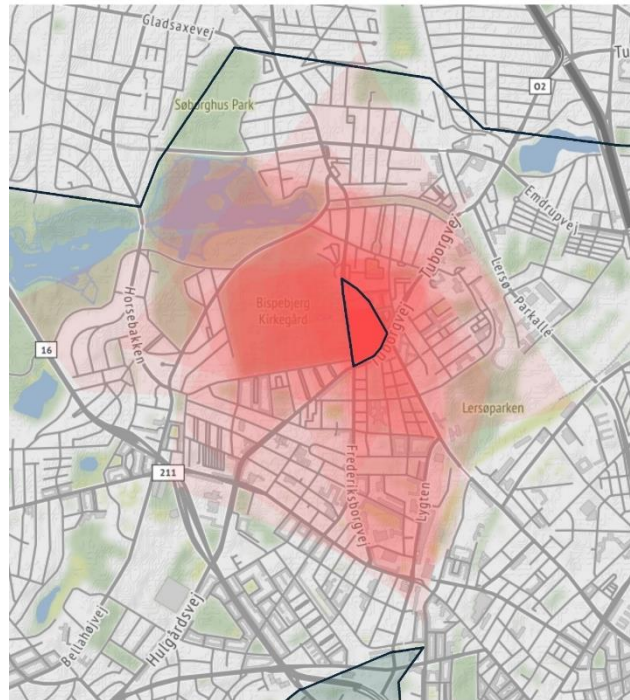
1: Der er flere legepladser i området, der inviterer til leg.

2: Der er enkelte grønne områder, hvor der er opstillet borde og blomsterkasser, som skaber en god ramme for liv og hygge i sommerhalvåret.

3 og 4: Aldersrogade grænser op til området omkring Bolsjefabrikken, hvor der er arrangementer og mulighed for kreativ selvudfoldelse. Området har desuden både en basketball- og fodboldbane, samt ramper til skating. Der er derfor mange børn og unge fra Aldersrogade, der anvender disse.

6.2 Bispeparken

		Grænse	Niveau 2018
Kriterie for..	Udsat boligområde		
	Beboere	1.000 +	1.567
	Andel udenfor arbejdsmarkedet	> 40%	31,4%
	Andel dømt	> 1,98%	2,91%
	Andel med grundskole som højeste fuldførte uddannelse	> 60%	62,2%
	Andel med indkomst under gennemsnit for Region Hovedstaden	< 55%	53,5%
Ghetto	Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	> 50%	59,1%

		Bispeparken	De 5 udsatte boligområder	København
Spørgeskema om boligforhold	Antal beboere pr. husstand	2,5 (± 0,2)	2,9 (± 0,1)	2,4 (± 0,1)
	Andel, der bor med partner	65% (± 8%)	61% (± 4%)	72% (± 5%)
	Antal børn pr. husstand	0,8 (± 0,2)	1,1 (± 0,1)	0,6 (± 0,1)
	Værelser pr. husstand	2,6 (± 0,1)	2,8 (± 0,1)	3,0 (± 0,1)
	Antal år i nabolaget	6,6 (± 1,0)	9,3 (± 0,6)	6,7 (± 0,7)
	Personer pr. værelser i husstand	1,00 (± 0,10)	1,06 (± 0,04)	0,86 (± 0,04)

Borgerne i Bispeparken ligner generelt borgerne i de andre udsatte boligområder på en lang række af parametre. Dog adskiller de sig fra de øvrige boligområder med hensyn til helbred, nabolagsopfattelse og ønsket om at flytte.

Bispeparken er et af de udsatte boligområder, hvor borgerne gennemsnitligt føler sig mindst begrænsede af deres fysiske helbred. Med et gennemsnitligt oplevet helbred på 4,2 er borgerne i Bispeparken stort set på niveau med det øvrige København (4,3). Til sammenligning er gennemsnittet 3,2 i Hørgården.

Til gengæld er andelen, som ønsker at flytte fra Bispeparken og til et nyt nabolag, 47%. Således ønsker næsten halvdelen af beboerne i området at flytte til et nyt boligområde, hvilket udgør en markant højere andel end de andre udsatte boligområder. I Lundtoftegade ønsker 24% at flytte til et nyt nabolag, hvilket er på niveau med København som helhed.

Kun 24% af Bispeparkens beboere angiver, at de ville blive boende, hvis de fik mulighed for at flytte. Dette mønster kan potentielt hænge sammen med den relativt lave gennemsnitsindkomst blandt beboerne i Bispeparken. Som tabellen ovenfor illustrerer, er gennemsnitsindkomsten blandt Bispeparkens beboere kun 53,5% af gennemsnitsindkomsten i Region Hovedstaden. Som afsnit 6.2 påpeger, øger det at bo i et område med en lav gennemsnitsindkomst, en borgers sandsynlighed for

at ønske at fraflytte nabolaget. Den lave gennemsnitsindkomst i Bispeparken kan dermed udgøre én af forklaringerne på det udbredte ønske om at fraflytte området.

Som det fremgår af kortet ovenfor, angiver en stor del af borgerne i Bispeparken et relativt snævert område, når de bliver bedt om at indtegne deres nabolag. Samtidig angiver en stor del af de borgere, der har angivet et bredere område, store dele af Nordvest. Således er Bispebjerg Kirkegård og området mellem Frederiksborgvej, Tagensvej og Landsdommervej hyppigt markeret blandt borgere med en bredere nabolagsopfattelse.

Udendørsarealerne i Bispeparken består af store grønne arealer, legepladser og en række bordebænke sæt, som flere borgere fremhæver på godt og ondt. Flere borgere fortæller, at de og andre beboerne i området anvender fællesarealer til at socialisere med venner og naboer, hvilket bidrager til en hyggelig stemning i gården. En borger fortæller stolt om et vandopsamlingsprojekt og viser ligeledes glad både genbrugsområde, køkken- og blomsterbede og offentlige grill frem.

Flere borgere fremhæver desuden, at Bispeparken byder på et stort, fint vaskerum med mange vaskemaskiner. En borger viser vaskerummet frem under en gåtur, hvor der er fyldt med folk, der er i gang med at vaske tøj kl. 12 om formiddagen. Dette peger samtidig på, at flere borgere i området ikke er på arbejde midt på dagen.

Vaskerummet fungerer rigtig godt. Herved ser jeg, at det ikke er sådan nogle bestemte typer, som der bor her – det er familier og helt normale mennesker. Alle bruger vaskerummet, fordi vi ikke selv har muligheder for at få maskiner.

29-årig i beskæftigelse fra Bispeparken

En anden borger påpeger, hun til tider ser utilpassede unge, der hænger på bordene og sælger hash. I forlængelse heraf, fortæller en anden borger, at der er fri passage fra gaden, hvilket kan resultere i, at udefrakommende kommer ind og bruger udendørsarealerne i området. Dette medvirker til at skabe en utryghed hos borgeren, der tydeligt kan mærkes under gåturen. Hun er nervøs for at være der og kigger sig om for at se, at der ikke står nogle unge sammen et sted.

Her er de røde borde, hvor der tit sidder folk og drikker. Og man forstår dem egentlig godt, for det er jo en hyggelig krog her. Men jeg er bare ikke så tryk ved at gå forbi altid. Også fordi der bare er fri passage ud til gaden, så alle kan jo komme ind. Jeg ved jo ikke, om det er folk, der bor her, der sidder der.

27-årig i beskæftigelse fra Bispeparken

Et andet område, der fremhæves som problematisk, er en nedsunken parkeringsplads i det udsatte boligområde. Her oplever en borger at føle sig utryk, fordi parkeringspladsen er afsides, og primært anvendt af en stor gruppe "unge indvandrer drenge", der hænger ud dernede om aftenen og sælger stoffer og råber. Borgeren fortæller, at mange naboer ligeledes har klaget over dette, samt at det har resulteret i, at færre børn leger umiddelbart uden for parkeringspladsen sammenlignet med tidligere.

Billeder fra Bispeparken

1:

2:

3:

4:

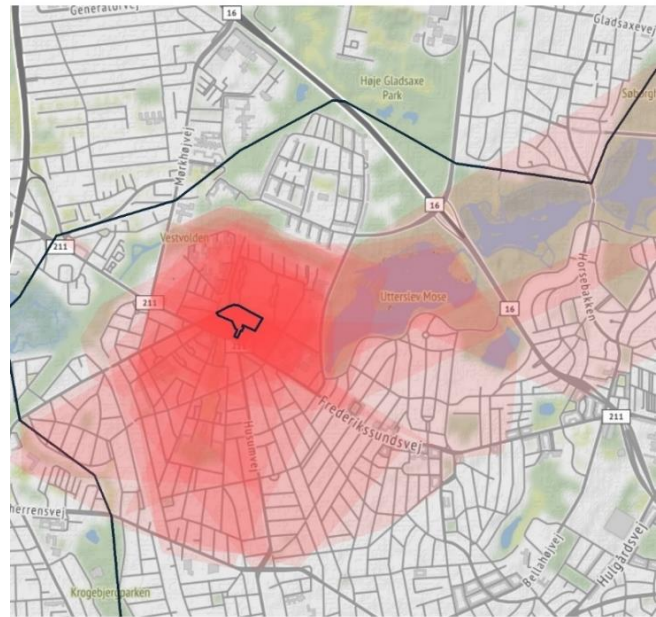
1: Bordebænkesæt som omtales af flere borgere.

2 og 3: "Den her legeplads er jo meget pæn. Modsat den anden, som er lidt mere faldefærdig - den her ser også meget sjov ud. Her gør det ikke noget, at det er noget, kommunen har lavet".

4: "Så er der byhaverne her - altså, det er jo meget lækkert. Og med skrift på og sådan - det ligner noget, som rigtige menneskerne her har lavet, og ikke noget, som kommunen har bygget som forsøg på at gøre det hyggeligt."

6.3 Gadelandet/Husumgård

		Grænse	Niveau 2018	
Kriterie for..	Beboere	1.000 +	1.034	
	Udsat boligområde	Andel udenfor arbejdsmarkedet	> 40%	30,9%
		Andel dømt	> 1,98%	1,88%
		Andel med grundskole som højeste fuldførte uddannelse	> 60%	71,8%
		Andel med indkomst under gennemsnit for Region Hovedstaden	< 55%	54,1%
Ghetto	Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	> 50%	68,4%	

		Gadelandet/ Husumgård	De 5 udsatte boligområder	København
Spørgeskema om boligforhold	Antal beboere pr. husstand	3,3 (± 0,3)	2,9 (± 0,1)	2,4 (± 0,1)
	Andel, der bor med partner	64% (± 9%)	61% (± 4%)	72% (± 5%)
	Antal børn pr. husstand	1,3 (± 0,3)	1,1 (± 0,1)	0,6 (± 0,1)
	Værelser pr. husstand	3,2 (± 0,1)	2,8 (± 0,1)	3,0 (± 0,1)
	Antal år i nabolaget	8,3 (± 1,2)	9,3 (± 0,6)	6,7 (± 0,7)
	Personer pr. værelser i husstand	1,03 (± 0,09)	1,06 (± 0,04)	0,86 (± 0,04)

Gadelandet/Husumgård er det boligområde, hvor der er den største andel af borgere, der både er utilfredse med deres økonomiske situation og føler ikke, at de har mulighed for at forbedre den. Andelen er 19% i Gadelandet/Husumgård, mens det tilsvarende niveau i Aldersrogade, hvor det er lavest og på niveau med det øvrige København, er 12%.

Som tidligere belyst kan denne forskel tilskrives individuelle karakteristika. Dette harmonerer godt med ovenstående tabel, der viser, at en relativt stor andel af borgerne i Gadelandet/Husumgård har grundskolen som højest gennemførte uddannelse. I det omfang, at manglende uddannelse hæmmer den oplevede mulighed for at forbedre sin økonomi, kan dette være én af forklaringerne på den relativt store andel af økonomisk fastlåste i boligområdet.

Gadelandet/Husumgård er desuden det boligområde med færrest studerende (kun 17,9%). Andelen er lidt under andelen i det øvrige København, men markant lavere end de 33,8% studerende i Aldersrogade, som er det udsatte boligområde med flest studerende. Det er dog ikke entydigt, at manglende uddannelse udgør en udbredt barriere for områdets beboere. Gadelandet/Husumgård markerer sig nemlig, når det kommer til beboernes forventninger om at påbegynde uddannelse. Således angiver over halvdelen (51%) af borgerne i området, at de forventer at tage en uddannelse inden for de næste tre år. Det samme gælder for 34,3% i det øvrige København.

Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at udendørsarealerne i Gadelandet/Husumgård er præget af åbne gårde med legepladser, samt flere græsarealer med borde/bænkesæt. Som tidligere

belyst, anvender flere borgere ikke området legepladser, da de er utrygge ved de åbne gårde. Således understreger en mor i det nedenstående citat, at hun er bekymret for at hendes børn kan løbe ud til bilerne, grundet de mange udgange til trafikerede veje, eller falde ned i "voldene" på legepladsen (se billedet på næste side).

Vi går altid over til legepladserne ved min mor. Vi har ikke lyst til at være her. Der er for mange steder børnene kan løbe ud, og de kan falde ned i de her "volde". Derovre er der store græsarealer og man kan se langt. Og der er gynger til mine børn, de er for små til det på legepladsen ved os. Og der er steder man kan grille ovre ved min mor, så det er også hyggeligt for de voksne.

36-årig ledig fra Gadelandet/Husumgård

Kortet på foregående side angiver, at borgerne i Gadelandet/Husumgård anser deres nærområde for at dække et stort geografisk areal, der især omfatter området nord for Frederikssundsvej og syd for Fæstningskanalen men som er skarp afgrænset fra det udsatte boligområde Tingbjerg/Utterslevhuse nord for Gadelandet/Husumgård. Dette skyldes blandt andet, i forlængelse af ovenstående citat, at nogle borgere grundet utryghed ved de åbne gårde, i stedet anvender legepladser og græsarealer i det nærliggende område.

Ligeledes angiver en borger i det nedenstående, at mosen ved Fæstningskanalen udgør et naturområde i deres nærmiljø. Hun ser mosen som et tilvalg af grønnere og mere vild natur, end der findes i boligområdet, snarere end et fravalg af det grønne areal i boligområdet. Modsat borgeren i det ovenstående citat, oplever hun, at boligområdets grønne arealer ofte anvendes af unge og børnefamilier – mens hun sjældent selv benytter sig af dem.

Jeg bruger dem [græsplænerne i boligområdet] ikke så meget – vi går mere ned i mosen. Det er lige ekstra 300 meter og så er det bare mere hyggeligt, og der er mere natur. Men det er mere et tilvalg af volden end et fravalg af området her, for her er hyggeligt nok og der er ofte unge og børnefamilier, der bruger det.

26-årig selvforsørgende fra Gadelandet/Husumgård

Billeder fra Gadelandet/Husumgård

1:

2:

3:

4:

5:

6:

1 og 2: Der er mange forskellige legepladser, men grundet de mange ind- og udgange til trafikerede veje, samt store ujævnheder eller "volde" i græsarealet (som tydeligst angivet på billede 2: fravælger nogle forældre aktivt at bruge legepladserne

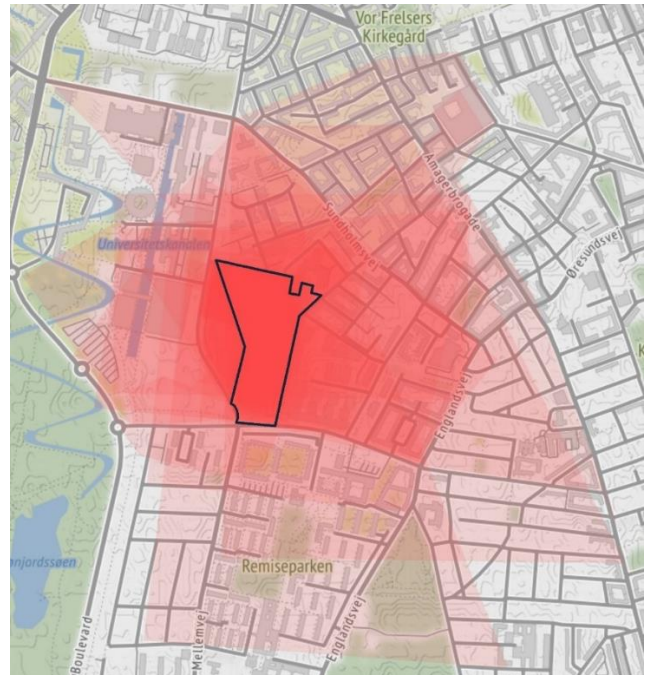
3: Der er græsarealer med store vider i de tilstødende boligområder. Her vælger nogle forældre at gå hen med deres børn, da der er legepladser og længere til de trafikerede veje

4: Der er mange gangstier, der forbinder boligblokkene i Gadelandet/Husumgård

5 og 6: Der er mulighed for affaldssortering, men flere borgere er frustrerede over, at folk ikke bruger dem ordentligt. Én borger undrer sig over, at man kun har angivet, hvilket affald, der skal i hvilke skraldespande, på dansk, og ikke tilføjet engelsk eller arabisk

6.4 Hørgården

	Grænse	Niveau 2018
Beboere	1.000 +	1.591
Kriterie for.. Udsat boligområde	Andel udenfor arbejdsmarkedet	> 40% 33,4%
	Andel dømt	> 1,98% 2,28%
	Andel med grundskole som højeste fuldførte uddannelse	> 60% 61,6%
	Andel med indkomst under gennemsnit for Region Hovedstaden	< 55% 57,6%
Ghetto	Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	> 50% 51,8%

	Hørgården	De 5 udsatte boligområder	København	
Spørgeskema om boligforhold	Antal beboere pr. husstand	2,8 (± 0,3)	2,9 (± 0,1)	2,4 (± 0,1)
	Andel, der bor med partner	64% (± 9%)	61% (± 4%)	72% (± 5%)
	Antal børn pr. husstand	1,0 (± 0,3)	1,1 (± 0,1)	0,6 (± 0,1)
	Værelser pr. husstand	2,8 (± 0,2)	2,8 (± 0,1)	3,0 (± 0,1)
	Antal år i nabolaget	11,2 (± 1,3)	9,3 (± 0,6)	6,7 (± 0,7)
	Personer pr. værelser i husstand	1,09 (± 0,10)	1,06 (± 0,04)	0,86 (± 0,04)

Hørgården er et af de boligområder, hvor borgerne i højere grad end borgerne i henholdsvis Aldersrogade, Bispeparken og det øvrige København, både er utilfredse med og ikke føler, at de kan forbedre deres økonomiske situation. Forskellen kan tilskrives forskelle i individuelle karakteristika. I forlængelse af dette udgør Hørgården det udsatte boligområde, hvor borgerne i størst omfang føler, at deres fysiske helbred begrænser dem. På en 5-punktsskala scorer områdets beboere 3,5 mod 4,2 i Bispeparken. Dette mønster gælder i nogen grad også borgernes følelsesmæssige helbred.

Som udfoldet tidligere viser nabolagsanalysen, at borgerne i Hørgården i højere grad end de øvrige boligområder har en forståelse af deres lokalområde, som tæt defineret omkring det udsatte boligområde. Størstedelen af de indtegnede nabolag ligger således i området mellem Peder Lykkes Vej, Amagerfælledvej, Sundholmsvej og Englandsvej. Denne afgrænsning dækker interessant nok ikke Remisevængerne syd for Hørgården, som ellers tit sammen indgår i områdebetegnelsen Urbanplanen.

Den kvalitative del af undersøgelser understøtter dette ved at pege på, at boligområdets udendørsarealer præsenterer mange muligheder og faciliteter. Eksempelvis ligger Dagli Brugsen i forbindelse med ejendomskontoret og et lokalt værtshus. En borger fortæller, at det er alment kendt i området, at brugsen er dårlig, men at den ikke lukker, fordi folk bruger den som en slags kiosk til hurtige indkøb. Under brugsen ligger tre af foreningens klubber, nemlig billardklubben, trekantens

venner og musikklubben, som har hver deres lokale. Disse muligheder, herunder særligt værtshuset, lader til at udgøre en fast forankret del af boligområdet.

Her er værtshuset. Her sidder alle dem på overførelsesindkomster og drikker. Her er nogle gange balladede, men det er ikke et sted vi kommer. Jeg har været der to gange, og den ene gang var vi sgu også lige ved at komme op slås. Det kom en ind og spillede op og ville have vores plads, til at sove. det var helt dumt, han skulle jo ikke sove der, når værtshuset var ved at lukke.

58-årig ressourcestærk fra Hørgården

Foruden foreningsaktiviteterne i lokalerne nær brugsen har boligforeningen også et beboerhus i områdets modsatte ende. Flere af borgerne viser dette frem, om end det bruges i meget forskellig grad. En borger fortæller, at det er "lidt fjollet", da det var været dyrt at bygge, og sjældent bliver brugt pga. prisen på 5.000 kr. for en weekend. En anden borger er glad for huset, og engageret i det frivillige arbejde omkring driften. Borgeren viser et stort lokalet og fortæller, at Københavns kommune tit holder konferencer der, hvilket giver både penge i kassen og et indblik i, at Hørgården "slet ikke er ghettoagtig". I beboerhuset er der også 60'er-klubben, strikkeklub fællesspisning mm.

Imellem blokkene i Hørgården er en række gårde med store grønne områder, legepladser, byhaver, spise- og grillpladser mm. Dette bidrager til at skabe liv og stemning – særligt om sommeren, hvor der kan være rift om pladserne. Ligeledes oplever borgeren i det nedenstående citat, at fællesområderne bidrager til, at beboerne i boligområdet mødes på tværs af kulturer.

Her er der altid liv, og ikke længere nogen problemer. Folk er vilde med byhaverne på tværs af kulturer. Før mødtes de unge indvandrere her og lagde hashplader i tagrenderne på børnehaven – sådan er det ikke mere, for nu er her altid liv.

47-årig i beskæftigelse fra Hørgården

Flere borgere fortæller, at de to mindste gårde i Hørgården er de "bedste" gårde. Den ene af dem bliver kaldt Filippinerpladsen med henvisning til, at der bor mange Filippinere i den del af Hørgården. Legepladserne i gården er nye, gården er relativt lille og der er godt udsyn til gården fra de omkringliggende lejligheder.

Den største af gårdene i Hørgården omtales derimod af flere borgere som den "værste" gård. Der er blinde kroge, hvor børnene kan "trænge et offer op i en krog", og hvor de voksne ikke kan holde øje. En borger fortæller, at hendes barnebarn, som også bor i Hørgården, flere gange er blevet beskyldt for tyveri og mobbet af de børn, der styrer gården. Han tør derfor ikke begive sig ned i gården længere. Flere af borgerne nævner, at beboersammensætningen i den største gård er overvejende muslimsk, hvilket ifølge flere er afgørende for den u hensigtsmæssige kultur blandt børnene.

Billeder fra Hørgården

1:

2:

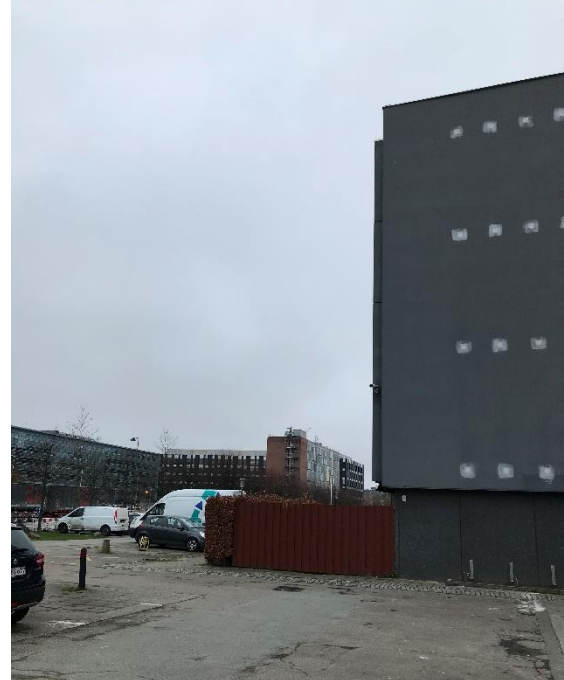
3:

4:

5:

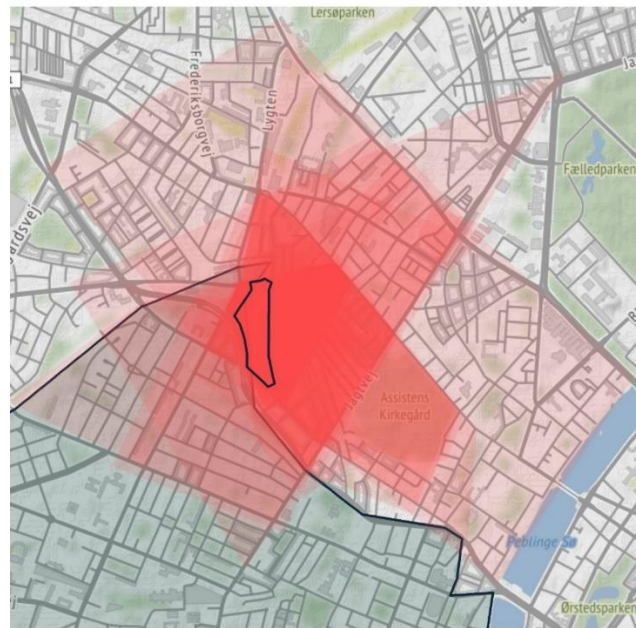

6:

- 1: Første gård, som også kaldes Filippinergården
- 2: Den største gård med fodboldbane og mange kroge, som opleves mindre attraktiv
- 3: Hørgårdens byhave
- 4: Attraktive grønne områder, særligt imellem de forskellige gårde.
- 5: Dagli'Brugsen ligger i forbindelse med området og andre kulturtilbud
- 6: Parkeringsplads, hvor nogle borgere påpeger, at der har foregået ulovligheder

6.5 Lundtoftegade

		Grænse	Niveau 2018
Kriterie for..	Udsat boligområde		
	Beboere	1.000 +	1.541
	Andel udenfor arbejdsmarkedet	> 40%	35,0%
	Andel dømt	> 1,98%	2,73%
	Andel med grundskole som højeste fuldførte uddannelse	> 60%	62,3%
Ghetto	Andel med indkomst under gennemsnit for Region Hovedstaden	< 55%	56,5%
	Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	> 50%	55,5%

		Lundtoftegade	De 5 udsatte boligområder	København
Spørgeskema om boligforhold	Antal beboere pr. husstand	3,0 (± 0,3)	2,9 (± 0,1)	2,4 (± 0,1)
	Andel, der bor med partner	58% (± 9%)	61% (± 4%)	72% (± 5%)
	Antal børn pr. husstand	1,1 (± 0,2)	1,1 (± 0,1)	0,6 (± 0,1)
	Værelser pr. husstand	2,8 (± 0,1)	2,8 (± 0,1)	3,0 (± 0,1)
	Antal år i nabolaget	10,4 (± 1,3)	9,3 (± 0,6)	6,7 (± 0,7)
	Personer pr. værelser i husstand	1,09 (± 0,10)	1,06 (± 0,04)	0,86 (± 0,04)

En del borgerne i Lundtoftegade er både utilfredse med deres økonomiske situation og føler ikke, at de har mulighed for at forbedre den. Denne andel er 20% i Lundtoftegade, overfor 12% i Aldersrogade, som er på niveau med det øvrige København. Analyserne indikerer, at denne forskel kan tilskrives individuelle karakteristika. Dette harmonerer godt med billedet i ovenstående tabel. Andelen af beboere uden for arbejdsmarkedet i Lundtoftegade er 35%, hvilket er den højeste andel blandt de fem udsatte boligområder. Den store andel kan være én af forklaringerne på, at en relativt stor andel af områdets beboere føler sig fastlåste i en økonomisk situation, de ikke er tilfredse med.

På en række punkter adskiller Lundtoftegade sig fra de andre udsatte boligområder. I de andre udsatte boligområder er tryghedsniveauet statistisk signifikant lavere end i det øvrige København, mens det i Lundtoftegade er en lille smule højere end i de andre områder – om end fortsat markant lavere end det øvrige København.

Med hensyn til læsning og stavning er Lundtoftegade på niveau med det øvrige København, hvor det er hver tiende borger, der oplever udfordringer. Dette skal ses i modsætning til de fire andre udsatte boligområder, hvor det er hver femte, der har disse udfordringer. Dernæst er fraflytningsønsket i Lundtoftegade relativt lavt, idet kun 24% ønsker at flytte til et nyt nabolag. Her er Lundtoftegade igen på niveau med København som helhed, mens andelen i alle de øvrige udsatte boligområder, overstiger 30%.

På kortet ovenfor fremgår det, at borgerne i Lundtoftegade, anser deres nærområdet for at dække store dele af Ydre Nørrebro. Således ses det, at området mellem Nordre Fasanvej, Bispebuen/Ågade, Jagtvej og Nørrebrogade er næsten lige så tydeligt markeret som det udsatte boligområde selv.

Ovenstående understøttes af den kvalitative del af undersøgelsen, hvor flere borgere omtaler særligt Nørrebroparken og Stefansgadekvarteret som en del af deres nærområde. En borger peger på gåturen på området omkring Nørrebroparken og Hillerødgade bad og hal, som værende en del af hans nærområde, der understøtter hans negative opfattelse af dette. Han viser blandt andet, at mange folk sidder og drikker i løbet af dagen eller sælger stoffer.

Den bredere geografiske områdeopfattelse smitter formentligt også af på tilfredsheden med kulturudbud. Borgerne i Lundtoftegade er en lille smule mere tilfredse med lokalområdets kulturudbud end borgerne i de øvrige udsatte boligområder. Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at dette understøttes af de mange kultur- og aktivitetsmuligheder i området ved Nørrebroparken og Stefansgadekvarteret. Desuden peger flere på, at mange aktivitetstilbud drives af Nørrebro United, som er meget tydelige i området, for eksempel via digitale storskærme for enden af boligblokkene.

Vi er glade for det her – der er godt med indkøbsmuligheder i området, og det er tæt på Stefansgadekvarteret og Nørrebroparken. Men det er ikke så pænt. Bygningerne er effektivt indrettet. Det virker, og man får hvad man betaler for, men det er ikke æstetisk. Det er meget boligblokke, de er effektivt bygget, høje og ikke særlig kønne.

26-årig studerende fra Lundtoftegade

Som borgeren i det ovenstående påpeger, bærer boligområdet præg af at være opbygget og indrettet i boligblokke, hvor der har været mere fokus på effektivitet end æstetik. Dette understøttes af flere andre borgere, der ikke anser udendørsarealerne i boligområdet som specielt attraktive.

Flere af de fælles indendørsarealer såsom opgangen, fremhæves også i et negativt lys. En borger fortæller, at der ofte ligger cigaretskodder og lugter af urin i opgangen, mens en anden viser låsen i sin hoveddør frem og påpeger, at det ligner noget fra et fængsel. Han undrer sig over, hvorfor man har vurderet, at en sådan lås har været nødvendig – en undren, der med tiden er blevet til utryghed. Dette særligt efter en række hændelser i gården og opgangen, hvor borgeren blev konfronteret af nogle ”utilpassede unge”. Han fortæller dog i forlængelse af dette, at området er blevet mere sikkert, efter tilblivelsen af en regel om, at hele familien bliver opsagt, hvis et familiemedlem tages i at lave noget ulovligt.

Det [Lundtoftegade] har et dårligt ry for at have bandemiljøer og unge, der bare sidder og hænger og skaber utryghed, og folk der dealer. Men det er blevet meget bedre indenfor de sidste 3 måneder, fordi boligselskabet har lavet et drastisk tiltag fra 3 måneder siden, hvor de sagde, at hvis man bliver taget i at lave noget kriminelt, så ryger hele familien ud. Og det virkede.

35-årig ressourcestærk fra Lundtoftegade

Billeder fra Lundtoftegade

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

- 1: Mindre attraktive grønne områder imellem blokkene
- 2: Nørrebro United er tydelige i områder, også via storskærme.
- 3: Vaskeriet er brugt som opholdssted for meget unge drenge, hvilket skaber frustration.
- 4: En borger viser låsen på sin hoveddør frem, og fortæller, at det "ligner noget fra et fængsel", hvilket i sig selv skaber utryghed grundet bekymring om, hvorfor en sådan lås er nødvendig
- 5: Der sælges stoffer i Nørrebroparken
- 6: De hjemløse og narkomanerne hænger ud på hjørnet foran svømmehallen.
- 7: Svævebanen er god, og af og til leger barnet alene, mens faderen holder øje fra altanen.

7. Perspektiver

Gennem fire overordnede temaer har denne rapport givet et nuanceret billede af borgerne i de udsatte boligområder, herunder borgernes opfattelse af deres socioøkonomiske situation, deres syn på deres tilværelse som helhed og endelig deres syn på deres nabolag samt område specifikke perspektiver.

Rapportens analyser har tegnet et billede af, at borgernes oplevelser af deres socioøkonomiske situation og livet som helhed ofte kan forklares ved de individuelle faktorer, der kendetegner hver enkelt borger. Disse individuelle forklaringer bidrager også som forklaringer på borgernes oplevelse af deres eget nabolag, men her spiller den samlede beboersammensætning i ens nabolag også en central rolle. Og foruden disse to forklaringer ser vi, at noget særskilt ved at bo i et af de fem udsatte boligområder også har betydning for, hvordan borgere oplever deres nabolag.

At forklaringer på borgernes opfattelser af livssituation og nabolag kan findes på forskellige analytiske niveauer, giver samlet et komplekst billede af, hvad der kendetegner de udsatte boligområder og de borgere, der bor i dem. Det betyder samtidig, at man på nogle områder må arbejde med indsatser rettet mod de enkelte borgere, mens man i andre tilfælde må tilrettelægge indsatser rettet mod boligområderne som helhed.

Denne rapport peger dermed på nødvendigheden af en bred forståelse af de udsatte boligområder. De udsatte boligområder er på én og samme tid boligområder med individuelle beboere, der møder større udfordringer end Københavnerne generelt, og områder, som præges af en udbredt negativ fortælling om dem.

Med dette udgangspunkt ville det være relevant at undersøge de udsatte boligområder i København over tid. Forsvinder et territorielt stigma, når et område fjernes fra listen over udsatte boligområder? Og hvordan kan man aktivt lave indsatser, som modvirker disse stigma? Det er spørgsmål, som kan blive besvaret af videre analyse

Det er samtidig et åbent spørgsmål hvorvidt – og i givet fald hvilke af – denne rapportes konklusioner kan udvides til flere danske kommuner end bare København. Sikkert er det, at behovet for at målrette indsatser, der kan støtte disse boligområder og deres borgere ikke er isoleret til Københavns Kommune. Såvel på landsplan som i andre kommuner er det derfor essentielt at opnå en dybere viden og et mere nuanceret blik på de udsatte boligområder og de borgere, der bor der.

8. Bilagsliste

Rapporten refererer til følgende fem bilag:

Bilag A: Metodebilag

Bilaget beskriver den metode, der lægger til grund for rapportens analyser og konklusioner

Bilag B: Ekstra figurer

Bilaget indeholder de ekstra figurer, rapportens analyser refererer til.

Bilag C: Regressionstabeller

Bilaget indeholder de regressionstabeller, rapportens analyser refererer til.

Bilag D: Webspørgeskema

Bilaget præsenterer det spørgeskema, som rapportens analyser bygger på

Bilag E: Spørgeramme fra de kvalitative interviews

Bilaget præsenterer den spørgeramme, som rapportens kvalitative interviews er udført ud fra.